

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
MIASTA GLIWICE W 2022 ROKU**

Spis treści

1	Stan bezpieczeństwa sanitarnego obiektów żywnościowo – żywnościowych	2
2	Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych	16
3	Ocena nadzoru sanitarnego nad placówkami ochrony zdrowia	37
4	Ocena w zakresie szczepień ochronnych	42
5	Ocena stanu sanitarno – higienicznego w zakładach pracy	47
6	Ocena stanu sanitarnego w zakresie higieny komunalnej	66
7	Ocena stanu sanitarnego w zakładach nauczania i wychowania	103
8	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	113
9	Działalność oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	116

Zdrowie – zdefiniowane przez Światową Organizację Zdrowia jako stan pełnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego niewątpliwie jest dla człowieka najwyższą wartością. Dlatego też nasza przyszłość zależy od troski, jaką będziemy otaczać człowieka i jego prawo do bezpieczeństwa i zachowania zdrowia zarówno w życiu prywatnym jak i zawodowym.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego obiektów żywnościowo – żywnościowych na terenie miasta Gliwice 2022 r.

Państwowa Inspekcja Sanitarna (dalej: PIS) w Gliwicach realizowała zadania w ramach nadzoru bieżącego mając na względzie bezpieczeństwo żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.

W ramach urzędowej kontroli żywności sekcja Higieny Żywnienia, Żywności i Przedmiotów Użytku (dalej: HŻŻiPU) w 2022 roku sprawowała nadzór nad **4944** obiektami żywnościowo - żywnościowymi, zakładami prowadzącymi produkcję i obrót materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym **2231** usytuowanymi na terenie miasta Gliwice.

Lp.	Grupa obiektów	Ilość zakładów wg/ewidencji	Ilość kontroli	Decyzje terminowe	Mandaty	
					Ilość	Suma
1	Zakłady wytwórcze	117	81	12	9	1900
2	Zakłady żywienia zbiorowego	827	363	28	56	11500
3	Miejsca obrotu żywnością materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (sklepy, kioski, hurtownie, środki transportu)	1287	388	36	51	8070
RAZEM		2231	832	76	116	21450

Tab. 1. Wyniki działalności Sekcji HŻŻiPU na terenie miasta Gliwice w 2022 r.

W 2022 r. na terenie miasta Gliwice przeprowadzono **832** kontroli sanitarnych, w wyniku których wydano **88** decyzji administracyjnych w tym **76** nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień technicznych, **0** o nieprzydatności środków spożywczych dla żywienia ludzi oraz **4** przedłużających termin wykonania nakazów. Osoby odpowiedzialne za nieprawidłowy stan sanitarny ukarano **116** mandatami karnymi na łączną kwotę **21450 zł**.

Natomiast w zakładach nowo otwartych lub po zmianie zakresu działania zgłaszającym się podmiotom wydano **153** decyzji zatwierdzających zakłady do prowadzenia działalności w ustalonym zakresie oraz 1 decyzję odmowy zatwierdzenia i wpisu do rejestru.

Nadzorowane w 2022 roku zakłady poddawane były ocenie stanu sanitarnego na podstawie ujednoliconych obowiązujących w całym kraju arkuszy oceny zakładu produkcji/ obrotu żywnością/ żywienia zbiorowego/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniający min. prawidłowość procedur: Dobrej Praktyki Higienicznej (dalej: GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (dalej: GMP), Systemu zapewniania bezpieczeństwa żywności (dalej: HACCP) i ich realizację.

W 2022 roku oceniono 361 zakładów na terenie miasta Gliwice z czego:

- 66 zakładów uzyskało ryzyko niskie,
- 278 zakładów uzyskało ryzyko średnie,
- 17 zakładów uzyskało ryzyko wysokie.

Ustalone ryzyko w zakładzie wpływa na częstotliwość kontroli.

W 2022 r. zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS na 2022 rok” Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna (dalej: PSSE) w Gliwicach miała zaplanowanych do pobrania **566** próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Ogółem pobrano **623** próbki, z czego na terenie miasta Gliwice pobrano **249** (w 2021 roku pobrano 251 próbek, kwestionowanych 7), w tym **202** próbki żywności, **7** materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, **16** próbek sanitarnych oraz **24** próbki w związku z podejrzeniem wystąpienia ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały pobrane w ramach urzędowej kontroli i zbadane w następujących kierunkach:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne - 115 próbek,
- ocena organoleptyczna – 5 próbek,
- 3-MCPD – 1 próbka,
- akryloamid – 2 próbki,
- azotany – 5 próbek,
- napromienianie żywności – 2 próbki,
- GMO – 1 próbka,
- kwas erukowy – 5 próbek,
- metale szkodliwe dla zdrowia – 4 próbki,
- kryteria czystości substancji dodatkowych – 2 próbki,
- mikotoksyny – 7 próbek,
- pH, kwasowość – 1 próbka,
- pozostałości pestycydów – 18 próbek,
- skażenia promieniotwórcze – 1 próbka,
- WWA – 3 próbki,
- wybrane parametry w suplementach diety – 6 próbek,
- zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne – 13 próbek,
- obecność szkodników zbożowo-mącznych – 16 próbek,
- zawartość substancji dodatkowych – 11 próbek,
- migracja specyficzna, globalna, ocena organoleptyczna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 7 próbek,
- próbki pobrane w związku ze zgłoszeniem ogniska zatrucia pokarmowego – 24 próbki.

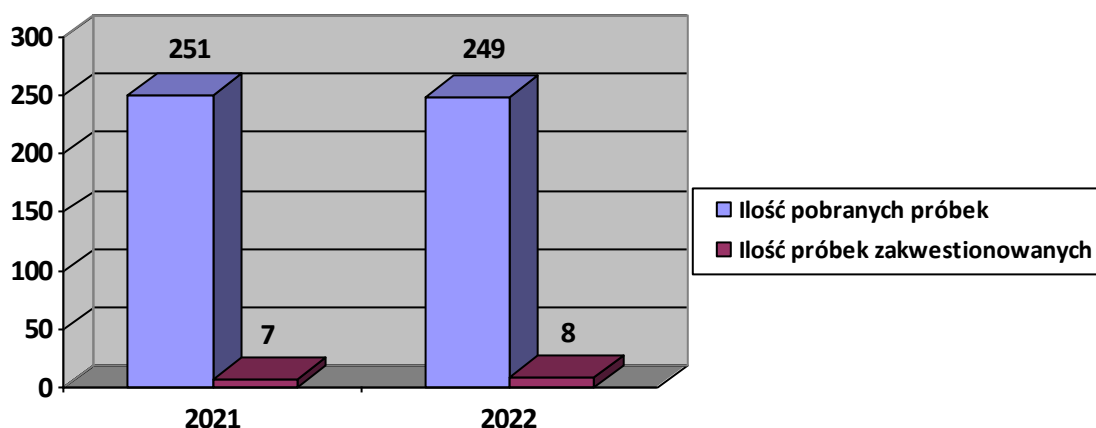
Spośród ww. próbek w 2022 r. w zakresie oceny znakowania oceniono 56 próbek środków spożywczych oraz 4 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W przypadku 4 próbek znakowanie nie było zgodne z obowiązującymi przepisami, w związku z tym przesłano informację właściwym miejscowo Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym (dalej: PPIS).

Ponadto **zakwestionowano 8 próbek** środków spożywczych, tj. 5 próbek lodów z automatu, 1 próbkę ziarna pszenicy, 1 próbkę jarmużu oraz 1 próbkę pasty migdałowej oraz 1 próbkę chrupiek kukurydzianych ostrych.

Przyczynami kwestionowania przedmiotowych środków spożywczych były:

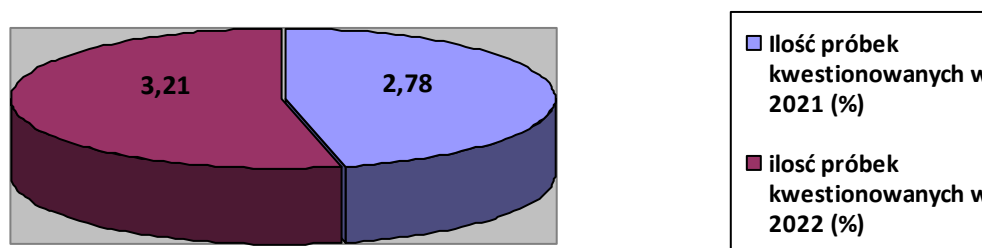
- zanieczyszczenia mikrobiologiczne – lody z automatu,
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu kadmu w ziarnie pszenicy,
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w jarmużu,
- obecność ciał obcych pochodzenia nieorganicznego (kawałki tworzywa sztucznego) w paście migdałowej.

W związku z powyższym podjęto działania zgodnie z kompetencją.

Ryc. 1. Porównanie ilości pobranych próbek i kwestionowanych.

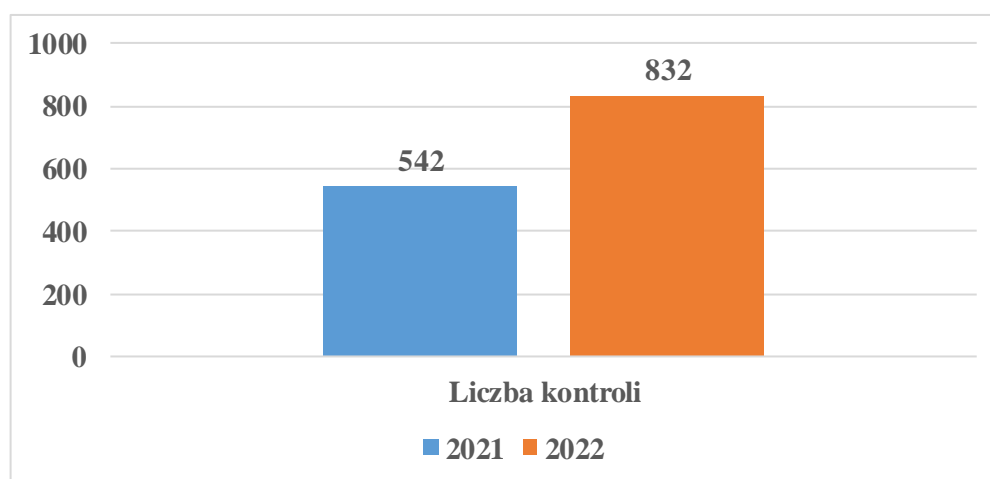
Porównując procent kwestionowanych próbek w latach 2021 i 2022 w stosunku do ilości pobranych próbek zaobserwowano minimalny wzrost w 2022 r. procentowego udziału kwestionowanych próbek. W 2021 r. odnotowano 2,78 % kwestionowanych prób do zbadanych, natomiast w 2022 r. stwierdzono 3,21%.

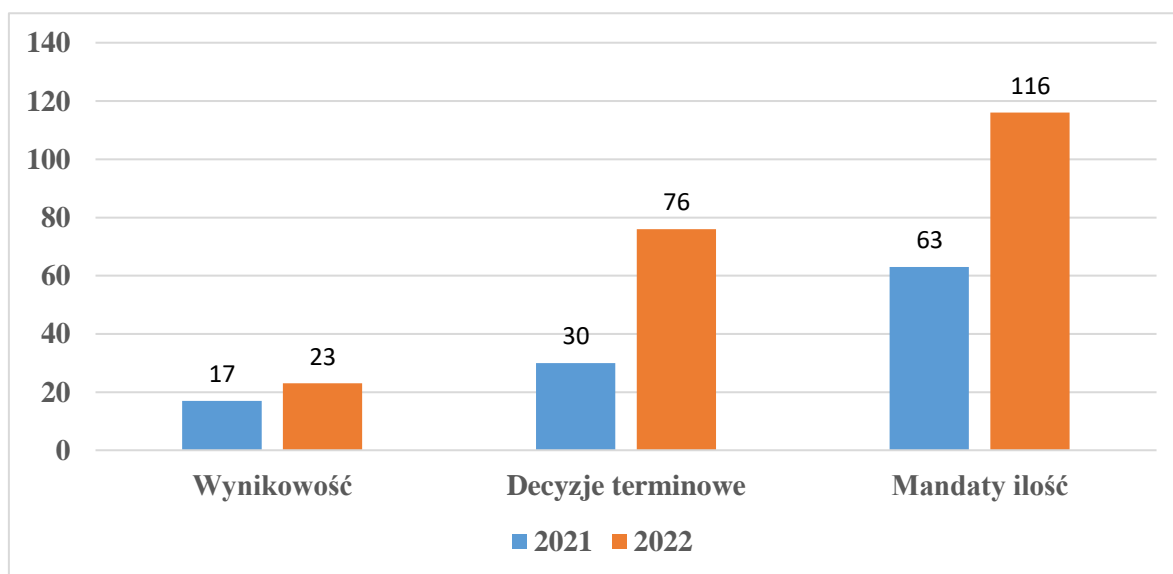
Ryc. 2. Ilość próbek kwestionowanych w latach 2021 i 2022 (%)

Grupa obiektów	Ilość zakładów		Ilość kontroli		Decyzje terminowe		Mandaty			
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	Ilość		Suma	
							2021	2022	2021	2022
Zakłady wytwórcze	114	117	62	81	7	12	4	9	1200	1900
Zakłady żywienia zbiorowego	711	827	189	363	13	28	31	56	6850	11500
Miejsca obrotu żywnością materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (sklepy, kioski, hurtownie, środki transportu)	1341	1287	291	388	10	36	28	51	4800	8070
RAZEM	2166	2231	542	832	30	76	63	116	12850	21450

Tab. 2. Zestawienie działań kontrolnych w latach 2021 -2022

Ryc. 3. Ilość przeprowadzonych kontroli – porównanie 2021 i 2022 roku.

Ryc. 4. Porównanie wyników działalności Sekcji HŻŻiPU na terenie miasta Gliwice w latach 2021 i 2022

Porównując wyniki działania PSSE w Gliwicach należy stwierdzić, że wynikowość przeprowadzonych kontroli w 2022 r. na terenie miasta Gliwice uległa zwiększeniu. W 2021

roku wynosiła 17% natomiast w 2022 r. 23%, co świadczyć może o pogorszeniu stanu techniczno-sanitarnego zakładów żywnościowo-żywnościowych.

Statystycznie w roku 2021 co 9 kontrola skutkowała nałożeniem mandatu karnego, natomiast w 2022 roku, prawie co 4 kontrola była zakończona mandatem.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w zakresie stanu techniczno – sanitarnego należy:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń zakładu: podłóg, ścian, sufitów, drzwi,
- zniszczony sprzęt, urządzenia i inne składniki wyposażenia, które stykają się z żywnością.

Do głównych uchybień i nieprawidłowości w zakresie higieny produkcji i dystrybucji należy:

- niezachowanie czystości w pomieszczeniach zakładu,
- nieprawidłowe warunki magazynowania, pakowania, transportu,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- brak higieny przy przygotowywaniu i sprzedaży żywności,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak odzieży ochronnej u personelu.

Do głównych uchybień w zakresie zarządzania zakładem, kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności należą:

- brak bieżących zapisów dotyczących realizacji procedur HACCP, GHP i GMP.
- brak dokumentacji z kontroli surowców, półproduktów i wyrobów gotowych przez producentów w tym badań właścicielskich.

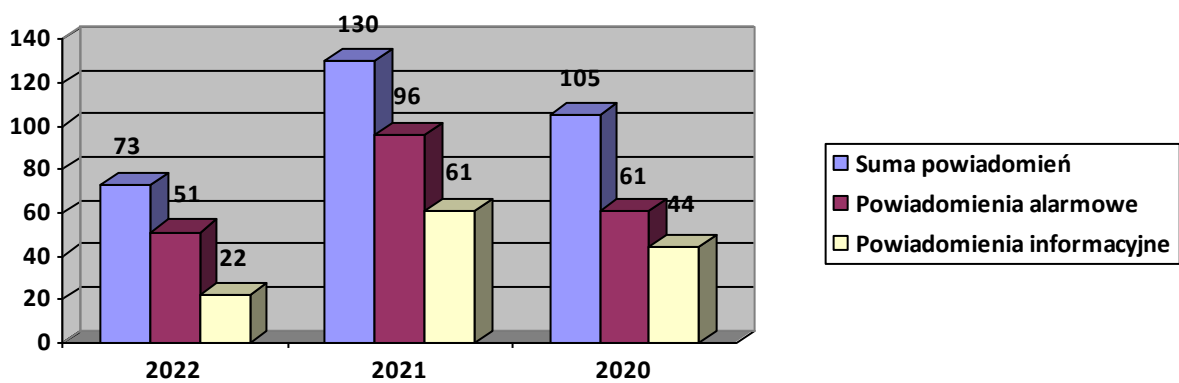
System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)

W ramach zapewnienia bezpieczeństwa żywności na poziomie wspólnotowym funkcjonuje system RASFF, który został opracowany i wdrożony aby zapobiegać przedostawaniu się niebezpiecznej żywności i przedmiotów do kontaktu z żywnością do konsumenta. Produkcja i obrót środków spożywczych składają się często z wielu procesów odbywających się w różnych miejscach na świecie, w których udział bierze duża liczba podmiotów począwszy **od produkcji pierwotnej (rolnej)**, a skończywszy na różnych kanałach dystrybucji, do których dostęp ma konsument ostateczny. System RASFF działa w sposób skoordynowany i zintegrowany, gdyż swoim działaniem obejmuje drogę „**od pola do stołu**” i zapewnia wczesne przewidywanie zagrożeń oraz niezwłoczne podejmowanie odpowiednich działań zaradczych.

W ramach systemu RASFF w 2022 r. ogółem otrzymano **73** powiadomień (w **2021 r. było 130**, a w **2020 r. było 105**), w tym **51** alarmowych i **22** informacyjnych. Dotyczyły one w **62** przypadkach niebezpiecznych produktów żywnościowych oraz **11** materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Spośród otrzymanych powiadomień **31** dotyczyło produktów pochodzenia krajowego, **17** z Unii Europejskiej i **25** z „krajów trzecich”. W związku z otrzymaniem ww. powiadomień systemu RASFF w 2022 r. przeprowadzono łącznie **296** działań kontrolnych i wyjaśniających. Ponadto obecność w obrocie niebezpiecznych produktów wymienionych w powiadomieniach RASFF sprawdzana była również podczas pełnienia bieżącego nadzoru.

Rok	Suma powiadomień	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
2022	73	51	22
2021	130	96	34
2020	105	61	44

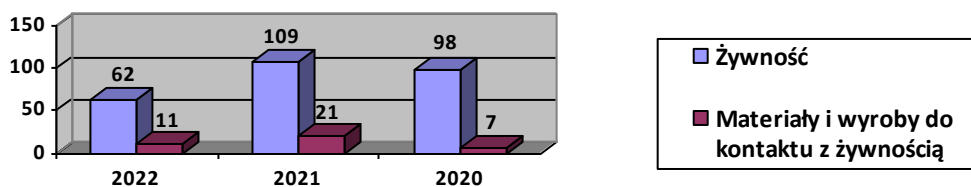
Tab. 3. Ilość otrzymanych powiadomień systemu RASFF w ostatnich 3 latach z podziałem na kategorie powiadomień.

Ryc. 5. Ilość powiadomień systemu RASFF w latach 2020-2022

ROK	Suma powiadomień	Żywność/ środki spożywcze	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
2022	73	62	11
2021	130	109	21
2020	105	98	7

Tab. 4. Ilość otrzymanych powiadomień systemu RASFF z podziałem na kategorie zgłaszanych artykułów.

Ryc. 6. Powiadomienia systemu RASFF z podziałem na kategorie zgłaszanych artykułów.

W roku 2022 z **62** otrzymanych powiadomień RASFF dotyczących żywności, **6** dotyczyło suplementów diety i żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego, a **56** pozostałej żywności. Najczęściej powiadomienia alarmowe i informacyjne dotyczyły wykrycia obecności nieautoryzowanych substancji czynnych w suplementach diety będących w obrocie między innymi w obiektach zlokalizowanych na obszarze działania PSSE Gliwice.

Kontrole sanitarne interwencyjne przeprowadzono zgodnie z załączanymi do powiadomień listami dystrybucji oraz w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

Zakłady Wytwórcze

W omawianym okresie na terenie miasta Gliwice zlokalizowanych było 117 zakładów wytwórczych, w których przeprowadzono 81 kontrole sanitarne, nałożono 9 mandaty karne na kwotę 1900 zł, wydano 12 decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

W zakładach wytwórczych w 2022 r. pobrano ogółem 63 próbki, w tym 40 próbek w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, 1 próbkę w kierunku 3-MCPD, 2 próbki w kierunku kryteriów czystości substancji dodatkowych, 1 próbkę w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia, 2 próbki w kierunku mikotoksyn, 1 próbkę w kierunku wybranych parametrów w suplementów oraz 16 próbek sanitarnych.

Spośród wszystkich próbek pobranych w zakładach wytwórczych zakwestionowano 6 próbek, tj. 5 próbek lodów z automatu ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne oraz 1 próbkę ziarna pszenicy ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu kadmu.

Największą grupę zakładów wytwórczych stanowią głównie piekarnie i ciastkarnie. W 2022 roku w rejestrze PPIS w Gliwicach figurowało na terenie miasta Gliwice 24 zakładów piekarniczych, 22 ciastkarni, 1 młyn.

W zakładach piekarniczych od 2008 r. prowadzona jest Akcja „Mklik Próchniczek”, która ma na celu weryfikowanie stopnia wdrożenia i prawidłowości funkcjonowania systemu opracowanego na zasadach HACCP, w tym w szczególności prawidłowości zabezpieczenia obiektu przed szkodnikami. Akcja jest kontynuowana z uwagi na bezpieczeństwo żywności i szczególne zagrożenie szkodnikami zbożowo-mącznymi oraz ich pozostałościami w przemyśle piekarniczym.

Najczęstsze stwierdzone nieprawidłowości techniczno – sanitarne:

- obecność żywych szkodników zbożowo mącznych w wytrzępkach, zmiotkach
- uszkodzone koszyczki do garowania
- brak siatek w oknach
- brudne, uszkodzone ściany i sufity w pomieszczeniach produkcyjnych,
- niekompletny system HACCP, GMP/GHP.

W związku z powyższym skontrolowano 20 piekarni, w których przeprowadzono ogółem 33 kontrole, nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 1500 zł, wydano 9 decyzji administracyjnych. Ponadto do badań laboratoryjnych w 8 zakładach piekarniczych pobrano 16 próbek sanitarnych, tj. zmiotki z podłogi oraz wytrzępki z koszyków do garowania pieczywa, w których nie stwierdzono obecności szkodników zbożowo-mącznych.

Akcja nadal będzie kontynuowana w 2023 roku.

Miejsca obrotu żywnością, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Na terenie Gliwic zlokalizowanych jest 1287 zakładów obrotu żywnością w których, przeprowadzono 388 kontrole, nałożono 51 mandatów karnych na kwotę 8070 zł oraz wydano 36 decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontrolei.

Na terenie miasta Gliwice zlokalizowane są centra handlowe, tj.: „ARENA”, „FORUM”, „AUCHAN”, „FACTORY”, „EUROPA CENTRALNA”, supermarkety sieci typu: LIDL, CARREFOUR, AUCHAN, KAUFAND, BIEDRONKA, POLOMARKET, NETTO, ALDI, DINO, Stokrotka. Ponadto znajdują się magazyny hurtowe m.in. SELGROS oraz Centra dystrybucyjne: Lidl, Kaufland i Netto, które realizują usługi logistyczne związane z gromadzeniem i przechowywaniem produktów dostarczonych przez producentów i przeznaczonych do dalszej redystrybucji w sieci supermarketów.

W danej grupie obiektów stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak bieżącej czystości i porządku,
- brak zapisów dotyczących dokumentacji systemu HACCP,
- brak procedur i rejestrów dotyczących gospodarowania odpadami kategorii 3
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- żywność nieopakowana niezabezpieczona od strony klienta przed zanieczyszczeniem,
- przechowywanie środków spożywczych bezpośrednio na podłodze,
- częściowo zniszczony sprzęt, wyposażenie,
- brudne ściany, sufity w pomieszczeniach zakładu,
- ubytki w podłodze, powierzchnia trudna do utrzymania w czystości,
- sprzedaż przeterminowanych środków spożywczych

W obiektach obrotu żywnością pobrano ogółem **186 próbek**, w tym **179** próbek środków spożywczych oraz **7** próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Przedmiotowe próbki zbadano w następujących kierunkach:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne – 99 próbek,
- akryloamid – 2 próbki,
- ocena organoleptyczna – 5 próbek,
- azotany – 5 próbek,
- napromienianie żywności – 2 próbki,
- GMO – 1 próbka,
- kwas erukowy – 5 próbek,
- metale szkodliwe dla zdrowia – 3 próbki,
- mikotoksyny – 5 próbek,
- pH, kwasowość – 1 próbka,
- pozostałości pestycydów – 18 próbek,
- skażenia promieniotwórcze – 1 próbka,
- WWA – 3 próbki,
- wybrane parametry w suplementach diety – 5 próbek,

- zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne – 13 próbek,
- zawartość substancji dodatkowych – 11 próbek,
- migracja specyficzna, globalna, ocena organoleptyczna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 7 próbek.

Spośród 186 pobranych próbek w obiektach obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością zdyskwalifikowano 2 próbki środków spożywczych, tj. 1 próbkę jarmużu ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów oraz 1 próbkę pasty migdałowej ze względu na obecność ciał obcych pochodzenia nieorganicznego (kawałki tworzywa sztucznego).

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego i otwartego

Na terenie Gliwice zlokalizowanych jest **827** zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego.

W 2022 r. w zakładach żywienia zbiorowego przeprowadzono **363** kontrole sanitarne w trakcie, których nałożono **56** mandatów karnych na kwotę **11500 zł** oraz wydano **28** decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących wykonanie zarządzeń.

W danej grupie obiektów stwierdzono następujące nieprawidłowości:

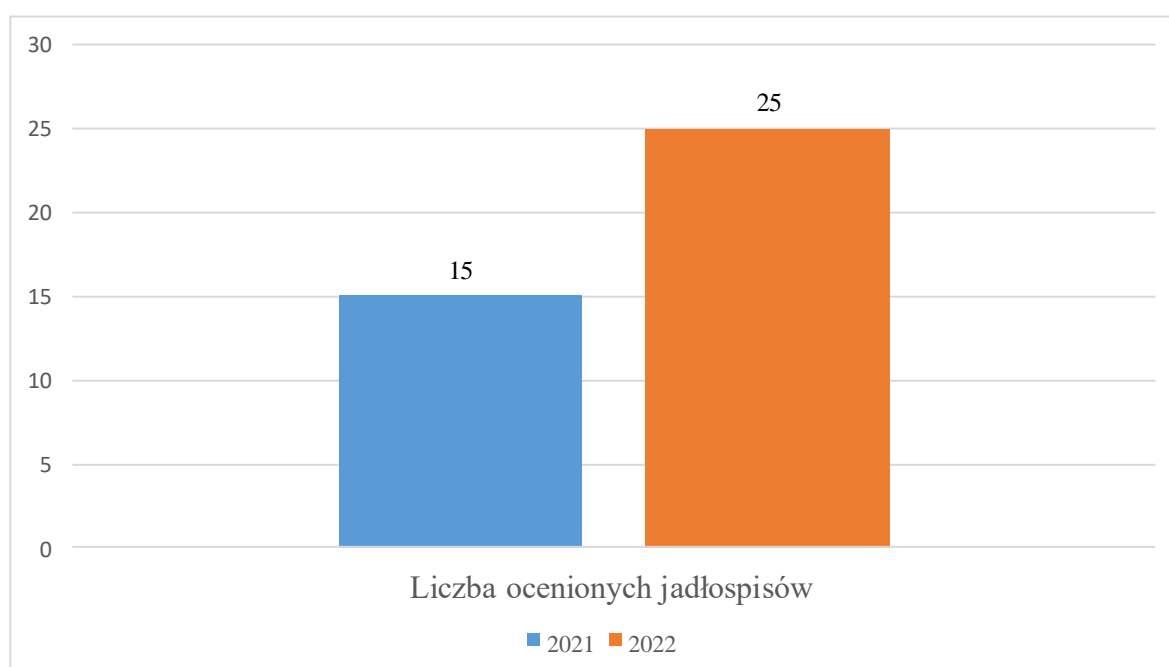
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, zamrażalniczych,
- brak higieny personelu przy przygotowaniu posiłków, brak odzieży roboczej,
- brak bieżącej czystości w zakładach,
- naczynia stołowe niezabezpieczone przed zanieczyszczeniem,
- brak bieżących zapisów wynikających z opracowanej dokumentacji HACCP,
- gotowe potrawy niezabezpieczone przed zanieczyszczeniem,

- przeterminowane środki spożywcze,
- nieprawidłowo przechowywane środki spożywcze bezpośrednio na podłodze,
- częściowo zniszczony sprzęt, wyposażenie,
- brudne ściany i sufity.
- uszkodzone umywalki, niedrożne zlewy,

W 2022 roku w zakładach zbiorowych typu zamkniętego nie pobrano **próbek** posiłków obiadowych w kierunku wartości kalorycznej oraz procentowego udziału energii z białka, tłuszczów oraz węglowodanów. Nie stwierdzono przypadku zdyskwalifikowania próbek w tego typu zakładach.

Ocena sposobu żywienia

W 2022 roku na terenie miasta Gliwice przeprowadzono łącznie **25** ocen jadłospisów w **12** placówkach oświatowych, **5** szpitalach i **3** zakładach usług cateringowych, **1** areszcie śledczym, **4** żłobkach i wydawalniach.

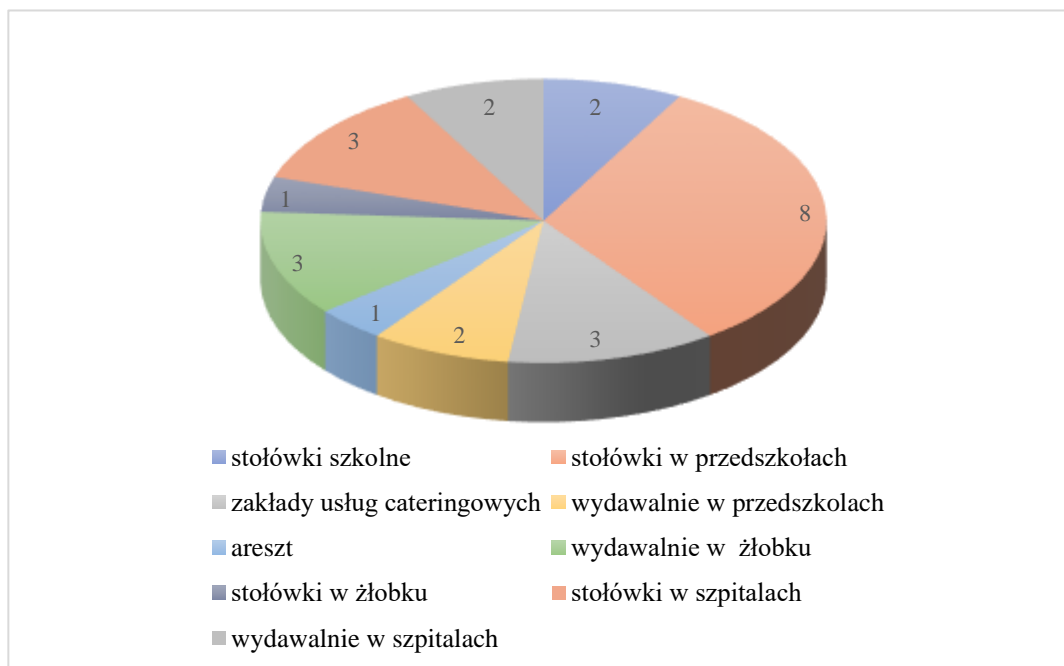
Ryc. 7. Ilość przeprowadzonych ocen jadłospisów – porównanie 2021 i 2022

W 2022 r. w ramach kontynuowanej akcji „Żywienie dzieci przebywających w żłobkach i klubach dziecięcych” dokonano oceny ilościowej i jakościowej jadłospisów.

W ramach bieżących kontroli przeprowadzono **4** oceny jadłospisów dekadowych w 1 stołówce w żłobku oraz w 3 wydawalniach posiłków w żłobku. We wszystkich ocenach jadłospisów stwierdzono nieprawidłowości:

- zbyt dużą podaż energii,

- zbyt duża ilość soli,
- zbyt małą ilość wapnia z powodu za małych porcji mleka i jego produktów

Ryc. 8. Ilość przeprowadzonych ocen jadłospisów na terenie miasta Gliwice z podziałem na grupy.

W placówkach oświatowych na terenie miasta Gliwice jadłospisy sprawdzono pod kątem wytycznych Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154). w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Posiłki powinny zapewniać przebywającym w nim dzieciom wyżywienie zgodne z wymaganiami dla danej grupy wiekowej wynikającymi z aktualnych norm żywienia dla populacji polskiej wynikające z publikacji M. Jarosz - Normy żywienia dla populacji polskiej. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny, Warszawa, 2020.

Analizy jadłospisów przeprowadzono przy użyciu programu dietetycznego WIKT.

Spośród 12 przeprowadzonych analiz jadłospisów w placówkach oświatowych w 9 stwierdzono nieprawidłowości. Uchybienia najczęściej dotyczyły:

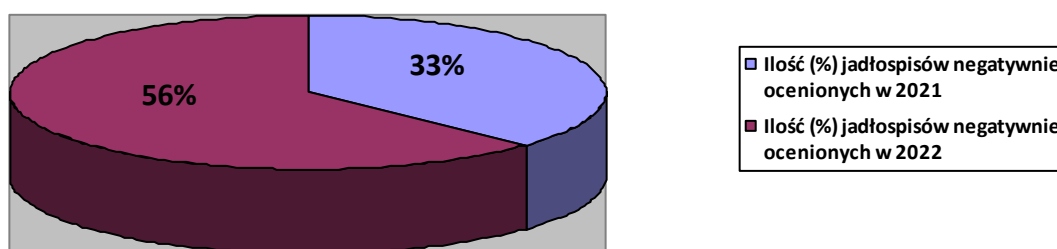
- nieprawidłowej ilości energii,
- braku 2 porcji mleka lub produktów mlecznych,
- zbyt dużą ilość soli,

- brak porcji ryby raz w tygodniu,
- niewystarczającej ilości warzyw i owoców.

Ponadto w 2022 roku dokonano oceny 5 jadłospisów dekadowych z pobranych z 2 wydawalniach w szpitalu oraz 3 stołówek w szpitalach prowadzących żywienie we własnym zakresie. W wyżej ocenianych jadłospisach nie wykazano błędów.

Dokonując oceny jadłospisu w stołówce usytuowanej na terenie aresztu śledczego błędów w wyżej wymienionym jadłospisie nie wykazano.

Porównując przeprowadzone analizy w 2021 r. na 15 pobranych jadłospisów w 5 wykazano błędy (33%), natomiast w 2022 r. na 25 ocenionych jadłospisów w 14 (56%) stwierdzono nieprawidłowości. W jadłospisach z 2022 r. stwierdza się większy odsetek błędów. Analiza jadłospisów nadal będzie kontynuowana w 2023 r.

Ryc. 9. Ilość (%) jadłospisów negatywnie ocenionych w latach 2021-2022

Import

PPIS w Gliwicach na mocy ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia w ramach granicznej kontroli sprawuje nadzór nad eksportem i importem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z importu z krajów trzecich. W wyznaczonych miejscach, na terenie Urzędu Celnego w Gliwicach oraz w magazynach importerów i eksporterów przeprowadzono przy współudziale funkcjonariuszy Urzędu Celnego, przedstawicieli agencji celnych, importerów lub eksporterów przeprowadzane są kontrole przywożonych z zagranicy (lub wywożonych za granicę) produktów spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W związku z prowadzeniem granicznego nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w roku 2022 wykonano 337 kontroli (w 2021 r. było 494, a w 2020 r. było 479), w tym 61 kontroli na środkach transportu. Skontrolowano 283 partii środków spożywczych, 54 partii materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Wydano łącznie 337 świadectw spełnienia wymagań towarów przekraczających granicę. W ramach granicznych kontroli dokonano oceny 194 produktów przywiezionych z zagranicy (importu) i 143 produktów wywożonych za granicę (eksportu).

	Suma kontroli	Żywność	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
Ilość kontroli granicznych	337	283	54

Tab. 5. Ilość przeprowadzonych kontroli towarów importowanych z podziałem na kategorie artykułów.

Od 2017 r. na obszarze pod nadzorem PPIS w Gliwicach funkcjonuje również nowy, główny magazyn firmy cukierniczej z Raciborza. W roku 2022 przeprowadzono w tym magazynie aż **129** kontroli granicznych towarów eksportowanych do krajów trzecich.

Interwencje

Do Sekcji HŻŻiPU w 2022 r. ogółem zgłoszono **200 interwencji**, w tym dotyczących zakładów zlokalizowanych na terenie Gliwic – 92 interwencje (w 2021 było 93). W związku z powyższym przeprowadzono **203 kontrole interwencyjne**, w 2 przypadkach spraw nie rozpatrzono z uwagi na brak możliwości tj. nie stwierdzono prowadzenia działalności we wskazanym miejscu, w 1 przypadku sprawę przekazano innej powiatowej stacji. Ponadto 3 sprawy z uwagi na termin zgłoszenia zostały rozpatrzone w 2023 r.

W 2022 r. na 195 rozpatrywanych interwencji:

- 77 uznano za uzasadnione,
- 118 za nieuzasadnione.

Interwencje zgłaszane w 2022 r. dotyczyły głównie:

- wprowadzania do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- niehigienicznej sprzedaży środków spożywczych,
- niewłaściwego stanu higieniczno - sanitarnego pomieszczeń zakładu,
- sprzedaży środków spożywczych niewłaściwej jakości w tym mięsa i wędlin o nieprawidłowych cechach organoleptycznych tj. nieświeży zapach oraz nietypowa konsystencja,
- nieprawidłowej gospodarki odpadami,
- obecności owadów i gryzoni w obiekcie,
- zatrudniania osób bez aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- produkcji soków owocowo – warzywnych w mieszkaniu prywatnym.

W związku ze zgłoszonymi interwencjami na nieprawidłową jakość zdrowotną środków spożywczych w ramach urzędowej kontroli celowanej pobrano do badań laboratoryjnych w Gliwicach 2 próbki produktów tj.

- „Pastę migdałową” - na podstawie otrzymanego sprawozdania w produkcji stwierdzono zanieczyszczenia fizyczne z nieregularnymi, elastycznymi, ostrymi, sprężystymi kawałkami z tworzywa sztucznego. W związku z powyższym produkt został zgłoszony do systemu RASFF oraz wycofany ze sprzedaży.

- wodę mineralną Nałęczowianka- w otrzymanym sprawozdaniu z badań laboratoryjnych w zakresie oceny organoleptycznej stwierdzono, że ww. woda mineralna nie posiadała obcych zapachów, posmaków, była klarowna.

W wyniku przeprowadzonych kontroli za potwierdzone nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarnego obiektów w mieście Gliwice nałożono 28 mandatów karnych na kwotę 5900 zł. W ramach kontroli interwencyjnych wydano 5 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu technicznego.

Wnioski

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów żywnościowych, jak wykazuje wynikowość (ilość nałożonych mandatów i decyzji w stosunku do ilości kontroli) uległ pogorszeniu w stosunku do 2021r.

W zakresie bezpieczeństwa żywności w 2022 r. stwierdzono większy odsetek próbek kwestionowanych w stosunku do roku ubiegłego.

W stosunku do roku 2021 odnotowano również większy odsetek nieprawidłowych jadłospisów w placówkach oświatowych tj. 56%. W związku z powyższym ocena jadłospisów nadal będzie kontynuowana w 2023 r.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych dla miasta Gliwice za rok 2022

Analizę sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych i pasożytniczych w mieście Gliwice za rok 2022 przeprowadzono w oparciu o roczne sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia Mz-56. Państwowa Inspekcja Sanitarna w roku 2022 kontynuowała działalność w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych. Systematyczna analiza zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne umożliwia wdrożenie działań przeciwepidemicznych i zwiększenie zdrowotnego bezpieczeństwa mieszkańców.

W związku z wprowadzeniem od 20.03.2020 r. stanu epidemii oraz ogłoszeniem od 16.05.2022 r. stanu zagrożenia epidemicznego PPIS poza działaniami statutowymi otrzymał nowe zadania, uprawnienia i obowiązki ukierunkowane na zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie wirusa SARS-CoV-2.

Tak jak w poprzednich latach w 2022 r. pracownicy byli głównie zaangażowani w działania epidemiczne związane z walką z wirusem SARS-CoV-2. Podejmowano działania edukacyjne, promocyjne, przeciwepidemiczne prowadzące do zmniejszenia zakażeń na nadzorowanym terenie.

Priorytetem działań było dbanie o dobro społeczeństwa, by zapewnić szeroko rozumiane bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców. Przy zwalczaniu epidemii aktywnie współpracowano z wieloma instytucjami m.in. Urzędami Miasta i Starostwem Powiatowym, Państwową Inspekcją Weterynaryjną, Komendami Policji, Ośrodkami Pomocy Społecznej i Samorządami Terytorialnymi. Podejmowane działania polegały głównie na przeprowadzeniu wywiadu i objęciu nadzorem epidemiologicznym chorego na COVID-19, osób ze styczności oraz współzamieszkujących, zleceniach wykonania wymazów, prowadzeniu rejestrów osób zakażonych, chorych i poddanych obowiązkowi kwarantanny. Pracownicy zajmowali się także wszelakimi działaniami administracyjnymi związanymi z nakładanymi kwarantannami zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Od dnia 28.03.2022 r. zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi został zniesiony obowiązek odbywania izolacji przez osoby chore na SARS-CoV-2 oraz obowiązek kwarantanny dla osób ze styczności z chorymi.

Opiekę nad pacjentami, u których stwierdzono zakażenie SARS-CoV-2 lub chore na COVID-19 sprawowali lekarze podstawowej opieki zdrowotnej.

Działania w zakresie przeciwdziałania zakażeniom SARS-CoV-2 realizowane były za pomocą systemów teleinformatycznych: EWP (pierwotnie: Ewidencja Wjazdu do Polski) oraz System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (dalej: SEPIS).

System EWP umożliwia:

- ewidencję osób objętych kwarantanną w związku z wjazdem do Polski oraz osób skierowanych do izolacji i hospitalizacji;
- wystawianie zleceń na testy w kierunku wirusa SARS-CoV-2;
- udostępnianie zleceń organom pis celem wysłania do pacjenta tzw. karetki wymazowej oraz Mobilnym Punktem Pobrań;
- udostępnianie wykazu medycznych laboratoriów diagnostycznych wykonujących testy i przekazywanie im zleceń do realizacji testu i wpisania wyniku;
- udostępnianie wyników testów podmiotom zlecającym, w tym organom PIS i lekarzom;
- prezentowanie pacjentom na IKP wyników testów oraz objęcia izolacją, w tym jej długości, z możliwością wygenerowania dokumentu potwierdzającego ww. status;
- udostępnianie danych podmiotom uprawnionym do dostępu do informacji gromadzonych w EWP.

SEPIS służy do przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych, prowadzenia dochodzenia epidemiologicznego, w tym nakładania kwarantann, rejestrowania ognisk epidemicznych, niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz obsługi zgłoszeń osób zgłaszających się telefonicznie poprzez infolinię lub drogą elektroniczną. Dzięki temu możliwe stało się szybsze i sprawniejsze załatwianie spraw związanych z COVID-19 oraz przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych.

System SEPIS jest połączony z ogólnopolskim systemem teleinformatycznym EWP, co pozwala na weryfikację osób zakażonych, będących w kwarantannie oraz weryfikację statusu zaszczepienia. Dane wprowadzane i aktualizowane w systemie EWP stanowią wsparcie działań nie tylko dla organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ale także innych podmiotów publicznych pełniących nadzór nad chorobami zakaźnymi w zakresie zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania epidemii COVID-19.

Jednym ze skutków epidemii była zmniejszona liczba zachorowań na wszystkie inne choroby zakaźne podlegające zgłoszeniu do nadzoru epidemiologicznego. Działania zarówno inspekcji sanitarnej jak i służby zdrowia głównie związane były ze zwalczaniem epidemii COVID-19. Ponadto wprowadzenie zakazów, nakazów, ograniczeń zmniejszyło możliwość kontaktów społecznych, co również mogło przełożyć się na zmniejszenie rozprzestrzeniania się innych chorób zakaźnych w populacji. W związku z powyższym nie można dokonać rzetelnej i realnej oceny sytuacji epidemiologicznej.

W 2022 r. w mieście Gliwice odnotowano **11660** potwierdzonych przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2, w 2021 r. odnotowano **16998** zakażeń. U wszystkich osób zakażenie zostało

potwierdzone badaniem genetycznym real-time PCR. Hospitalizacji w oddziałach zakaźnych lub jednoimiennych wymagały **192** osoby, w 2021 r. hospitalizowano **328** osób.

W 2022 r. zmalała liczba zakażeń SARS-CoV-2, jak i zmalała liczba hospitalizacji, powodem takiego stanu mogą być powszechnie stosowane szczepienia p/ COVID-19.

PPIS w Gliwicach przeprowadzał postępowanie epidemiologiczne w związku z wystąpieniem ognisk epidemicznych na terenie miasta Gliwice.

W związku z trwającą pandemią COVID-19 na terenie miasta Gliwice odnotowano 19 ognisk epidemicznych wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2. W związku z powyższym PPIS w Gliwicach przeprowadzał dochodzenie epidemiologiczne mające na celu ustalenie liczby osób narażonych na zakażenie oraz trybu postępowania celem przecięcia dróg szerzenia się zakażenia.

Odnotowano:

- 13 ognisk epidemicznych wywołane wirusem SARS-CoV-2 na terenie szpitali.
Ogniska wystąpiły na terenie 4 szpitali i placówek medycznych zlokalizowanych na terenie miasta Gliwice. Ogółem w wyniku zakażenia szpitalnego wyniki dodatnie w kierunku SARS-CoV-2 uzyskano od 112 osób, w tym 111 pacjentów hospitalizowanych w związku z innymi jednostkami chorobowymi oraz u 1 osoby z personelu medycznego. 561 osób objęto nadzorem epidemiologicznym.
- 1 ognisko epidemiczne wywołane wirusem SARS-CoV-2 w placówce oświatowej.
Zakażenie wirusem SARS-CoV-2 potwierdzono u 5 uczniów oraz u 2 nauczycieli.
- 5 ognisk w placówkach tj. DPS, ZOL/ZPO, hospicjum, w których ogółem zakażonych było 114 osób. Nadzorem epidemiologicznym objęto 394 osoby.

Ponadto odnotowano 2 ogniska zakażenia szpitalnego wywołane przez *Klebsiella pneumoniae* oraz 1 ognisko wywołane przez *Enterobacter cloacae*.

- Ognisko wywołane przez pałeczki *Klebsiella pneumoniae* KPC (+) stwierdzono u 4 pacjentów hospitalizowanych w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii. U 3 osób rozpoznano zakażenie (zapalenie płuc, zakażenie układu moczowego, zakażenie krwi) oraz u 2 pacjentów stwierdzono nosicielstwo w przewodzie pokarmowym, w tym u 1 osoby rozpoznano zakażenie i nosicielstwo w/w drobnoustroju. Zmarły 2 osoby, zakażenie nie było przyczyną zgonu.
- Ognisko wywołane przez *Klebsiella pneumoniae* MBL-NDM, OXA-48, XDR, ESBL (+) rozpoznano u pacjentów hospitalizowanych w oddziale Chirurgii Onkologicznej i Rekonstrukcyjnej. U jednego pacjenta stwierdzono zakażenie rany, u kolejnego pacjenta potwierdzono kolonizację w przewodzie pokarmowym.

- Ognisko wywołane przez *Enterobacter cloacae* KPC(+) wystąpiło w oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii. Pałeczki *Enterobacter* stwierdzono u 2 pacjentów hospitalizowanych w w/w oddziale. U 1 pacjenta stwierdzono zakażenie krwi u drugiego stwierdzono kolonizację przewodu pokarmowego. Pacjenci zmarli, przyczyny zgonu nie były związane z zakażeniem.

We wszystkich przypadkach podjęto decyzję o zastosowaniu izolacji kontaktowej, wstrzymaniu przyjęć pacjentów, pobraniu materiału do badań od osób z kontaktu oraz wzmożeniu reżimu sanitarnego w zakresie mycia i dezynfekcji rąk oraz powierzchni.

W ramach współpracy pomiędzy Inspekcją Sanitarną a Inspekcją Weterynaryjną w przypadku wystąpienia lub podejrzenia COVID-19 u ludzi zawodowo opiekujących się zwierzętami takimi jak pracownicy gospodarstw rolnych, gospodarstw handlowych, pracowników ogrodów zoologicznych zobowiązano PPIS do przekazywania właściwemu Powiatowemu Inspektorowi Weterynaryjnemu wymaganych informacji dotyczących transmisji zakażenia z człowieka na zwierzęta. W zakresie relacji człowiek-zwierzę istotne jest zachowanie szczególnych środków ostrożności celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego.

W porównaniu z rokiem ubiegłym ogólna liczba przeprowadzonych wywiadów uległa spadkowi o ok. 26%. W 2022 r. przeprowadzono 67063 wywiadów epidemiologicznych.

W 2021 r. ogółem przeprowadzono 91132 wywiadów epidemiologicznych.

Na terenie działalności PPIS w Gliwicach odnotowano 297 zgonów z czego 93% stanowiły zgony z powodu zakażenia wirusem SARS –CoV-2. Ponadto odnotowano zgony z powodu zakażenia *Clostridium difficile*, zachorowania na gruźlicę oraz posocznicę wywołaną pałeczkami *Salmonella*. Większość zgonów odnotowano u osób po 60 r.ż., większość osób cierpiała na przewlekłe choroby współistniejące, w tym choroby układu krążenia, choroby metaboliczne, choroby nowotworowe.

W 2021 r. ogółem odnotowano 692 zgony, z czego 98% stanowiły zgony z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2.

Na terenie miasta Gliwice stale prowadzony jest aktywny nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego oraz w celu eradykacji wirusa polio. Nadzór polega na telefonicznym, cotygodniowym kontakcie z oddziałami neurologii ze szczególnym uwzględnieniem oddziałów dziecięcych, a w przypadku podejrzenia zachorowania pobierania i przesyłania do badań laboratoryjnych do NIZP-PZH próbek kału.

Na poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych niewątpliwie ma wpływ porozumienie ramowe zawarte pomiędzy Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (dalej: ŚPWIS) i Narodowym Funduszem Zdrowia (dalej: NFZ)

PPIS w Gliwicach co kwartał otrzymuje informacje, dotyczące liczby chorób zakaźnych zgłaszanych przez zakłady opieki zdrowotnej do NFZ. Powyższe dane są wnikliwie analizowane i porównywane z liczbą chorób zakaźnych zgłaszanych przez poszczególne zakłady opieki zdrowotnej do PSSE w Gliwicach.

W związku z powyższym do kierowników poszczególnych zakładów opieki zdrowotnej, w których stwierdzono niezgodności w liczbie chorób zakaźnych zgłoszonych do NFZ i PSSE w Gliwicach, wysłała się pisma wnoszące o sprostowanie powstałych nieścisłości.

W związku z zagrożeniem dla zdrowia publicznego związanym ze stosowaniem nowych narkotyków tzw. dopalaczy PPIS w Gliwicach sprawuje bieżący nadzór nad zatruciami środkami zastępczymi. Na podstawie informacji przekazywanych z placówek służby zdrowia sporządzane są dwutygodniowe raporty o zatruciach, hospitalizacjach oraz zgonach spowodowanych środkami zastępczymi co pozwala na monitorowanie i możliwość szybkiego reagowania na wzrost liczby przypadków zatruc środkami zastępczymi.

Przedmiotowe informacje są również wprowadzane do ogólnopolskiego Sytemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach. Na terenie miasta Gliwice w 2022 r. odnotowano 9 przypadków zatruc środkami zastępczymi, z czego 3 osoby wymagały leczenia szpitalnego, w 2021 r. odnotowano 19 przypadków zatruc dopalaczami.

Podsumowując

Z grupy chorób zakaźnych objętych w Polsce zgłaszaniem należy przede wszystkim zwrócić uwagę na sytuację epidemiologiczną chorób podlegających szczepieniom ochronnym, w tym przeciwko COVID-19 a także chorób przenoszonych poprzez naruszenie ciągłości tkanek.

Ustabilizowanie sytuacji epidemiologicznej może być osiągnięte w przyszłości pod warunkiem:

- **kontynuowania szczepień ochronnych, w tym przeciwko COVID-19;**
- **realizacji programu eradykacji poliomyelitis i eliminacji odry ;**
- **zwrócenia uwagi na wczesne wykrywanie chorych i zakażonych, ich zgłaszanie i rejestracje umożliwiające szybkie podjęcie postępowania leczniczego i przeciw epidemicznego – zwłaszcza dotyczy to chorób rzadko występujących lub tych, które mogą być zawleczone do Polski;**
- **zwiększenie dostępu do badań diagnostycznych – określenie czynnika etiologicznego choroby, która ma wpływ nie tylko na postępowanie terapeutyczne ale także na profilaktykę przeciwepidemiczną.**

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie miasta Gliwice zostały przedstawione w formie tabelarycznej tab. 6, tab. 7

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2022 r.	Zapadalność na 100 000 ludności	Liczba zachorowań w 2021r	Zapadalność na 100 000 ludności	Wzrost/spadek zapadalności
Grypa	20070	12258,89	10408	6240,21	+6018,68
Ospa wietrzna	887	541,78	204	122,31	+419,47
Wirusowe zakażenia jelitowe	184	112,39	95	56,96	+55,43
Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	86	52,53	31	18,58	+33,95
Płonica	80	48,86	15	8,99	+39,87
Borelioza	68	41,53	35	20,98	+20,55
Salmonellozy	74	45,20	43	25,78	+19,42
WZW C	21	12,82	10	5,99	+6,83
Gruźlica	30	18,32	28	16,79	+1,53
Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	5	3,05	3	1,80	+1,25
Świnka	3	1,83	1	0,60	+1,23
Różyczka	2	1,22	0	0	+1,22
Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i>	14	8,55	13	7,80	+0,75
Inne Neuroinfekcje	6	3,66	5	2,99	+0,67
WZW B	12	7,33	11	6,60	+0,73
Odra	0	0	0	0	0,00
Krztusiec	0	0	0	0	0,00
Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Neisseria meningitidis</i>	0	0	1	0	-0,60
WZW A	0	0	2	1,20	-1,20
Bakteryjne zakażenia jelitowe	49	29,92	52	31,18	-1,26
Zakażenia SARS-CoV-2	11660	7122,00	16998	10191,32	-3069,32

Tab. 6. Liczba zachorowań oraz zapadalność na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniom w ramach nadzoru epidemiologicznego w 2022 r. i 2021 r. w Gliwicach.

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2022 r.	Liczba zachorowań w 2021r	Liczba zachorowań w 2020r	Liczba zachorowań w 2019r	Liczba zachorowań w 2018r
Grypa	20070	10408	15183	24927	27086
Ospa wietrzna	887	204	220	320	685
Wirusowe zakażenia jelitowe	184	95	34	125	110
Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	86	31	68	180	150
Płonica	80	15	28	98	186
Borelioza	68	35	16	32	84
Salmonellozy	74	43	8	28	73
WZW C	21	10	1	7	13
Gruźlica	30	28	35	48	41
Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	5	3	2	1	1
Świnka	3	1	2	6	13
Różyczka	2	0	0	3	6
Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i>	14	13	29	58	64
Inne Neuroinfekcje	6	5	0	9	14
WZW B	12	11	2	8	10
Odra	0	0	0	4	1
Krztusiec	0	0	0	1	0
Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Neisseria meningitidis</i>	0	1	0	0	1
WZW A	0	2	2	0	1
Bakteryjne zakażenia jelitowe	49	52	30	43	45
Zakażenia SARS-CoV-2	11660	16998	5728	0	0

Tab. 7. Liczba zachorowań na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniom w ramach nadzoru epidemiologicznego w latach 2018 - 2022 w Gliwicach

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie poszczególnych chorób zakaźnych

ZATRUCIA POKARMOWE I ZAKAŻENIA JELITOWE

Zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią ważny wskaźnik stanu higieny żywności, zarówno jeśli chodzi o jej przygotowanie, transport i składowanie, jak i higienę przyrządzania i spożywania potraw. Mimo obserwowanej w tym zakresie poprawy w ostatnich latach nadal zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią poważny problem zdrowia publicznego.

Dominują przede wszystkim zatrucia pokarmowe i zakażenia żołądkowo – jelitowe, w tym wirusowe, bakteryjne i nieokreślone oraz biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. Główną przyczyną bakteryjnych zatruc pokarmowych w analizowanym czasie były zakażenia wywołane odzwierzęcymi pałeczkami Salmonella.

Głównym problemem w zakresie zatruc i zakażeń pokarmowych jest niedodiagnozowanie. Laboratoryjne badania diagnostyczne są przeprowadzane głównie w sytuacji, gdy osoba chora jest hospitalizowana bądź leczona ambulatoryjnie a objawy pomimo wdrożonego leczenia nadal się utrzymują. Natomiast osoby z nieżytem żołądkowo-jelitowym leczone ambulatoryjnie o łagodnym przebiegu nie są kierowane na badania laboratoryjne kału.

W ok. 47% przypadków zatruc i zakażeń pokarmowych były spowodowane zakażeniami wirusowymi zwłaszcza rotawirusami.

Ryc. 10 Liczba zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w 2022 r.

BIEGUNKI I ZAPALENIE ŻOŁĄDKOWO-JELITOWE O PRAWDOPODOBNIIE ZAKAŻNYM POCHODZENIU

Biegunka w szczególności u dzieci może powodować poważne konsekwencje zdrowotne - odwodnienie organizmu i zaburzenia metaboliczne. Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu zwykle nie są potwierdzane badaniami bakteriologicznymi i stanowią one poważną słabość nadzoru epidemiologicznego.

Na ogół zachorowania mają łagodny przebieg o czym świadczy niewielki odsetek hospitalizacji, w związku z tym chorzy leczeni są ambulatoryjnie, a badania diagnostyczne nie są wykonywane.

W 2022 r. zarejestrowano 86 zachorowań, w tym 9 u dzieci do lat dwóch.

Hospitalizowano 7 osób, w tym 4 dzieci do lat 2.

W 2021 r. odnotowano 31 przypadków biegunek, w tym 3 u dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 5 osób, w tym 2 dzieci.

Ryc. 11 Liczba zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w latach 2018-2022

WIRUSOWE I INNE OKREŚLONE ZAKAŻENIA JELITOWE

Poważny problem epidemiologiczny i terapeutyczny stanowią wirusowe zakażenia jelitowe w okresie niemowlęcym i wczesnodziecięcym objawiające się najczęściej w postaci ostrej biegunki. Głównym czynnikiem etiologicznym wirusowych infekcji jelitowych są zakażenia rotawirusowe. Rotawirusy są najczęstszą przyczyną ostrego nieżytu żołądkowo – jelitowego u dzieci.

Zakażenie przenosi się drogą fekalno-pokarmową oraz przez brudne ręce, przez zanieczyszczone przedmioty. Po przedostaniu się do organizmu, rotawirusy uszkadzają nabłonek kosmków jelitowych, wywołując stan zapalny żołądka i jelit.

Rotawirusy zakażają głównie dzieci przed 5 rokiem życia, nawet w krajach rozwiniętych, gdzie poziom higieny jest relatywnie wysoki. Infekcje rotawirusowe stanowią nie tylko poważny problem zdrowotny, ale również społeczno-ekonomiczny. Ze względu na wysoką zapadalność koszty leczenia są wysokie, a choroba dziecka to nie tylko koszty medyczne, ale również absencja rodzica w pracy. Do rozwiązania problemu infekcji rotawirusowych może przyczynić się wprowadzenie od 2021 r. obowiązkowych szczepień p/rotawirusom.

W 2022 r. przeciwko rotawirusom zaszczepiono 618 dzieci, w 2021 r. przeciwko rotawirusom zaszczepiono 1756 dzieci.

W 2022 r. odnotowano 184 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych, w tym 64 u dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano ogółem 177 osób, w tym 64 dzieci do lat dwóch.

W 2021 r. zarejestrowano 95 zachorowań na wirusowe zakażenie jelitowe, w tym 61 u dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano ogółem 89 osób, w tym 58 dzieci do lat dwóch.

Ok. 70% wszystkich zachorowań stanowią zachorowania wywołane przez rotawirusy.

W 2022 r. 128 zachorowań wywołanych było przez rotawirusy, 12 zachorowań przez norowirusy, 35 zachorowań wywołanych przez adenowirusy, a 9 zachorowań sklasyfikowano jako wirusowe zakażenia jelitowe inne określone i nieokreślone. Na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy zachorowały głównie dzieci w wieku od 0 do 4 lat, które nie były szczepione przeciwko rotawirusom.

SALMONELLOZY

Najczęstszym źródłem zakażeń pałeczkami Salmonella są skażone jaja i produkty je zawierające, mięso drobiowe, wołowe. Głównym powodem występowania chorobotwórczych drobnoustrojów w spożywanej żywności jest nieodpowiednia obróbka termiczna, brak dbałości o higienę przygotowania potraw, niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzeganie warunków chłodzenia.

Zakażona żywność zwykle wygląda i pachnie normalnie dlatego ważne jest, aby wiedzieć, jak zapobiegać infekcji. Metody zapobiegawcze obejmują środki ostrożności, takie jak: higiena żywności, unikanie żywności i napojów o wysokim ryzyku zanieczyszczenia oraz częste mycie rąk, szczególnie po kontakcie ze zwierzętami lub ich odchodami oraz z osobami chorymi.

W 2022 r. odnotowano 72 zachorowania na zatrucie pokarmowe wywołane pałeczkami Salmonella - z czego 31 osób wymagało hospitalizacji. Zachorowania odnotowano u 41 mężczyzn i 31 kobiet.

W 2021 r. odnotowano 41 zachorowań na zatrucie pokarmowe wywołane pałeczkami Salmonella - z czego 25 osób wymagało hospitalizacji.

Podobnie jak w latach ubiegłych najczęstszym czynnikiem etiologicznym była Salmonella z gr D enteritidis i stanowiła ponad 99% wszystkich zachorowań. Największą zapadalność odnotowano w okresie od czerwca do sierpnia.

W ramach działań przeciwepidemicznych nadzorem epidemiologicznym objęto 245 osób ze styczności z chorymi, w wyniku czego wykryto 21 osób z bezobjawowym nosicielstwem pałeczek Salmonella.

Ponadto odnotowano 2 przypadki zakażenia pozajelitowego wywołanego przez pałeczki Salmonella. Zachorowało dwóch dorosłych mężczyzn. Pałeczki Salmonella zostały wyhodowane z krwi oraz z płwociny. Chorzy wymagali celowanej antybiotykoterapii i leczenia szpitalnego. 70-letni pacjent, u którego rozpoznano posocznicę, zmarł.

Odnutowano 2 przypadki ognisk zbiorowego zatrucia pokarmowego wywołanego przez pałeczki Salmonella gr. D enteritidis.

Jedno ognisko związane było prawdopodobnie ze spożyciem wyrobu cukierniczego zakupionego na terenie miasta Gliwice. Objawy chorobowe wystąpiły u 5 osób, które spożyły podejrzone ciastko.

U 4 osób w badaniach laboratoryjnych wykryto obecność pałeczek Salmonella z gr. D enteritidis.

U 1 osoby z objawami chorobowymi nie wykonano badań laboratoryjnych kału z powodu szybkiego wdrożenia antybiotykoterapii. Ponadto badania kału zlecono 13 pracownikom zatrudnionym w zakładzie piekarniczym. U 2 osób uzyskano dodatnie wyniki posiewu kału, jedna osoba uskarżała się na objawy ze strony układu pokarmowego, u drugiej osoby nie wystąpiły żadne objawy chorobowe. Przeprowadzone kontrole sanitarne w zakładzie nie stwierdziły uchybień natury sanitarno-higienicznej. Można domniemywać, że prawdopodobną przyczyną wystąpienia zatrucia pokarmowego mogło być wtórne zanieczyszczenie ciastek.

Drugie ognisko zbiorowego zatrucia pokarmowego wystąpiło u dzieci uczęszczających do przedszkola miejskiego w Gliwicach. Ogółem nadzorem epidemiologicznym objęto 152 osoby. Objawy chorobowe wystąpiły u 30 dzieci, w tym u 24 uzyskano dodatnie wyniki w kierunku pałeczek dzieci uczęszczających do przedszkola. Ponadto dodatnie wyniki w kierunku Salmonella uzyskano od 8 dzieci i 2 osób ze styczności, u których stwierdzono bezobjawowe nosicielstwo. Badania bakteriologiczne kału przeprowadzone u personelu przedszkola oraz personelu firmy cateringowej nie potwierdziły obecności pałeczek Salmonella w kale. Kontrole przeprowadzone zarówno w przedszkolu jak i firmie cateringowej nie wykazały uchybień higieniczno-sanitarnych. Ze względu na brak możliwości zweryfikowania spożytych pokarmów przez dzieci oraz brak innych przesłanek epidemiologicznych źródło zatrucia nie zostało ustalone.

BAKTERYJNE ZAKAŻENIA JELITOWE

W 2022 r. odnotowano 49 przypadków bakteryjnych zakażeń jelitowych. Z czego ponad 95% wszystkich zachorowań było wywołane przez *Clostridium difficile*. Wszystkie osoby wymagały leczenia szpitalnego. Nie odnotowano zgonów z powodu zakażenia *Clostridium difficile*.

W 2021 r. zarejestrowano 52 przypadki bakteryjnych zakażeń jelitowych, w tym 42 wywołane przez *Clostridium difficile* oraz 10 przypadków zachorowań na nieokreślone zakażenia jelitowe. 50 osób wymagało hospitalizacji.

Zachorowania wywołane przez *Clostridium difficile* wystąpiły głównie u osób starszych, obciążonych innymi jednostkami chorobowymi poddawanych długotrwałej antybiotykoterapii.

Zakażenia najczęściej występują u chorych leczonych przeciwbakteryjnie lub przeciwnowotworowo w ciągu 8 tygodni poprzedzających wystąpienie objawów.

Podeszły wiek chorego jest najważniejszym czynnikiem rozwoju objawowego zakażenia, a także ciężkiego i powikłanego przebiegu choroby. Ponadto istotnymi czynnikami są: czas trwania leczenia szpitalnego oraz kontakt z innymi osobami zakażonymi *Clostridium difficile* w przebiegu hospitalizacji.

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY

Ważny problem zdrowia publicznego stanowią wirusowe zapalenia wątroby. Ze względu na przewlekły charakter tych zakażeń liczba osób zakażonych wirusami zapalenia wątroby stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz narastający problem związany z leczeniem ciężkich powikłań.

Jednakże spośród wirusowych zapaleń wątroby najpoważniejszy problem epidemiologiczny stanowi WZW typu C przeciwko któremu nie ma skutecznej szczepionki.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W 2022 r. odnotowano 21 zachorowań, żadna z osób chorych nie wymagała hospitalizacji. W 2021 r. zarejestrowano 10 zachorowań.

Zachorowania odnotowano u 13 kobiet i 8 mężczyzn.

29 osób z kontaktu z zakażonymi osobami objęto nadzorem epidemiologicznym.

Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie w drodze działań nieswoistych polegających na wdrożeniu i utrzymaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych, wykonywania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyceznym przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek.

Ryc. 12 Liczba zachorowań na WZW w 2022 r.

WZW typu C pozostaje poważnym problemem zdrowia publicznego, dlatego konieczne jest dalsze usprawnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa procedur medycznych i równoległe do poprawy wykrywania wcześniej nabytych zakażeń.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W 2022 r. zarejestrowano 12 przypadki zachorowań na przewlekłe WZW typu B. Zachorowało 9 mężczyzn oraz 3 kobiety.

W 2021 r. odnotowano 11 przypadków przewlekłego WZW typu B.

Ostrych przypadków nie zanotowano. Zapadalność jest 3-krotnie większa u mężczyzn niż u kobiet.

Zachorowania wystąpiły tylko wśród osób dorosłych, żadna z osób nie była zaszczepiona przeciwko WZW B. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż większość chorych korzystała z usług medycznych związanych z naruszeniem ciągłości tkanek. 22 osoby ze styczności z chorymi na WZW B zostały objęte nadzorem epidemiologicznym oraz skierowane pod nadzór lekarski celem zaszczepienia przeciwko WZW B. Odnotowano 1 zachorowanie u pracownika służby zdrowia (ratownik medyczny). Wpływ na zapadalność na WZW B ma przede wszystkim wprowadzenie do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych szczepień przeciwko WZW typu B.

W 2022 r. i 2021 r. nie odnotowano przypadków zachorowań na WZW A.

NEUROINFEKCJE i CHOROBY INWAZYJNE

Zakażenia ośrodkowego układu nerwowego stanowią istotny problem współczesnej medycyny. Zapalenia opon i mózgu, szczególnie bakteryjne są chorobami często zagrażającymi życiu i wiążą się z licznymi powikłaniami i następstwami pochorobowymi.

Wczesna diagnostyka i tym samym prawidłowe leczenie farmakologiczne ma kluczowe znaczenie dla dalszych losów chorego.

W **2022 r.** odnotowano 6 przypadków na neuroinfekcje, w tym 1 zachorowanie na bakteryjne zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych wywołane przez *Staphylococcus epidermidis* oraz 5 przypadków zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych o nieokreślonej etiologii. Ponadto odnotowano 5 przypadków inwazyjnej choroby pneumokokowej oraz 1 przypadek inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*.

W **2021 r.** zarejestrowano 5 zachorowań na neuroinfekcje, w tym 3 zachorowania o etiologii bakteryjnej, w 2 przypadkach etiologii nie ustalono. Odnotowano również 3 przypadki inwazyjnej choroby pneumokokowej oraz 1 przypadek inwazyjnej choroby meningokokowej.

Na gronkowcowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych zachorował noworodek urodzony z licznymi chorobami wrodzonymi. Po 2-miesięcznej hospitalizacji, dziecko wypisano do domu.

Na nieokreślone zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych zachorowało 5 osób, w tym 3 noworodki, 1 dziecko w wieku do 6 lat oraz 1 osoba dorosła. Wszystkie osoby chore zostały poddane hospitalizacji.

Inwazyjna choroba pneumokokowa

Do najczęstszych chorób inwazyjnych wywoływanych przez *Streptococcus pneumoniae* należą: zapalenie płuc, sepsa i zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Na inwazyjną chorobę pneumokokową w **2022 r.** zachorowało 5 osób, wszystkie osoby wymagały hospitalizacji. W **2021 r.** zachorowały 3 osoby.

	2022	2021
Zapalenie Opon/mózgu	1	1
Posocznica	3	2
Zapalenie płuc	1	-

- Na posocznicę pneumokokową zachorowały 2 osoby dorosłe (kobieta i mężczyzna) oraz 1 dziewczynka w wieku 4 lat. Wszystkie osoby z kaszlem, wysoką gorączką, wysokimi parametrami zapalnymi zostały hospitalizowane. Z posiewu krwi wyhodowano *Streptococcus pneumoniae*. Pacjenci po wdrożonej antybiotykoterapii zostali wypisani do domu w stanie dobrym.
- Na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych zachorował 9-letni chłopiec. Chory z bólami głowy, bólem karku, gorączką, wymiotami i zaburzeniami widzenia został hospitalizowany w oddziale pediatrycznym. Po zastosowaniu antybiotykoterapii uzyskano poprawę stanu zdrowia pacjenta oraz normalizację wyników badań. Po 12- dniowej hospitalizacji chłopca wypisano do domu w stanie zdrowia dobrym.
- Zapalenie płuc wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* rozpoznano u 62-letniego mężczyzny. Mężczyzna z gorączką, problemami z oddychaniem został hospitalizowany. Po wdrożonej antybiotykoterapii otrzymano poprawę stanu zdrowia pacjenta i wypisano do domu.

Inwazyjna Choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae*

Na posocznicę wywołaną przez *Haemophilus influenzae* zachorowała 36-letnia kobieta. Kobieta z osłabieniem, wysoka gorączką oraz wybroczynami hospitalizowano w oddziale Intensywnej Terapii. Po wdrożonym leczeniu pacjentkę wypisano w stanie dobrym do domu.

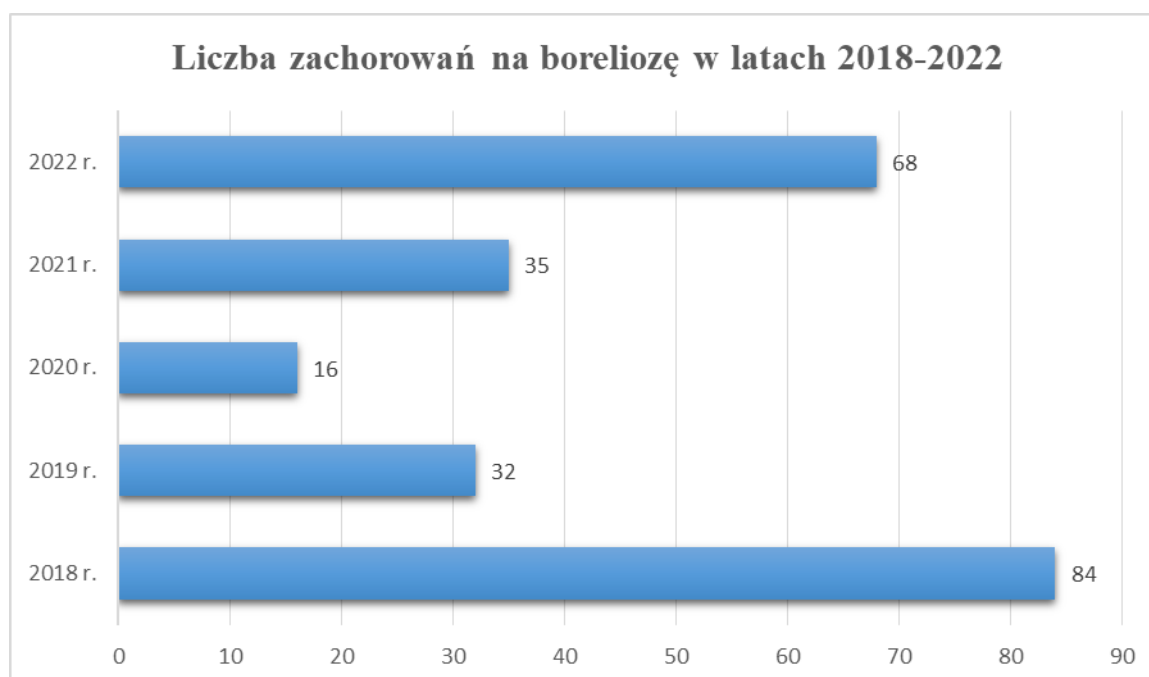
CHOROBA Z LYME

W **2022 r.** odnotowano **68** przypadków boreliozy, 5 osób wymagało hospitalizacji. Zachorowało 39 kobiet i 29 mężczyzn.

W **2021 r.** odnotowano **35** przypadków zachorowań na boreliozę.

Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż częstym terenem ekspozycji są ogródki przydomowe, parki miejskie i alejki spacerowe. Najwięcej zachorowań odnotowano wśród rencistów i emerytów, co jest związane z częstszym przebywaniem na terenach zielonych.

Do największej liczby ukąszeń przez kleszcze dochodzi w miesiącach wiosennych i letnich. Wszystkie osoby chore poddane były antybiotykoterapii.

Ryc. 13 Liczba zachorowań na boreliozę w latach 2018-2022.

GRUŻLICA

Pomimo spadku ilości zachorowań na gruźlicę stanowi ona poważny problem dla zdrowia publicznego. Czynnikiem ryzyka szerzenia się gruźlicy oraz pojawiania się groźnego dla zdrowia zjawiska lekooporności są przede wszystkim:

- przerywanie leczenia gruźlicy;
- prowadzenie leczenia gruźlicy bez mikrobiologicznej weryfikacji lekooporności prątków gruźliczych;
- stosowanie leczenia przeciwpłatkowego niezgodnie z zaleceniami.

Pomimo obserwowanej wysokiej zapadalności osób starszych o niskim statusie społecznym i niedostatecznych warunkach bytowych odnotowuje się również zachorowania wśród osób młodych pracujących zawodowo. Osoby te często lekceważą swój stan zdrowia, nie korzystają z porad lekarskich i zwolnienia lekarskiego w obawie przed utratą pracy.

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wielonarządową atakującą wszystkie narządy i tkanki ze szczególną predyspozycją do układu oddechowego.

Pomimo obowiązywania przepisów prawnych nakładających na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia oraz obowiązek leczenia szpitalnego osób chorych na gruźlicę prątkującą istnieje poważny problem, jakim jest przerwanie przez chorego kontynuacji leczenia ambulatoryjnego po leczeniu szpitalnym.

Osoby, które przerwały leczenie stanowią poważne zagrożenie dla otoczenia, co tym samym prowadzi to do lekooporności. Natomiast lekooporność jest przyczyną utrudnionego leczenia, co może być przyczyną przedwczesnego zgonu.

W latach 2018-2022 zarejestrowano następującą liczbę chorych na gruźlicę:

w roku 2018 - 41 osób

w roku 2019 – 48 osób

w roku 2020 – 35 osób

w roku 2021 – 28 osób

w roku 2022 – 30 osób

Spośród wszystkich zachorowań stanowiła gruźlica układu oddechowego.

Mężczyźni chorują 4-krotnie częściej niż kobiety. Zachorowało 24 mężczyzn i 6 kobiet. Najwięcej zachorowań wystąpiło u osób w grupie wiekowej pomiędzy 55-65 r.ż. nie odnotowano zachorowań wśród dzieci. Zapadalność na gruźlicę wzrasta z wiekiem. Większa zapadalność na gruźlicę u mężczyzn może wynikać z częstszego występowania u nich czynników ryzyka reaktywacji gruźlicy. Takim czynnikiem jest m.in. palenie papierosów, alkohol, niehigieniczny tryb życia.

Wszyscy chorzy byli hospitalizowani w oddziałach chorób płuc. Osoby z kontaktu z chorym obejmowane są nadzorem epidemiologicznym i kierowane pod nadzór lekarski celem wykonania profilaktycznych badań.

W 2022 r. odnotowano 1 przypadek wznowy choroby. Nie zarejestrowano zgonów z powodu gruźlicy. Zgon jest najczęstszą przyczyną zbyt późnego wykrycia choroby lub przerwania leczenia przez chorego, nie przyjmowanie środków farmakologicznych oraz braku współpracy chorego z lekarzem.

CHOROBY WENERYCZNE

W roku **2022 r.** odnotowano **1** zachorowanie na kiłę.

W **2021 r.** odnotowano **5** przypadków zachorowań na kiłę.

Niekorzystny wpływ na sytuację epidemiologiczną ma wpływ niski poziom świadomości zdrowotnej oraz łatwy dostęp do usług seksualnych.

Zachorowania występują głównie u młodych osób. Liczba zachorowań może nie być adekwatna do rzeczywistej liczby osób chorych. Problemem nadzoru nad chorobami przenoszonymi drogą płciową jest fakt niedopełniania przez lekarzy ustawowego obowiązku zgłaszania tych zachorowań, co powoduje że dane epidemiologiczne są niepełne. Problemem w prowadzeniu skutecznych działań profilaktycznych chorób wenerycznych jest fakt, iż chorzy nie ujawniają personaliów swoich partnerów seksualnych i często nie informują ich o konieczności zgłoszenia się do lekarza.

Ze względu na wstydlivy charakter tych chorób chorzy często korzystają z prywatnych porad lekarskich. Niekorzystny wpływ na sytuację epidemiologiczną jest brak środków na prowadzenie badań profilaktycznych i działań edukacyjnych, niski poziom świadomości zdrowotnej oraz łatwy dostęp do usług seksualnych.

CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO

Do najczęściej rejestrowanych chorób wieku dziecięcego jest: ospa wietrzna i płonica.

Najwięcej zachorowań odnotowano na ospę wietrzną, która stanowiła największy odsetek wśród wszystkich zarejestrowanych chorób wieku dziecięcego.

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest ostrą chorobą zakaźną o bardzo wysokiej zaraźliwości. Z tego względu najbardziej podatną na zachorowanie populacją są dzieci zwłaszcza przebywające w zbiorowiskach np. przedszkolach i szkołach. Najwięcej zachorowań wystąpiło u dzieci i młodzieży do 15 r.ż. Od 2002r obowiązują zalecenia stosowania szczepień przeciw ospie wietrznej. Na terenie miasta Gliwice zaszczepiono **968** dzieci.

Szczepienia te nie są finansowane z budżetu państwa, a dość wysoki koszt szczepionki powoduje, że rodzice nie decydują się na szczepienie z wyjątkiem dzieci z grup ryzyka oraz dzieci uczęszczających do żłobków.

W **2022 r.** odnotowano **887** zachorowań na ospę wietrzną, w tym 2 osoby wymagały leczenia szpitalnego.

W **2021 r.** zarejestrowano **204** przypadków zachorowania na ospę wietrzną, 1 osoba hospitalizowana.

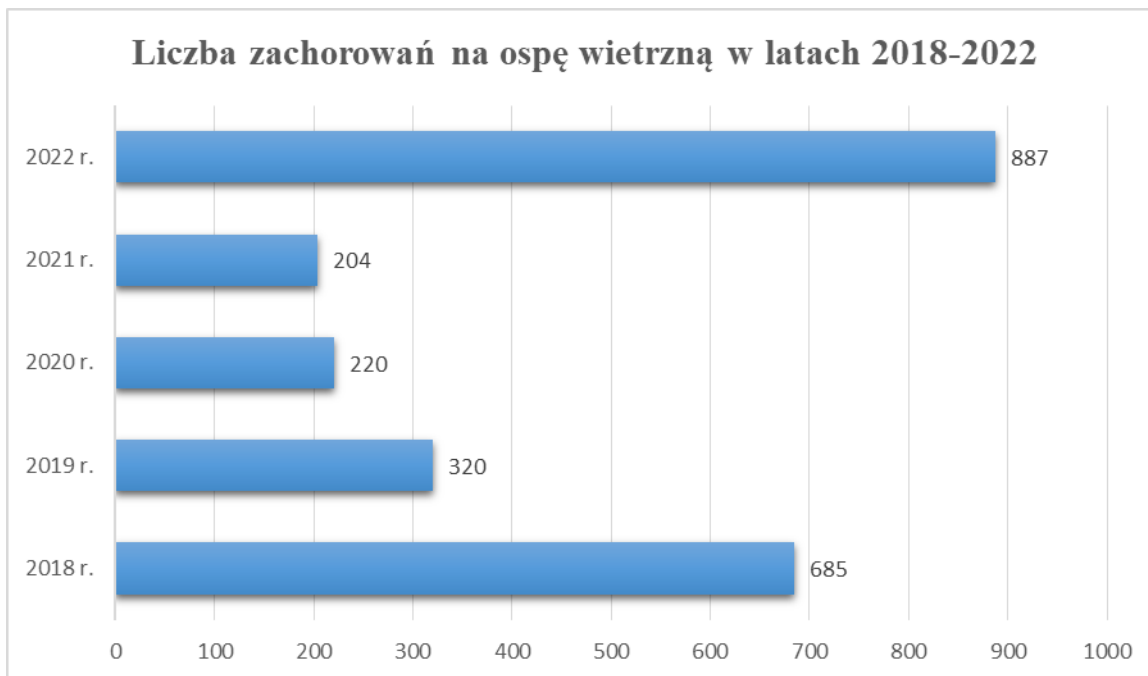
Zapadalność jest porównywalna u mężczyzn i u kobiet. Największą zapadalność odnotowano u dzieci w wieku od 1 do 9 lat. Najwięcej zachorowań odnotowuje się w miesiącach jesienno-zimowych. Zachorowania przebiegały łagodnie, nie odnotowano powikłań pochorobowych. Zachorowania wystąpiły u dzieci niezaszczepionych przeciwko ospie wietrznej.

Płonica

Płonica jest chorobą bakteryjną, przeciwko której nie ma szczepionki.

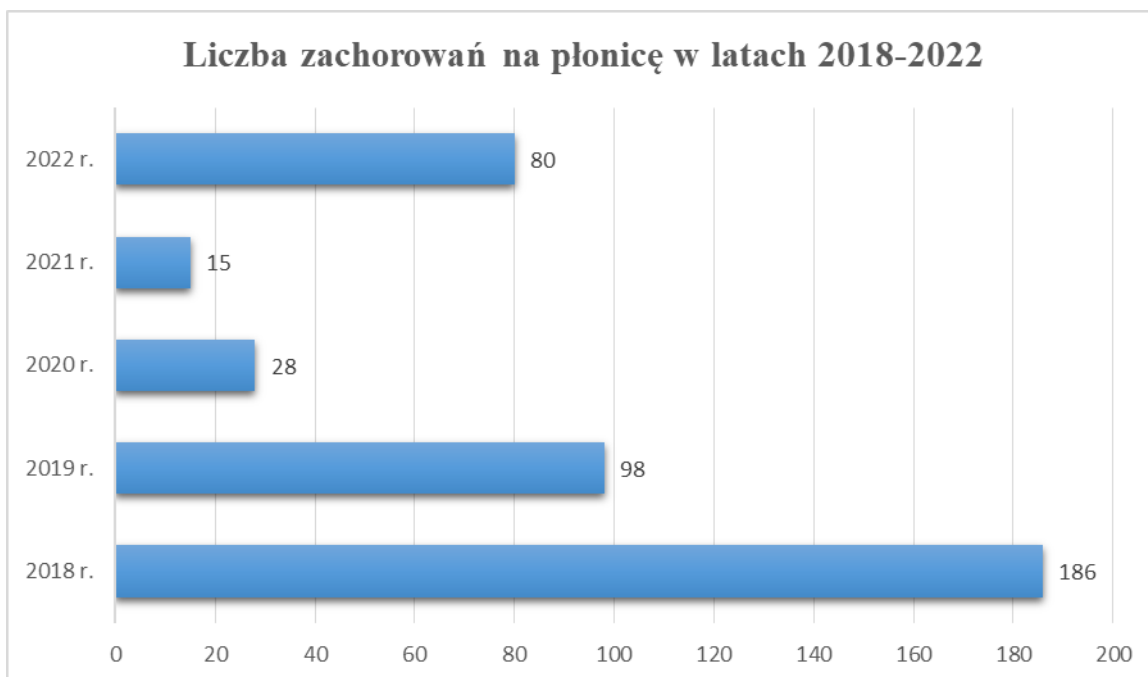
W **2022 r.** odnotowano **80** zachorowań.

W **2021 r.** zarejestrowano **15** przypadków zachorowań.

Ryc. 14 Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2018-2022.

Zachorowania mają charakter łagodny, nie odnotowano przypadków wymagających hospitalizacji. Najwięcej zachorowań wystąpiło u dzieci przebywających w zbiorowiskach społecznych tj. przedszkola, szkoły, głównie w przedziale wiekowym 3-6 lat. Zapadalność na płonicę jest porównywalna u mężczyzn i kobiet. Największą liczbę zachorowań odnotowano w IV kwartale 2022 roku.

Ryc. 15 Liczba zachorowań na płonicę w latach 2018-2022.

Świnka, odra, różyczka

Sytuacja epidemiologiczna odry, świnki i różyczki jest uwarunkowana poprzez prowadzone obowiązkowe szczepienia ochronne przeciw w/w chorobom.

Odra i różyczka zostały objęte przez WHO programem eliminacyjnym.

Wprowadzenie od 1975r szczepienia przeciw odrze, od 1988r szczepienia dziewczynek w 13 roku życia przeciw różyczce, od 2004r szczepienia szczepionką skojarzoną MMRII przeciw odrze, śwince i różyczce oraz od 2006r dawki przypominającej wraz z wysokim odsetkiem zaszczepienia dzieci spowodowało znaczny spadek zapadalności dzieci na w/w choroby.

Odra

W 2022 r. oraz 2021 r. nie zarejestrowano przypadków zachorowań na odrę.

Świnka

Zapadalność na świnkę w ostatnich 5-latach utrzymuje się na relatywnie niskim poziomie.

W **2022 r.** odnotowano **3** zachorowania. Zachorowało 3 dzieci w wieku 3-10 lat, w tym 2 dziewczynki i 1 chłopiec. 2 dzieci zaszczepionych było I dawką przeciwko odrze, śwince i różyczce, 1 dziecko było zaszczepione II dawkami w/w szczepionką.

W **2021 r.** zarejestrowano **1** przypadek zachorowania na świnkę.

Różyczka

W **2022 r.** odnotowano 2 zachorowania. Zachorował 8-letni chłopczyk , zaszczepiony I dawką szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce oraz 11-miesięczna dziewczynka, niezaszczepiona przeciwko różyczce.

W **2021 r.** nie zarejestrowano zachorowań na różyczkę.

Błonica, Tężec i Krztusiec

Sytuację epidemiologiczną błonicy, tężca i krztuśca określają systematycznie od lat prowadzone szczepienia ochronne, których wykonawstwo na terenie Gliwic ocenia się jako dobre.

Podanie wszystkich dawek szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi, zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień i utrzymanie wysokiego odsetka zaszczepienia przyczynia się do skutecznego zwalczania tych chorób.

W ostatnich 5 latach nie odnotowuje się zachorowań na błonicę i tężec.

Ryc. 16 Liczba zachorowań na odrę , świnkę różyczkę w latach 2018-2022.

Krztusiec

Krztusiec jest bakteryjną chorobą zakaźną wywoływaną przez pałeczkę krztuśca *Bordetella pertusis*. Choroba przenosi się drogą oddechową i jest bardzo zaraźliwa w szczególności dla osób nieuodpornionych. W przypadku krztuśca niezwykle istotnym zjawiskiem jest stopniowa utrata odporności u osób, które wcześniej ją już nabyły.

Sytuacja epidemiologiczna krztuśca na przestrzeni ostatnich lat uległa istotnym zmianom. W **2022 r.** oraz **2021 r.** nie zarejestrowano zachorowań na krztusiec.

Rok	Liczba zachorowań na krztusiec
2018	0
2019	1
2020	0
2021	0
2022	0

GRYPA

Grypa i jej powikłania w układzie krążenia i oddychania powodują duże straty ekonomiczne, związane z absencją chorobową. Walka z grypą nie jest łatwa z uwagi na rozsianie źródeł zakażenia, występowanie postaci poronnych choroby oraz wysokiej zjadliwości wirusa.

Upowszechnienie szczepień przeciwko grypie umożliwia zmniejszenie szerzenia się zakażeń wirusem grypy, wpływając na obniżenie poziomu kosztów, jakie państwo ponosi w związku z leczeniem grypy, jej powikłań oraz na wynik absencji chorobowej pracowników w sezonie zwiększonej liczby zachorowań. Szczepienia przeciwko grypie nie tylko zmniejszają koszty ponoszone na jej leczenie, ale także korzystnie wpływają na zdrowie całej populacji.

W Gliwicach na grypę zaszczepiono **4754** osób.

W **2022 r.** zachorowało **20070** osób, w tym **8044** dzieci do lat 14.

38 osób skierowano do szpitala z objawami ze strony układu oddechowego oraz układu krążenia. Nie odnotowano zgonów spowodowanych grypą. Wszystkie zachorowania były rozpoznane jako zachorowania grypopodobne na podstawie objawów klinicznych bez potwierdzenia wirusologicznego.

W **2021 r.** zachorowało **10408** osób, w tym **3448** dzieci do lat 14.

Porównując liczbę zachorowań na grypę i zachorowania grypopodobne w 2022 r. oraz 2021 r. wynika, że liczba zachorowań uległa dwukrotnemu wzrostowi.

Malaria (zimmica)

Na malarię zachorował 42-letni mężczyzna, który powrócił z Malediwów. U chorego wystąpiły objawy chorobowe: gorączka 39,5-40⁰C, osłabienie, katar, ból zatok, ból mięśni. Chory nie wyraził zgody na hospitalizację, leczenie objawowe stosował w warunkach domowych.

Ocena nadzoru sanitarnego nad placówkami ochrony zdrowia

W roku 2022 na terenie miasta Gliwice sprawowano nadzór sanitarny nad (ryc. 17):

- 9 zakładami lecznictwa zamkniętego tj. 5 szpitalami z 1obiektem oraz 1 obiektem szpitala jednego dnia, 1 zakładem opiekuńczo-leczniczym wraz z 1 obiektem, 2 ośrodkami leczenia uzależnień z 1 obiektem i 1 hospicjum,
- 129 zakładami lecznictwa ambulatoryjnego z 30 obiektami i 22 filiami, których dyrekcja mieści się poza terenem działalności PSSE Gliwice, w tym 2 zakłady oraz 4 filie posiadają status publicznego zakładu opieki zdrowotnej (ryc.18),

Ryc. 17 Placówki ochrony zdrowia działające na terenie miasta Gliwice

Ryc. 18 Zakłady leczenia ambulatoryjnego miasta Gliwice.

- 455 praktykami lekarskimi, w tym 124 indywidualnymi praktykami lekarskimi, 324 indywidualnymi specjalistycznymi praktykami lekarskimi, 7 grupowymi praktykami lekarskimi,
- 8 praktykami pielęgniarскими,
- 44 innymi placówkami świadczącymi usługi medyczne,

Lecznictwo zamknięte

W placówkach leczenia zamkniętego przeprowadzono ogółem 16 kontroli, w tym skontrolowano 5 szpitali, obiekt szpitala jednego dnia, zakład opiekuńczo-leczniczy wraz z obiektem, 2 ośrodki leczenia uzależnień oraz hospicjum.

W ramach prowadzonego nadzoru stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higieniczno – sanitarnych i technicznych. W 3 zakładach leczenia zamkniętego wydano 3 decyzje administracyjne, które nakazywały między innymi:

- odmalowanie oraz uzupełnienie ubytków w powierzchniach ściennych i sufitowych pomieszczeń szpitala
- naprawienie uszkodzonej powierzchni podłóg,
- naprawienie uszkodzonej powierzchni mebli,
- zlikwidowanie śladów po zalaniu na powierzchniach ściennych i sufitowych,
- doposażenie punktów wodnych zgodnie w wymogami,
- zapewnienie dostępu do łóżek w salach chorych z trzech stron, w tym z dwóch dłuższych.
- zapewnienie wentylacji mechaniczno - wyciągowej w pomieszczeniu brudownika,
- przystosowanie pomieszczenia higieniczno-sanitarnego dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Przyjęto i rozpatrzono 1 interwencję.

Jedna interwencja dotyczyła niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń, w których udzielane są świadczenia medyczne Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej. Na tę okoliczność została przeprowadzona kontrola oraz sporządzono protokół. Przeprowadzona kontrola wykazała zasadność wniesionej interwencji, w związku z czym wydano zalecenia doraźne. W skontrolowanych podmiotach leczniczych stwierdzono prawidłowe postępowanie z narzędziami i materiałami sterylnymi, bielizną czystą i brudną oraz odpadami medycznymi zgodnie z wdrożonymi i obowiązującymi w zakładzie procedurami.

Dokumentacja z prowadzonych wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia, indywidualne środki ochrony osobistej, preparaty dezynfekcyjne w ilości i asortymencie pokrywającym bieżące potrzeby zakładu.

W ramach przeprowadzonych kontroli działalności zespołów i komitetów ds. zakażeń szpitalnych stwierdzono, że prowadzone jest aktywne monitorowanie i rejestracja zakażeń zakładowych oraz

drobnoustrojów alarmowych. Personel medyczny wchodzący w skład zespołu podnosi swoje kwalifikacje w ramach specjalistycznych kursów i szkoleń zewnętrznych, prowadzi szkolenia wewnętrzne dla pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych zakładu w zakresie zasad, praktyk i metod kontroli zakażeń zakładowych oraz nadzoruje przestrzeganie opracowanych i wdrożonych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami.

W 2022 r. w 3 podmiotach leczniczych udzielających całodobowych świadczeń zdrowotnych odnotowano 11 przypadków wystąpienia ognisk epidemicznych:

10 ognisk epidemicznych wywołanych przez wirusa *SARS CoV - 2*, 1 ognisko epidemiczne wywołane przez *Klebsiella pneumoniae KPC (+)*.

W szpitalach wdrożono obowiązujące procedury dotyczące postępowania w ognisku epidemicznym, wprowadzono reżim sanitarny oraz kohortację i izolację pacjentów.

Dokonano zabiegów dezynfekcji sal chorych. Decyzją Zespołu ds. Zakażeń Szpitalnych wygaszono poszczególne ogniska.

W szpitalach funkcjonują centralne sterylizatornie, dwa szpitale posiadają certyfikat stwierdzający, iż ich system zarządzania jakością jest zgodny z wymogami ISO w zakresie świadczenia usług sterylizacji wyrobów medycznych. Dwa szpitale mają podpisaną umowę na sterylizację z zakładem posiadającym system zarządzania jakością ISO. Natomiast obiekt - szpital jednodniowy sterylizuje we własnym zakresie.

W placówkach lecznictwa zamkniętego prowadzone są prace remontowo-modernizacyjne związane z poprawą stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń podmiotu.

Lecznictwo otwarte

W podmiotach leczniczych przeprowadzono 87 kontroli, w tym 10 kontroli w praktykach zawodowych.

W ramach prowadzonego nadzoru w 2 podmiotach stwierdzono naruszenie wymagań higieniczno – sanitarnych i technicznych, wszczęto postępowania administracyjne.

Wydano 2 decyzje administracyjne, nakazujące poprawę stanu technicznego pomieszczeń. Nieprawidłowości ujęte w dwóch decyzjach zostały wykonane, decyzje zakończono.

Na negatywną ocenę placówek miały wpływ nieprawidłowości m.in.

- brudne powierzchnie ścienne i sufitowe,
- uszkodzone powierzchnie mebli,
- nieprawidłowa gospodarka odpadami medycznymi,
- brak wdrożonych procedur zapobiegania zakażeniom wewnątrzzakładowym.

W ramach prowadzonego nadzoru w specjalistycznej praktyce lekarskiej stwierdzono naruszenie wymagań higieniczno – sanitarnych, wszczęto postępowanie administracyjne i wydano decyzję administracyjną dotyczące nieprawidłowej gospodarki odpadami medycznymi.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych w pozostałych podmiotach lecznictwa otwartego nie stwierdzono naruszenia wymagań higieniczno – sanitarnych.

W skontrolowanych podmiotach lecznictwa otwartego stwierdzono prawidłowe postępowanie z narzędziami i materiałami sterylnymi, bielizną czystą i brudną oraz odpadami medycznymi zgodnie z wdrożonymi i obowiązującymi w zakładzie procedurami.

Dokumentacja z prowadzonych wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia, indywidualne środki ochrony osobistej, preparaty dezynfekcyjne w ilości i asortymencie pokrywającym bieżące potrzeby zakładu.

Przyjęto trzy interwencje.

Dwie interwencje dotyczyły Aresztu Śledczego. Osoba skarżyła się na brak zatrudnionego lekarza oraz na stosowanie tańszych zamienników preparatów lekowych. Wystosowano pisma do osoby skarżącej informujące, iż rozpatrzenie wzniesionych zarzutów nie leży w kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Interwencje zostały uznane za niezasadne.

Kolejna interwencja dotyczyła niewłaściwej gospodarki odpadami medycznymi w podmiocie leczniczym. Podczas kontroli stwierdzono zasadność wnoszonych zarzutów.

Został sporządzony protokół kontroli, nałożono mandat karny oraz wydano decyzję administracyjną z nakazem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Interwencja została uznana za zasadną.

W 143 podmiotach, w tym 68 praktykach zawodowych sterylizacja prowadzona jest wyłącznie we własnym zakresie. 83 podmioty, w tym 45 praktyk zawodowych posiada podpisaną umowę z jednostką świadczącą usługi w zakresie sterylizacji, 2 zakłady proces sterylizacji częściowo przeprowadzają we własnym zakresie a częściowo zlecają firmie zewnętrznej posiadającej stosowne certyfikaty, natomiast w pozostałych zakładach używany jest sprzęt jednorazowego użycia.

Pracownicy Sekcji brali udział w prowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych, postępowaniach administracyjnych - prowadzili wywiady epidemiologiczne, rejestry izolacji i kwarantann, pełnili dyżury popołudniowe i weekendowe, wystawiali zaświadczenia o odbywanej izolacji i kwarantannie, podejmowali i edytowali zgłoszenia w systemie EWP i SEPIS, prowadzili stałą sprawozdawczość i analizę danych związaną z narastającą liczbą przypadków potwierdzających

zakażenie wirusem SARS-CoV-2, współpracowali z podmiotami leczniczymi, którym przekazywano wskazówki i wytyczne do postępowania w zakresie podejmowania działań przeciwdziałających rozprzestrzenianiu się wirusa, odpowiadali na zapytania i realizowali zadania dotyczące COVID-19.

Podczas przeprowadzania w podmiotach leczniczych kontroli sanitarnych ujętych w planie pracy w opisie stanu faktycznego również uwzględniano sposób przestrzegania przez przedsiębiorców obostrzeń związanych ze stanem epidemii. W ramach bieżącego nadzoru w obszarze zabezpieczenia przeciwepidemicznego zakładów i ich pracowników nieprawidłowości nie stwierdzano.

Na bieżąco rozpatrywano wnioski wpływające od przedsiębiorców oraz wnioski o interwencję w przypadku zagrożenia zdrowia mieszkańców miasta Gliwice.

Nadzór sanitarny wymaga nadal wzmożonych działań w obrębie obowiązujących przepisów prawa, celem zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców Miasta Gliwice ze względu na trwający stan epidemii.

Ocena w zakresie szczepień ochronnych

W 2022 roku PPIS w Gliwicach na terenie miasta Gliwice prowadził nadzór nad 53 punktami szczepień.

Przeprowadzono 14 kontroli w zakresie realizacji szczepień ochronnych oraz 18 kontroli w ramach ogólnopolskiej kontroli punktów szczepień realizujących Program Szczepień Ochronnych (dalej: PSO).

W 3 zakładach opieki zdrowotnej kontrole sanitarne wykazały nieprawidłowości w przedmiocie kontroli, wydano 1 decyzję administracyjną oraz wystosowano dwa wystąpienia do kierowników zakładów opieki zdrowotnej. Nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwego przechowywania preparatów szczepionkowych w urządzeniach chłodniczych. W pozostałych placówkach kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości.

Szczepienia wykonywane są przez pielęgniarki posiadające kurs kwalifikacyjny w zakresie szczepień ochronnych. Przed szczepieniem badanie przeprowadza lekarz w punkcie szczepień i odnotowuje ten fakt w stosownej dokumentacji pacjenta. Dokumentacja medyczna prowadzona prawidłowo (karta uodpornienia, książeczka szczepień, historia choroby). Szczepienia wykonywane są wyłącznie sprzętem jednorazowego użytku, który przechowywany jest w sposób prawidłowy i pokrywa bieżące zapotrzebowanie zakładu opieki zdrowotnej. Wyposażenie punktu szczepień jest zgodne z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Po zużyciu sprzęt jest zabezpieczony i przekazywany do utylizacji firmie, z którą zakład opieki zdrowotnej zawarł stosowną umowę.

Placówki przestrzegają wymagań dotyczących zachowania warunków łańcucha chłodniczego. Transport szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej odbywa się w termotorbach z wkładami chłodzącymi. Każdy punkt szczepień wyposażony jest w urządzenie chłodnicze służące do przechowywania preparatów szczepionkowych z termometrem do pomiaru temperatury. Część punktów szczepień posiada całodobowy elektroniczny monitoring temperatury w urządzeniach chłodniczych, co poprawia bezpieczeństwo przechowywania preparatów szczepionkowych. W punktach szczepień wykonuje się również szczepienia zalecane, niefinansowane z budżetu państwa, szczepionkami sprowadzonymi z hurtowni jak również dostarczonymi przez pacjenta. W takim wypadku osoba wykonująca szczepienie przed podaniem preparatu upewnia się, czy szczepionka była transportowana z zachowaniem łańcucha chłodniczego. Fakt ten odnotowuje się w dokumentacji pacjenta.

W placówkach wykonujących szczepienia ochronne opracowane są i stosowane procedury w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Zakłady opieki zdrowotnej prowadzą rejestry dzieci i młodzieży przybyłych i wypisanych z punktu szczepień, na podstawie których sporządzane są kwartalne sprawozdania z posiadanych przez świadczeniodawcę kart uodpornienia.

W PSSE Gliwice od 2012 r. funkcjonuje Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek, który został w 2013r. zmodyfikowany w celu zapewnienia jednolitego obiegu dokumentacji dotyczącej realizacji szczepień ochronnych, usprawnienia obrotu szczepionkami zakupionymi do realizacji Programu Szczepień Ochronnych w Polsce.

Placówki rozliczają w systemie kwartalnym ilość zużytych szczepionek finansowanych z budżetu państwa, dystrybuowanych przez inspekcję sanitarną, a raz w roku przedkładają sprawozdanie z wykonanych szczepień ochronnych na druku Mz-54. Analiza roczna Mz-54 uwzględnia stan zaszczepienia przeciwko chorobom zakaźnym dzieci i młodzieży w poszczególnych rocznikach oraz szczepienia grup ryzyka i zalecane, nie finansowane z budżetu państwa.

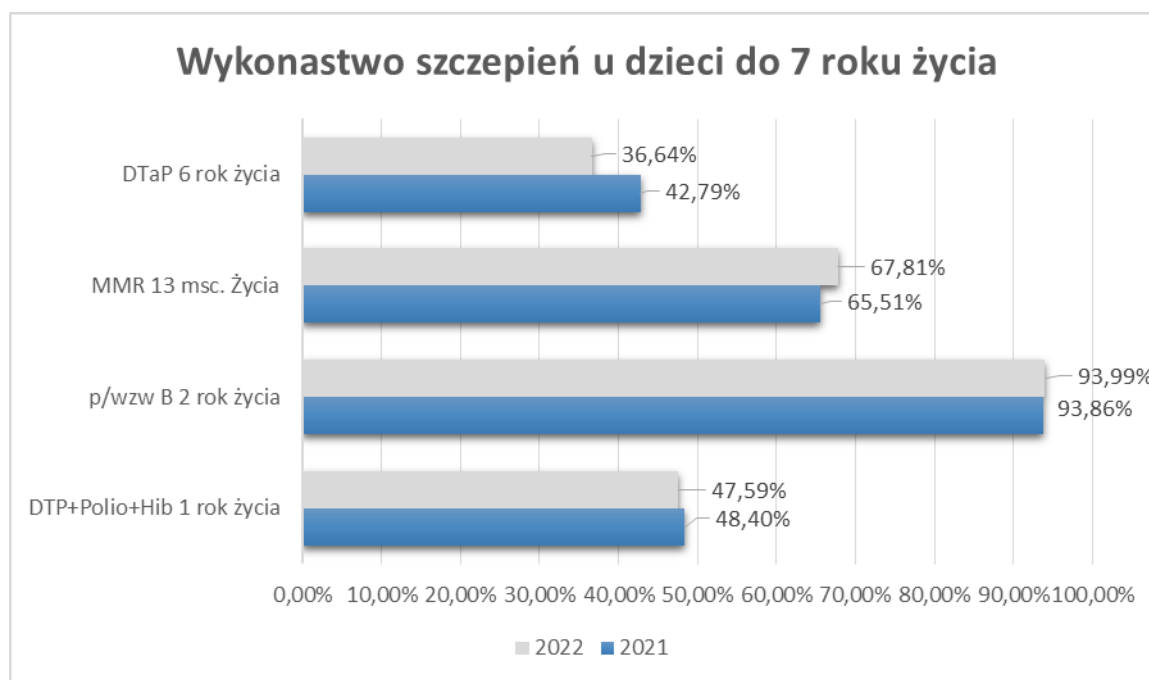
Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych od roku 2021 wykonywane są szczepienia przeciwko zakażeniom wywołanym przez rotawirusy u dzieci urodzonych od 01.01.2021 r.

Uodporniono 55,18 % dzieci z rocznika 2022, natomiast z rocznika 2021 szczepienia wykonano w 88,90 %.

W 2022 roku kontynuowano dawkę przypominającą szczepionki skojarzonej przeciw odrze, śwince i różyczce w 6 roku życia w celu zapewnienia ochrony dzieci przed rozpoczęciem nauki. Przeniesienie dawki przypominającej z 10 r.ż. na 6 r.ż. uzasadnia się sytuacją epidemiologiczną odry w Europie.

Wykonawstwo szczepień u dzieci do 2 roku życia objętych opieką poradni dziecięcych na terenie miasta Gliwice utrzymuje się na podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego, szczepienie p/wzw B w 2 roku życia nieznacznie wzrosło. Szczepienie dzieci przeciwko odrze, śwince i różyczce w 13 miesiącu życia wzrosło o 2,3% do roku ubiegłego [ryc.10].

Sytuacja epidemiologiczna związana z pandemią wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2, obawy opiekunów dotyczące szczepień dzieci w okresie pandemii oraz zwiększona ilość zachorowań na COVID-19 zarówno wśród personelu medycznego jak i rodziców dzieci wpłynęły na poziom szczepień ochronnych w poszczególnych rocznikach. W 2022 roku ilość rodziców kwestionujących zasadność stosowania szczepień ochronnych u dzieci była podobna w stosunku do roku ubiegłego. Zauważalny jest wpływ dużej aktywności ruchów antyszczepionkowych. Część z rodziców wyraża obawy odnośnie do przeprowadzania dużej ilości szczepień obowiązkowych u dzieci do 2 roku życia. Wśród przyczyn uchylenia się od szczepień wymienia się lęk związany z wystąpieniem w przeszłości u osób z rodziny niepożądanego odczynu poszczepiennego.

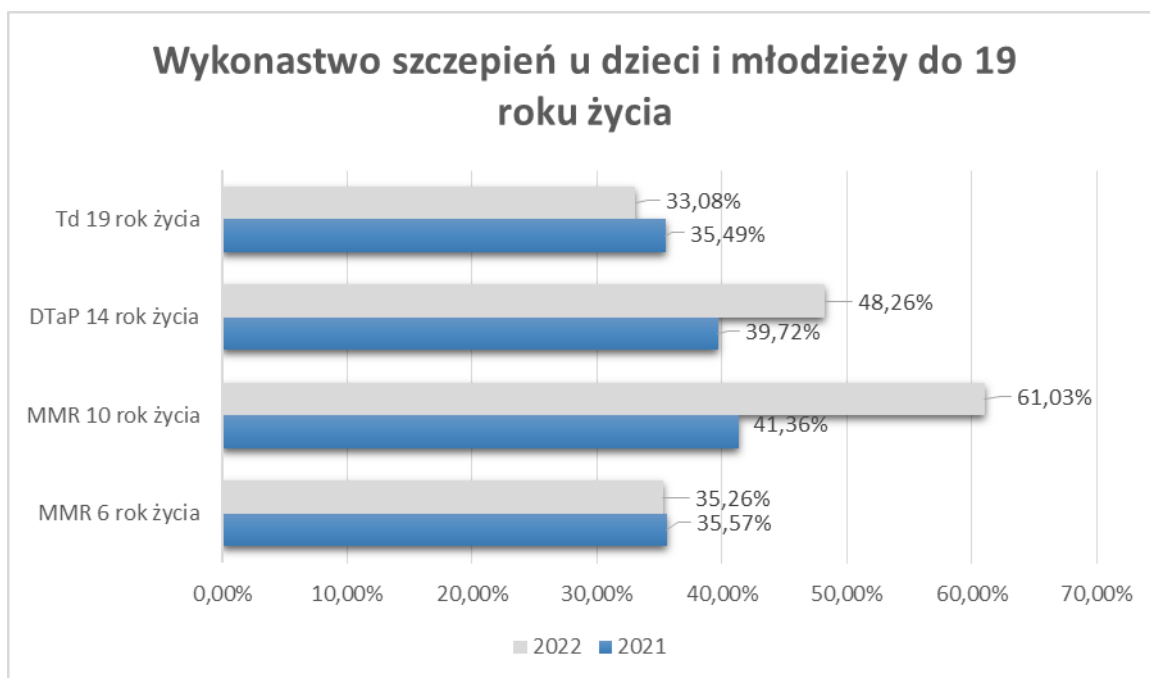

Ryc. 19 Wykonawstwo szczepień u dzieci do 7 roku życia.

Szczepienie dzieci w 6 roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce wykonano w 35,26% tj. porównywalnie do roku ubiegłego. Natomiast w 10 roku życia szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce znacznie wzrosło tj. o 19,67% więcej niż w 2021 r.

Szczepienie skojarzone p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia wykonano w 48,26%, co stanowi wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 8,54%. W 2022 roku szczepienie

p/błonicy i tężcowi w 19 roku uległo niewielkiemu spadkowi w stosunku do roku ubiegłego – 2,41 %.

Ryc. 20 Wykonawstwo szczepień u dzieci i młodzieży do 19 roku życia.

W 2022 roku uodporniono p/gruźlicy 97,50 % noworodków.

Kontynuowano szczepienia p/wzw B pracowników służby zdrowia, osób z otoczenia nosicieli HBV, osób z przewlekłym zakażeniem HCV, osób dializowanych.

Oprócz szczepień obowiązkowych przeprowadzono szczepienia profilaktyczne o charakterze zalecanym, co w przyczyniło się do zwiększenia odporności populacji.

Uodporniono ogółem:

- p/grypie 4754 osób;
- p/wzw typu A 229 osób;
- p/kleszczowemu zapaleniu mózgu 389 osób;
- p/*Streptococcus pneumoniae* 53 osoby;
- p/*Neisseria meningitidis* 731 osób;
- p/ospie wietrznej 968 osób;
- p/wirusowi brodawczaka ludzkiego 285 osób;
- p/cholerze 13 osób;
- p/durowi brzuszemu 158 osób;
- p/żółtej gorączce 64 osoby.

Na terenie miasta Gliwice w Poradni Chorób Zakaźnych prowadzone są szczepienia p/wścieklicznie osób po ekspozycji. W 2022 roku uodporniono po narażeniu 115 osób.

Profilaktycznie po zranieniu podano szczepionkę p/tężcowi 1748 osobom.

PSSE w Gliwicach prowadzi elektroniczny powiatowy rejestr zgłoszeń Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (dalej: NOP) , które są zgłaszane od 2021 roku poprzez SEPIS.

W 2022 roku do PSSE w Gliwicach z terenu miasta Gliwice zgłoszono ogółem 12 przypadków NOP, w tym 10 o charakterze łagodnym, 2 o charakterze poważnym. Wśród zgłoszonych odczynów 1 osoba była hospitalizowana w związku z wystąpieniem odczynu poszczepiennego.

Żaden niepożądany odczyn poszczepienny nie nastąpił w wyniku nieprawidłowego przechowywania lub błędnego podania szczepionki. W porównaniu do roku ubiegłego ilość zgłoszonych niepożądanych odczynów poszczepiennych uległa zmniejszeniu.

OCENA STANU SANITARNO-HIGIENICZNEGO
W ZAKŁADACH PRACY NA TERENIE miasta GLIWICE
za 2022 rok

Ciągły rozwój Higieny Pracy ma za zadanie podniesienie standardów ochrony zdrowia i dobrego samopoczucia człowieka podczas wykonywanej pracy.

Podstawowym zadaniem Sekcji Higieny Pracy (dalej: HP) jest rozpoznawanie zagrożeń zdrowotnych w środowisku pracy. Sekcja HP sprawuje nadzór nad stanem bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy w nadzorowanych zakładach, wprowadzaniem do obrotu niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych, środków biobójczych, detergentów, prekursorów narkotyków kategorii II i III, czynników o działaniu rakotwórczym i mutagennym oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej. Jednocześnie prowadzony jest nadzór nad wprowadzaniem do obrotu kosmetyków i środków zastępczych.

Na terenie miasta Gliwice nadzorem sanitarnym objęte są 552 zakłady pracy różnych branż, w których zatrudnionych jest 54803 pracowników.

W 2022 r. w trakcie 175 kontroli dokonano oceny warunków pracy lub wprowadzania do obrotu w 127 podmiotach, zatrudniających 22826 pracowników. Prowadzono równocześnie szeroko zakrojoną profilaktykę zdrowotną poprzez udzielanie porad i przekazywanie informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania wpływu czynników fizycznych, chemicznych, biologicznych, o działaniu rakotwórczym i mutagennym na zdrowie pracownika.

Przeprowadzono kontrole m.in. w zakresie:

L.p.	Zakres kontroli	Liczba kontroli	Decyzje
1.	Kontrole w zakresie oceny warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy	51	27
2.	Kontrole w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin.	71	8
3.	Kontrole w zakresie szkodliwych czynników biologicznych	12	0
4.	Kontrole w zakresie czynników rakotwórczych	12	5
5.	Kontrole w zakresie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych	1	0

	na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych		
6.	Kontrole, dot. prekursorów narkotyków (substancji sklasyfikowanych) kategorii 2 i 3 w zakresie handlu z państwami trzecimi	10	12 (decyzji zezwalających na wywóz prekursorów narkotyków do krajów trzecich)
7.	Kontrole w związku z prośbą o interwencje	7	Wydana została 1 decyzja w pozostałych przypadkach interwencje niezasadne
8.	Kontrole w zakładach opieki zdrowotnej	5	1
9.	Kontrole w zakresie realizacji wymogów w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas i drgania mechaniczne.	12	2

Tab.8. Zestawienie przeprowadzonych kontroli

W 2022 r. przeprowadzono 51 kontroli w zakresie oceny warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 27 decyzji administracyjnych.

Udział procentowy najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości obrazuje ryc. 21 (28% dotyczy niewłaściwego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, 21 % dotyczy niewłaściwego stanu pomieszczeń pracy, 21 % dotyczy braku lub nieprawidłowej ocenie ryzyka zawodowego, 15 % dotyczy braku aktualnych pomiarów środowiskowych, 10 % dotyczy przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych, 5 % dotyczy braku odzieży roboczej).

W celu eliminacji stwierdzonych uchybień wydano 60 decyzji administracyjnych, strony obciążono kosztami prowadzonych czynności wydając 29 decyzji płatniczych.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

Sekcja HP prowadzi nadzór nad udostępnianymi na rynku substancjami i mieszaninami chemicznymi, w tym produktami biobójczymi oraz detergentami.

Udostępnianie na rynku substancji i mieszanin chemicznych jest ściśle regulowane przepisami krajowymi oraz przepisami obowiązującymi w całej Unii Europejskiej.

Ryc.21. Nieprawidłowości w zakresie oceny warunków bezpieczeństwa i higieny pracy

Substancje chemiczne i ich mieszaniny, stwarzające zagrożenie

Każda substancja lub mieszanina chemiczna, która została sklasyfikowana jako stwarzająca zagrożenie dla osoby ją stosującej lub dla środowiska naturalnego musi zostać odpowiednio sklasyfikowana i oznakowana, tak aby odbiorca miał świadomość istniejącego zagrożenia.

Informacja o potencjalnej szkodliwości znajdującego się na rynku środka powinna być umieszczona na etykiecie produktu, jeżeli zaś artykuł będzie używany w działalności zawodowej, jego poszerzony opis zawiera karta charakterystyki. Treści zamieszczane na etykiecie oraz w karcie charakterystyki są ściśle regulowane przepisami, obowiązującymi w całej Unii Europejskiej.

Karta charakterystyki jest dokumentem przekazywanym w łańcuchu dostaw, w którym zawarte są kluczowe informacje, konieczne do zorganizowania bezpiecznego stanowiska pracy, gdzie stosowane są niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne. Zamieszcza się tam m.in. dane o rodzaju powodowanego zagrożenia (np. czy produkt ma właściwości żrące, łatwopalne,

uczulające lub czy stanowi zagrożenie dla środowiska), wskazanie do podejmowania konkretnych środków ostrożności, opis środków do udzielenia pierwszej pomocy, opis postępowania w przypadku pożaru, właściwy sposób magazynowania oraz opis środków ochrony indywidualnej, koniecznych podczas stosowania produktu.

W ramach nadzoru nad udostępnianymi odbiorcom treściami kart charakterystyki i oznakowania pracownicy Sekcji Higieny Pracy przeprowadzają kontrole zarówno u producentów substancji i mieszanin chemicznych, jak i u dystrybutorów.

W roku 2022 przeprowadzono 4 kontrole w przedsiębiorstwach, odpowiadających za właściwą formę udostępnianej karty charakterystyki oraz oznakowania. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż 3 przedsiębiorstwa udostępniają nieprawidłowe karty charakterystyki. Na powyższe uchybienia zostały wydane decyzje z podanym terminem realizacji.

Zostały również przeprowadzone kontrole w 6 supermarketach, gdzie sprawdzono spełnienie obowiązku udostępniania klientom profesjonalnym kart charakterystyki sprzedawanych artykułów chemicznych, sklasyfikowanych jako stwarzających zagrożenie. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono także 4 kontrole w punktach sprzedaży materiałów budowlanych, gdzie również nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pracownicy Sekcji HP podjęli także czynności w zakresie sprawdzenia spełniania wymogów rozporządzenia (UE) nr 649/2012 z dnia 04.07.2012 r. (rozporządzenia PIC), dotyczącego wywozu i przywozu na teren kraju i Unii Europejskiej niebezpiecznych chemikaliów. Powyższy przepis ma zastosowanie do chemikaliów przemysłowych i pestycydów, które są zakazane lub podlegają surowym ograniczeniom ze względów zdrowotnych i środowiskowych. W zakresie tym przeprowadzono dwie kontrole gliwickich zakładów, z których jedna zakończyła się wydaniem decyzji administracyjnej z podanym terminem realizacji.

Produkty biobójcze

Kolejnym ważnym tematem, istotnie wpływającym na zdrowie i życie ludzi, który podlega nadzorowi pracowników Sekcji Higieny Pracy, jest wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych.

Produkt biobójczy oznacza substancję lub mieszaninę, składającą się z jednej lub kilku substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne. Za produkt biobójczy uznaje się też poddany działaniu

produktów biobójczych wyrób (artykuł, o którego roli decyduje kształt a nie skład chemiczny), o podstawowej funkcji biobójczej.

Regulujące ten zakres rozporządzenie (UE) nr 528/2012 w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych dzieli produkty biobójcze na zdefiniowane 4 kategorie oraz 22 grupy.

Obrót produktami biobójczymi objęty jest ścisłymi restrykcjami i na rynku krajowym mogą być udostępniane jedynie produkty, na których wprowadzanie zostało wydane pozwolenie. Również zakres podstawowych danych umieszczanych na etykiecie jest ściśle określony.

Podczas kontroli upoważnionych przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego sprawdzane jest, czy na udostępnianie produktu biobójczego zostało wydane stosowne pozwolenie, a także czy oznakowanie spełnia określone przepisami wymogi.

W powyższym zakresie na terenie Gliwic zostały przeprowadzone kontrole w 4 supermarketach oraz u 5 dystrybutorów materiałów budowlanych. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W roku 2022 r. Główny Inspektor Sanitarny zalecił wzmożony nadzór nad artykułami, mającymi w okresie letnim zabezpieczać przed ugryzieniami komarów, kleszczy i meszek. Tego typu insektycydy i repelenty powinny być zaklasyfikowane jako produkty biobójcze, należące do grupy 18 i 19, zgodnie z załącznikiem V rozporządzenia (WE) 528/2012. Tymczasem zdarza się, że udostępniane klientom artykuły nie posiadają aktualnego pozwolenia na obrót produktem biobójczym, a w ich skład wchodzi substancje czynne, których stosowanie w produktach biobójczych zostało zakazane ze względu na udokumentowane szkodliwe działanie lub obecne substancje nie mają udowodnionego działania.

W powyższym temacie został przeprowadzony monitoring artykułów do odstraszenia komarów, meszek i kleszczy, udostępnianych na portalu internetowym Allegro przez podmioty, działające na nadzorowanym terenie. Nie odnotowano udostępniania produktów bez wymaganego pozwolenia.

Przeprowadzono również kontrole w 1 aptece i 3 supermarketach, a także u 1 dystrybutora materiałów budowlanych. Kontrola w aptece wykazała udostępnianie 2 produktów biobójczych, na których wprowadzanie nie zostało wydane wymagane pozwolenie. W związku z powyższym wydano decyzję z terminem natychmiastowym, nakazującą wycofanie kwestionowanych artykułów.

Kontrole w 3 supermarketach oraz u dystrybutora materiałów budowlanych nie wykazały nieprawidłowości.

Przeprowadzono również kontrolę w temacie udostępniania na rynku gąbek, zmywaków, ściereczek i czyścików antybakteryjnych, wobec których wysunięto podejrzenie, iż powinny one być wprowadzane do obrotu dopiero po uzyskaniu pozwolenia na obrót. Po wnikliwej analizie

oceniany produkt znajdujący się w ofercie kontrolowanego sklepu został zakwalifikowany jako wyrób poddany działaniu produktu biobójczego (funkcja biobójcza ma charakter podrzędny) – a w takim przypadku nie jest wymagane pozwolenie, wydawane przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

Aby dostępne na rynku polskim produkty biobójcze spełniały wymogi prawa i były bezpieczne dla zdrowia użytkownika oraz dla środowiska naturalnego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach współpracuje z Oddziałem Śląskiego Urzędu Celnego w Zabrzu. W ramach współpracy zatrzymany został środek przeciw algom, który nie posiadał pozwolenia na obrót produktem o właściwościach biobójczych oraz z powodu braku prawidłowego oznakowania, co jest sprzeczne z wymogami ustawy z dnia 09.10.2015 r. o produktach biobójczych, wydano negatywną opinię w sprawie możliwości dopuszczenia do obrotu przedmiotowego towaru.

Produkty kosmetyczne

Udostępnianie na rynku produktów kosmetycznych regulowane jest przepisami krajowymi oraz unijnymi.

Nadzór Inspekcji Sanitarnej w zakresie produktów kosmetycznych polega na kontroli zarówno producentów, jak i dystrybutorów produktów kosmetycznych. Zakres kontroli w powyższym zakresie różni się w zależności od rodzaju podmiotu.

Jeżeli podmiot jest tzw. „osobą odpowiedzialną”, czyli zakładem faktycznie wytwarzającym produkt lub firmującym artykuł swoją nazwą, oceniane są następujące parametry:

- czy produkt wytwarzany jest zgodnie z Dobrą Praktyką Produkcji, szczególnie opisaną normą PN-EN ISO 22716 – Kosmetyki, Dobre Praktyki Produkcji (GMP).
- czy dla danego produktu sporządzona jest odpowiednia dokumentacja, opisująca skład, działanie i testy potwierdzające, że produkt jest bezpieczny,
- treści umieszczane na etykiecie produktu.

Jeżeli produkt kosmetyczny jest importowany spoza granic Unii Europejskiej, każdy importer (również sklep lub osoba, sprzedająca kosmetyki poprzez portale internetowe), jest traktowany jako „osoba odpowiedzialna”, która musi posiadać całość wymaganej dokumentacji (w tym podstawowy dokument – raport bezpieczeństwa produktu kosmetycznego).

Jeżeli podmiot jest jedynie dystrybutorem kosmetyków, kontrole obejmują kwestie, za które on odpowiada, w tym:

- czy nie upłynęła data minimalnej trwałości udostępnianego kosmetyku,
- czy informacje na etykiecie kosmetyku sporządzone są w języku polskim,

- czy oznakowanie zawiera dane osoby odpowiedzialnej, numer partii oraz wykaz składników produktu, poprzedzony określeniem „Ingredients”.

W roku 2022 na terenie Gliwic przeprowadzono 3 kontrole u osób odpowiedzialnych oraz 6 kontroli u dystrybutorów.

U jednego producenta stwierdzono wytwarzanie produktów kosmetycznych w warunkach nie spełniających wymogów Dobrej Praktyki Produkcji – na stwierdzone uchybienia została wydana decyzja administracyjna z podanym terminem realizacji. Podczas pozostałych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ze względu na prowadzone systematycznie badania nad bezpieczeństwem stosowanych w kosmetykach składników, przepisy prawa w tym obszarze podlegają nieustannym zmianom.

W oparciu o rozporządzenie Komisji (UE) 2021/1902 z dnia 29.10.2021 r. zmieniające załączniki rozporządzenia (WE) nr 1223/2009 w odniesieniu do stosowania w produktach kosmetycznych niektórych substancji sklasyfikowanych jako rakotwórcze, mutagenne lub działające szkodliwie na rozrodczość, od 01.03.2022 r. wprowadzono zakaz stosowania w produktach kosmetycznych pirytionianu cynku oraz aldehydu 2-(4-tertbutylobenzylo) propionowego (nazwa zwyczajowa: lilial).

Pirytionian cynku jest związkami, który w produktach kosmetycznych znalazł zastosowanie jako składnik aktywny w postaci czynnika przeciwłupieżowego, regulującego wydzielanie sebum, przeciwbakteryjnego i przeciwświądowego. Ze względu na działanie przeciwdrobnoustrojowe stosowany jest także jako składnik konserwujący np. w mydłach, szamponach czy kremach.

Lilial to alergen zapachowy i do tej pory występował jako składnik wielu syntetycznych kompozycji zapachowych w preparatach do pielęgnacji twarzy (kremach, serach, olejkach, eliksirach), w kosmetykach do ciała takich jak mleczka i balsamy, w kremach do dłoni oraz stóp, a także w produktach, zapewniających ochronę przed nadmiernym poceniem – dezodorantach, antyperspirantach.

W powyższym zakresie przeprowadzono kontrolę w Gliwicach u 2 dystrybutorów. W poddanych ocenie kosmetykach nie stwierdzono zakazanych substancji.

W zakres kontroli wchodzi również pobór prób produktów kosmetycznych, których harmonogram ustala Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Katowicach. Zgodnie z ustalonym planem poboru w 2022 r. pobrano 5 próbek:

- 2 próbki pasty do zębów – które zostały przebadane w kierunku zawartości fluoru oraz prawidłowości oznakowania,

- 2 próbki płynu do płukania jamy ustnej – które zostały przebadane w kierunku zawartości formaldehydu oraz prawidłowości oznakowania.
- 1 próbka wody toaletowej — która została przebadana w kierunku zawartości formaldehydu oraz prawidłowości oznakowania.

Spośród 5 przebadanych próbek, jedna została zakwestionowana ze względu na to, że na etykiecie nie zamieszczono informacji o szczególnych środkach ostrożności, których należy przestrzegać podczas stosowania kosmetyku. Importer tego kosmetyku ma siedzibę na terenie Republiki Czeskiej w związku z powyższym przekazano sprawę do odpowiedniej Instytucji na terenie Republiki Czeskiej.

Mechanizmy kontroli i działania, aby dostępne na rynku produkty kosmetyczne były bezpieczne, obejmują również współpracę międzynarodową. **Dla zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów** na obszarze Jednolitego Rynku Unii Europejskiej utworzono **System RAPEX (Safety Gate: the Rapid Alert System for dangerous non-food products)**. Głównym celem funkcjonowania Systemu jest zapewnienie szybkiej wymiany informacji między państwami członkowskimi na temat produktów stwarzających zagrożenie, a także środków podjętych w danym kraju, by wyeliminować lub ograniczyć ich wprowadzanie na rynek.

W ramach Systemu Rapex do Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej wpłynęło zgłoszenie odnośnie produktu - olejku pielęgnacyjnego dla dzieci - w niektórych przypadkach w olejku zostały znalezione pozostałości wody, co mogło prowadzić do wzrostu mikroorganizmów (woda może znajdować się/kondensować w dużych zbiornikach i/lub pompach podczas butelkowania). Kosmetyk był przeznaczony wyłącznie do użytku zewnętrznego i ryzyko jego wpłynięcia na stan zdrowia było niskie, jednak dla konsumentów bardziej wrażliwych lub z osłabionym układem odpornościowym, szczególnie niemowląt i małych dzieci, mikroorganizmy mogłyby sprzyjać infekcjom skóry.

Kwestionowany produkt został niezwłocznie wycofany z obrotu.

Nad bezpieczeństwem sprowadzanych na rynek polski kosmetyków ma nadzór również Śląski Urząd Celno – Skarbowy w Katowicach Oddział Celny Pocztowy w Zabrze, który w 2022 r. zwrócił się o wydanie opinii na temat kosmetyku zatrzymanego w magazynie urzędu Celnego. Ponieważ oznakowanie zabezpieczonych produktów kosmetycznych nie zawierało wymaganych informacji, m.in. imienia i nazwiska lub zarejestrowanej firmy oraz adresu osoby odpowiedzialnej, szczególnych środków ostrożności, których należy przestrzegać podczas stosowania, podanych

w języku polskim, podanej w języku polskim funkcji produktu kosmetycznego, pomimo, że nie wynikała ona jednoznacznie z prezentacji produktu - wydano negatywną opinię w sprawie możliwości dopuszczenia do obrotu przedmiotowego towaru.

Aby zapewnić, że dostępne na rynku kosmetyki są bezpieczne, informacje o kwestionowanych produktach przekazywane są również pomiędzy różnymi organami Inspekcji Sanitarnej. W związku z pismem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie dot. udostępniania na rynku produktu kosmetycznego, zawierającego w swoim składzie zakazaną substancję (Butylphenyl Methylpropional), przeprowadzono kontrolę w magazynie dystrybucyjnym w Gliwicach. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono w/w produktu kosmetycznego.

Szczególne trudności w zapewnieniu bezpieczeństwa dostępnych na rynku produktów kosmetycznych dotyczą sytuacji, gdy są one sprowadzane na rynek polski spoza obszaru Unii Europejskiej. W bardzo wielu przypadkach importer udostępniający kosmetyki w sklepie stacjonarnym lub internetowym, nie ma świadomości ciężących na nim obowiązków, m.in. posiadania wymaganej dokumentacji, monitorowania czy składniki udostępnianego kosmetyku są zgodne z przepisami prawa unijnego, gdyż w przeciwnym wypadku mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Detergenty

Kolejnym zakresem pracy sekcji Higieny Pracy jest nadzór nad grupą produktów, określanych jako detergenty.

Kontrola w powyższym zakresie obejmuje m.in. takie zagadnienia, jak:

- prawidłowy zakres informacji umieszczanych na etykiecie,
- dostępność arkusza danych składników, który powinien być sporządzony do wglądu dla personelu medycznego,
- dostępność na stronie internetowej wykazu składników produktów, dla których nie sporządzono arkuszy danych technicznych lub kart charakterystyki.

W ramach oceny spełnienia wymogów rozporządzenia (WE) nr 648/2004 przeprowadzono kontrole w 2 zakładach produkujących środki czyszczące, w 3 supermarketach, u 3 dystrybutorów wprowadzających do obrotu materiały budowlane oraz u 1 dystrybutora wprowadzającego produkty poprzez platformę internetową.

Ze względu na niespełnienie wytycznych rozporządzenia (WE) nr 648/2004 na producentów środków czyszczących wydano dwie decyzje administracyjne z podanym terminem realizacji.

Czynniki biologiczne

Szkodliwe czynniki biologiczne są to mikro- i makroorganizmy które oddziałują negatywnie na organizm człowieka w procesie pracy i mogą być przyczyną chorób zawodowych lub parazawodowych. Grupy zawodowe o największym ryzyku narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy to:

- pracownicy służby zdrowia i laboratoriów,
- weterynarze,
- pracownicy rolnictwa i leśnictwa,
- pracownicy zatrudnieni przy zbieraniu i przetwarzaniu odpadów i oczyszczaniu ścieków,
- pracownicy przemysłu biotechnologicznego,
- pracownicy w zakładach produkujących żywność,
- pracownicy zatrudnieni przy pracach, w których dochodzi do kontaktu ze zwierzętami lub produktami pochodzenia zwierzęcego,
- inne grupy zawodowe, np. niektóre działy przemysłu włókienniczego, metalurgicznego, górnictwa, bibliotekarze itp.

Przepisy nie nakładają na pracodawcę obowiązku prowadzenia pomiarów środowiska pracy pod kątem występowania szkodliwych czynników biologicznych. Obowiązkiem pracodawcy jest natomiast uwzględnienie występowania szkodliwych czynników biologicznych w ocenie ryzyka zawodowego. Dokonanie oceny ryzyka zawodowego pozwala na zastosowanie odpowiednich środków zapobiegawczych.

Ocena ryzyka powinna być aktualizowana w szczególności w przypadku:

- zmiany warunków pracy, które mogą prowadzić do zwiększonego zagrożenia dla zatrudnionych pracowników,
- skażenia środowiska pracy w wyniku awarii z udziałem czynnika biologicznego,
- wystąpienia infekcji lub choroby u pracowników, która może mieć związek z czynnościami wykonywanymi w warunkach występowania czynników biologicznych.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych nakłada na pracodawców szereg obowiązków, m.in.:

- prowadzenia rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia, w formie elektronicznej lub książki rejestrowej,
- prowadzenia rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 lub 4 zagrożenia, w formie elektronicznej lub

księgi rejestrowej,

- zapewnienia pracownikom systematycznych szkoleń,
- stosowania procedur bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi,
- ograniczenia liczby pracowników narażonych lub potencjalnie narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego,
- zapewnienia warunków bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów przez pracowników, z zastosowaniem bezpiecznych i oznakowanych pojemników,
- zapewnienia pracownikom środków ochrony zbiorowej lub w przypadku, gdy w inny sposób nie można uniknąć narażenia, środki ochrony indywidualnej, odpowiednie do rodzaju i poziomu narażenia,
- sporządzenia planu postępowania na wypadek awarii z udziałem szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia,
- informowania właściwego terenowo państwowego inspektora sanitarnego o użyciu szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do 2-4 grupy zagrożenia w celach naukowo-badawczych, diagnostycznych lub przemysłowych.

W 2022 r. pracownicy Sekcji HP przeprowadzili 12 kontroli w zakresie szkodliwych czynników biologicznych. Kontroli w zakresie szkodliwych czynników biologicznych poddano m.in. placówki służby zdrowia, zakład pogrzebowy, piekarnie, zakład zajmujący się przetwórstwem odpadów, zakład świadczący usługi w zakresie utrzymania czystości.

W 1 skontrolowanym zakładzie branży piekarniczej zostały stwierdzone nieprawidłowości dotyczące braku w ocenie ryzyka zawodowego stwarzanego przez czynnik biologiczny informacji na temat: klasyfikacji i wykazu szkodliwych czynników biologicznych; informacji dotyczącej potencjalnego działania alergizującego lub toksycznego szkodliwego czynnika biologicznego; informacji dotyczącej stwierdzonej choroby zawodowej, która może wystąpić w następstwie wykonywanej pracy, a także braku odpowiednich szkoleń dla pracowników mających kontakt ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

Czynniki rakotwórcze

Czynniki rakotwórcze (kancerogeny) są to liczne, rozpowszechnione w środowisku czynniki fizyczne i chemiczne, powodujące wzrost zapadalności i umieralności na choroby nowotworowe u osób narażonych na te czynniki. Temat czynników rakotwórczych ze względu na charakter skutków zdrowotnych jest realizowany przez Inspekcję Sanitarną w sposób ciągły w ramach sprawowanego nadzoru nad warunkami pracy. Szczególny nacisk kładzie się na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, występujące w środowisku pracy.

Pracodawca zatrudniający pracowników w warunkach narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym obowiązany jest m.in. do:

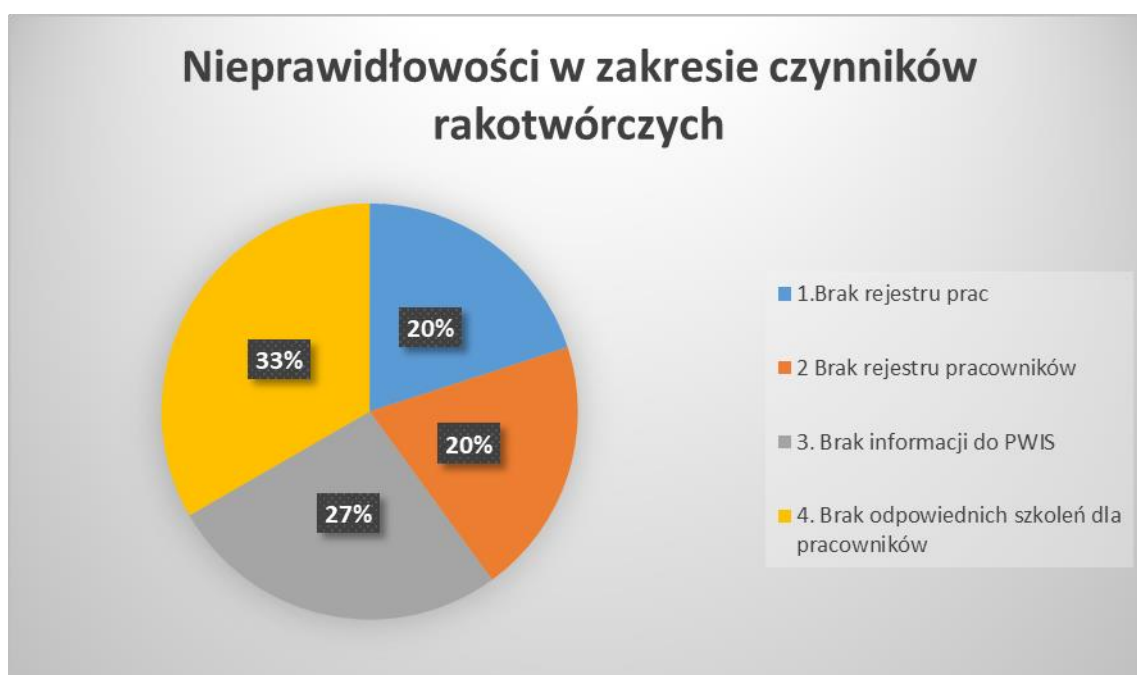
- prowadzenia badań i pomiarów, zgodnie z częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 419),
- prowadzenia rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- prowadzenia rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, - przechowywania rejestru pracowników przez okres 40 lat po ustaniu narażenia, a w przypadku likwidacji zakładu pracy – przekazanie właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu,
- informowania pracowników o opakowaniu, zbiorniku i instalacji zawierającej substancję chemiczną, mieszaninę lub czynnik o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a także o wymaganiach dotyczących oznakowania i znakach ostrzegawczych,
- zapewnienia udziału pracowników lub ich przedstawicieli w projektowaniu i realizacji działań zapobiegających narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym lub ograniczających poziom tego narażenia,
- przeprowadzaniu okresowych szkoleń pracowników,
- przekazywaniu właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu niezwłocznie po rozpoczęciu działalności oraz corocznie do dnia 15 stycznia informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- informowaniu na bieżąco pracowników i ich przedstawicieli o narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a w przypadkach narażenia powstałego w wyniku awarii i innych zakłóceń procesu technologicznego lub w wyniku podejmowanych prac remontowych, konserwacyjnych i w innych okolicznościach – o przyczynach powstałego narażenia oraz o środkach zapobiegawczych, jakie już zostały lub będą podjęte w celu poprawy sytuacji.

W 2022 r. przeprowadzono 12 kontroli w zakresie nadzoru nad występowaniem czynników rakotwórczych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowości wydano 5 decyzji administracyjnych z podanym terminem realizacji.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- braku przekazania Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informację narażeniu pracowników o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku szkoleń pracowników w zakresie ryzyka dla zdrowia, wynikającego z narażenia na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym i dodatkowego ryzyka wynikającego z palenia tytoniu oraz środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia narażenia.

Ryc. 22. Nieprawidłowości w zakresie czynników rakotwórczych

Radon i produkty jego rozpadu przez Międzynarodową Agencję Badań nad Rakiem jest uznawany za czynnik rakotwórczy klasy 1.

Gaz promieniotwórczy - radon powszechnie występujący w naturalnym środowisku: w gruncie, wodzie i powietrzu. Powstaje w wyniku promieniotwórczego rozpadu radu, który tworzy się w wyniku rozpadu uranu. Jako gaz może łatwo się przemieszczać. W zamkniętych źle wietrzonych pomieszczeniach, do których przedostaje się z gruntu, jego poziom rośnie, co może prowadzić do negatywnych skutków zdrowotnych. Ryzyko narażenia na radon może wystąpić m.in. w miejscu zamieszkania, miejscu pracy.

Radon dostaje się do organizmu człowieka głównie wraz z wdychanym powietrzem atmosferycznym. Wielkość dawki tego pierwiastka zależy między innymi od jego stężenia w powietrzu, częstości oddechów, wentylacji płuc, głębokości wniknięcia do płuc promieniotwórczych cząstek.

Stężenie radonu mierzy się jako ilość promieniotwórczego radonu na każdy metr sześcienny powietrza (w bekerelach na metr sześcienny Bq/m³). Zgodnie z międzynarodowymi wytycznymi poziom radonu powinien zostać obniżony, jeśli przekracza 100-300 Bq/m³.

Prawo atomowe zobowiązuje kierowników jednostek wykonujących działalność, w której występują stanowiska pracy:

- zlokalizowane wewnątrz pomieszczeń na poziomie parteru lub piwnicy na terenach, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu w znacznej liczbie budynków może przekroczyć poziom odniesienia,
- zlokalizowane pod ziemią,
- związane z uzdatnianiem wód podziemnych na terenach, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu w znacznej liczbie budynków może przekroczyć poziom odniesienia, do wykonania w tych miejscach pomiarów stężenia radonu lub stężenia energii potencjalnej alfa krótkożyciowych produktów rozpadu radonu.

Na terenie nadzorowanym przez PSSE w Gliwicach znajduje się podmiot, w którym wykonuje się pomiary stężenia radonu – PPG S.A. Oddział KWK Sośnica, ul. Błonie 6 w Gliwicach.

Na terenie miasta Gliwice zostały podjęte przez pracowników Sekcji Higieny Pracy działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do jednostek organizacyjnych. Przekazywane są informacje

o obowiązku prowadzenia pomiarów stężenia radonu w miejscach pracy. Prowadzone są też działania kontrolne w zakresie przestrzegania przez pracodawców obowiązku wykonywania pomiarów stężenia radonu. Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych w zakładach informowano

o trwającej kampanii mającej na celu zwiększenie wiedzy pracodawców na temat ryzyka związanego z występowaniem radonu w naszym otoczeniu.

Akcja Denaturat

W związku z doniesieniami Oddziału Toksykologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Sosnowcu o licznych potwierdzonych przypadkach zatruc i zgonów w wyniku spożycia mieszanin chemicznych, zawierających alkohol metylowy przeprowadzono akcję - kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu produkty mogące zawierać w składzie w/w alkohol. Zatrucia spowodowane były spożyciem zanieczyszczonych alkoholem metylowym produktów typu „denaturat”.

Na podstawie art. 27c ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej wstrzymano wprowadzanie do obrotu produktów typu „denaturat”.

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny, na terenie kraju zakazana jest sprzedaż konsumentom mieszanin zawierających metanol w stężeniach większych niż 3% (masowo). W trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ustalono, iż przedmiotowe zatrucia i zgony spowodowane były spożyciem zanieczyszczonych alkoholem metylowym produktów typu „denaturat”.

W związku z powyższym w ww. temacie przeprowadzono w Gliwicach 25 kontroli obiektów wprowadzających do obrotu denaturat. Do badań laboratoryjnych pobrano 12 prób produktu wytwarzanego przez 12 producentów, których siedziby zlokalizowano poza terenem nadzoru PSSE w Gliwicach. Przeprowadzone analizy nie wykazały przekroczenia zawartości alkoholu metylowego w badanych próbkach.

Interwencje

W 2022 roku do Sekcji Higieny Pracy wpłynęło 7 wniosków o podjęcie interwencji, z czego 4 dotyczyły nieprzestrzegania wymagań związanych z zagrożeniem epidemicznym w zakładach pracy, kolejne 2 związane były z nieprawidłowymi warunkami higieniczno-sanitarnymi na stanowiskach pracy, 1 spowodowana była emisją do środowiska lotnych substancji i została

przekazana zgodnie z właściwością rzeczową do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach.

W czterech przypadkach interwencja nie znalazła odzwierciedlenia w stanie faktycznym stwierdzonym podczas kontroli, w jednym przypadku wydano decyzje z podanym terminem realizacji.

W decyzji tej wydano zalecenia:

- zapewnienia natrysku ratunkowego (prysznic bezpieczeństwa) do obmycia całego ciała w pomieszczeniu sporządzania elektrolitu,
- zapewnienia aktualnego spisu stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych,
- zapoznania i udokumentowania zapoznania pracowników z treścią kart charakterystyki stosowanych w działalności zawodowej substancji i mieszanin chemicznych,
- dokonania aktualizacji oceny ryzyka zawodowego zawierającej niezbędne informacje,
- zapewnienia właściwego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń szatni pracowniczej i łaźni.

Dzięki kontrolom w zakładach różnych branż, poprzez wydanie decyzji administracyjnych, wyegzekwowano przeprowadzenie pomiarów środowiskowych na stanowiskach pracy, założenie rejestrów czynników szkodliwych, zapewnienie pracownikom właściwego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń sanitarnych i pomieszczeń pracy, a także poprawienie warunków pracy poprzez obniżenie stężeń lub natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy do granic obowiązujących norm.

Wiedza o skutkach zdrowotnych narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe środowiska pracy stale się rozszerza i pogłębia. Nieustannie zwiększa się świadomość pracodawców odnośnie zagrożeń występujących na stanowiskach pracy w zakładzie. Poprawę warunków na stanowiskach pracy związaną między innymi z wykonywaniem poleceń, nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organ nadzoru stwierdzono w 30 zakładach (w 11 wyegzekwowano przeprowadzenie pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy, w 10 urządzono pomieszczenia higieniczno-sanitarne zgodnie z przepisami, w 10 zaktualizowano ocenę ryzyka zawodowego, w 4 sporządzono prawidłowe karty charakterystyki, w 8 urządzono pomieszczenia pracy zgodnie z przepisami).

Prekursory

Pracownicy Sekcji HP nadzorują obrót niektórymi substancjami chemicznymi, często wykorzystywanymi do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych – zwanymi prekursorami narkotyków. Prowadzone są kontrole handlu pomiędzy

Wspólną a państwami trzecimi w celu uniemożliwienia nielegalnego wykorzystywania takich substancji.

Prekursory narkotyków to substancje chemiczne posiadające szereg legalnych zastosowań, takich jak wytwarzanie tworzyw sztucznych, produktów farmaceutycznych, kosmetyków, perfum, detergentów lub środków aromatyzujących. Obrót odbywa się w ramach legalnych zastosowań na rynkach regionalnych i światowych. Niektóre z tych substancji mogą jednak zostać wykorzystane do produkcji narkotyków.

Prekursory narkotyków zostały sklasyfikowane w kategoriach:

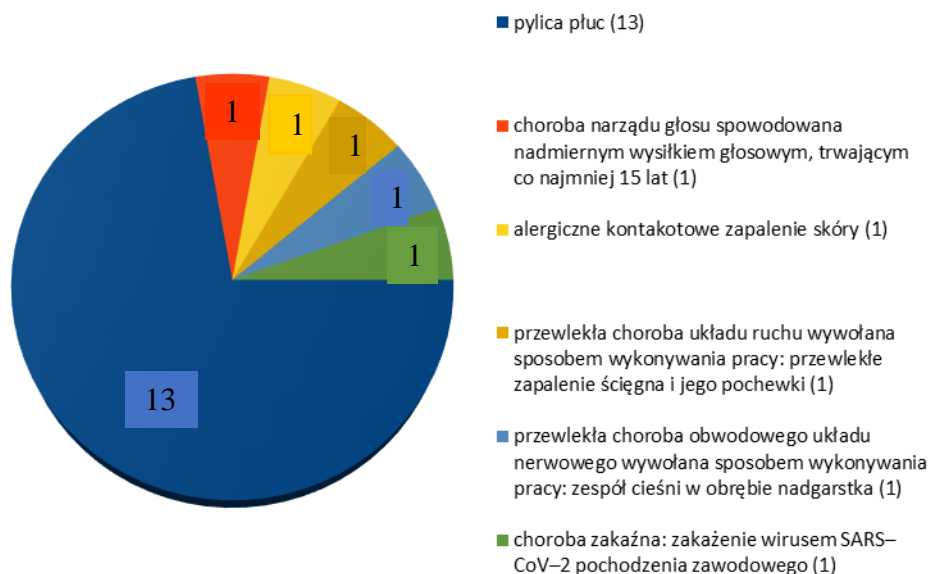
- kategoria 2: bezwodnik kwasu octowego, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna, nadmanganian potasu, fosfor czerwony;
- kategoria 3: kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton, keton metylo-etylowy.

W 2022 roku wydano 12 zezwoleń na wywóz substancji sklasyfikowanych kategoriach 2 i 3 do określonych krajów spoza Unii Europejskiej (trzech): Turcja, Jordania, Filipiny, Malezja.

Choroby zawodowe

Sekcja prowadziła także postępowania, dotyczące podejrzenia wystąpienia chorób zawodowych. Stwierdzono **18** chorób zawodowych w **10** zakładach pracy mających siedzibę w mieście Gliwice.

CHOROBY ZAWODOWE stwierdzone w 2022 r.
miasto Gliwice

Ryc.23. Choroby zawodowe stwierdzone w 2022 r. miasto Gliwice

W 2022 r. stwierdzono 12 chorób zawodowych u pracowników kopalni węgla kamiennego PKD 05.10.Z i pracowników zakładów zewnętrznych świadczących usługi na terenie kopalni węgla kamiennego PKD 09.90.Z, 42.99.Z, PKD 43.99.Z, w tym 10 pylic górników kopalń węgla, 1 przypadek pylicy spawaczy oraz 1 przypadek zespołu cieśni w obrębie nadgarstka.

2 przypadki pylicy krzemowej stwierdzono u pracowników zakładu produkcji ceramicznych wyrobów sanitarnych PKD 23.42.Z oraz odlewnictwa żelaza PKD 24.51.Z.

W zakładzie produkcji pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli PKD 29.32.Z. - 1 przypadek alergicznego kontaktowego zapalenia skóry.

W zakładzie prowadzącym działalność usługową wspomagającą transport lądowy PKD 52.21.Z. 1 przypadek przewlekłej choroby układu ruchu wywołanej sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki (poz. 19.1).

W zakładzie wymiaru sprawiedliwości PKD 84.23.Z. - 1 przypadek choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych (poz. 15.2).

W placówce służby zdrowia – szpital PKD 86.10.Z. - 1 przypadek choroby zakaźnej lub pasożytniczej: zakażenie SARS-CoV-2 pochodzenia zawodowego.

Podsumowując, jednostką chorobową najczęściej stwierdzaną u pracowników zatrudnionych w zakładach pracy mających siedzibę w mieście GLIWICE w 2022 roku była pylica płuc: 13 przypadków tj. 72 % ogółu stwierdzonych chorób zawodowych.

Biorąc pod uwagę klasyfikację działalności, najwięcej chorób zawodowych – 12 przypadków tj. 67 % ogółu stwierdzonych chorób zawodowych dotyczy pracowników zatrudnionych w przemyśle górniczym.

Poza przemysłem górniczym stwierdzono pojedyncze przypadki chorób zawodowych w zakładach o innych klasyfikacjach działalności.

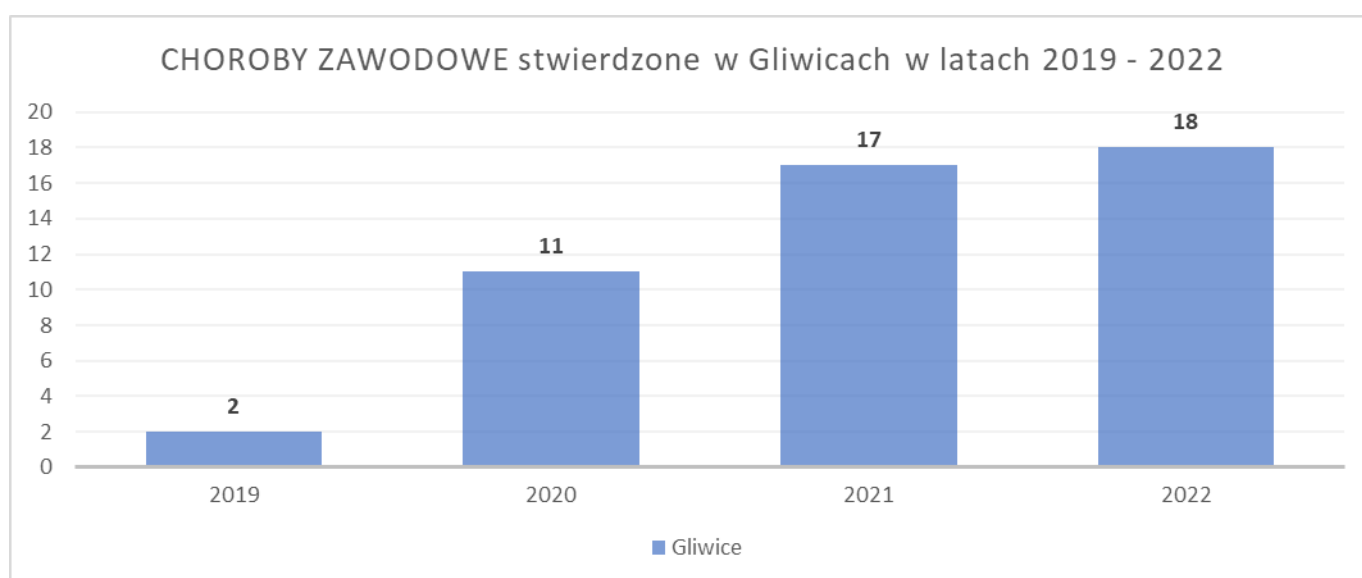
Karta narażenia zawodowego jest dokumentem, który sporządzany jest w celu przedstawienia narażenia pracownika na czynnik, który może przyczynić się do powstania choroby zawodowej.

Łączna liczba sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego dla miasta Gliwice w roku 2022 wynosi 96, z tego 53 kart sporządzonych zostało dla postępowań prowadzonych przez PPIS Gliwice. Stanowi to 55 % wszystkich sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego w zakładach mających siedzibę w Gliwicach.

Ryc.24. Liczba sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego dla miasta Gliwice w 2022 roku

Liczba sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego nie przekłada się na liczbę stwierdzonych chorób zawodowych z uwagi na to, że dla pracowników mających więcej niż 1 miejsce pracy, w którym występowało narażenie na czynnik szkodliwy sporządza się ocenę narażenia zawodowego u każdego z pracodawców. Postępowanie administracyjne zakończone jest 1 decyzją o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia. Pozostałe 43 karty zostały sporządzone na wniosek Inspekcji Sanitarnych z siedzibą w całym kraju. W takich przypadkach decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia wydaje Inspektor Sanitarny na terenie, którego znajduje się ostatni zakład pracy, w którym wystąpiło narażenie zawodowe.

Ryc. 25. Choroby zawodowe stwierdzone w Gliwicach w latach 2019-2022

W Gliwicach na przestrzeni lat (tj. 2019 – 2022) zaobserwowano systematyczny wzrost stwierdzanych chorób zawodowych. Wzrost ilości stwierdzonych chorób zawodowych na przestrzeni trzech ostatnich lat może być spowodowany faktem panowania pandemii i związanej z tym częstszej hospitalizacji pacjentów, a co za tym idzie dokładniejszej diagnostyki szpitalnej podczas której mogły pojawić się w wynikach badań przesłanki do istnienia choroby zawodowej.

OCENA STANU SANITARNEGO MIASTA GLIWICE W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA ROK 2022

Poniższa ocena obrazuje stan sanitarny obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, nieruchomości, a także pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz jakości wody przeznaczonej do spożycia i kąpieli w Mieście Gliwice.

Tab. 9. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej na terenie Miasta Gliwice w 2022 r.

Rodzaje obiektów	Liczba obiektów wg ewidencji stan na 31.12.2022 r.	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba wykonanych kontroli	Liczba wydanych decyzji administracyjnych		Mandaty nałożone w trakcie kontroli [liczba / kwota]
				nakazujących usunięcie uchybień	prolongujących termin wykonania decyzji	
ustępy – ogółem	22	14	14	0	0	0 / 0 zł
plywalnie – ogółem	10	10	20	3	1	1 / 200 zł
domy pomocy społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, domy dla bezdomnych oraz noclegownie	9	6	8	0	2	0 / 0 zł
hotele skategoryzowane i inne obiekty, w których świadczony są usługi noclegowe	28	12	16	1	0	0 / 0 zł
zakłady fryzjerski, kosmetyczne, gabinety odnowy biologicznej i tatuażu	427	45	69	7	0	8 / 3 000 zł
obiekty służące obsłudze podróżnych	5	4	5	0	0	0 / 0 zł
tereny rekreacyjne	16	2	5	1	0	0 / 0 zł
domy przedpogrzebowe i zakłady pogrzebowe	7	4	5	0	0	0 / 0 zł
inne obiekty użytku publicznego	153	23	32	5	0	0 / 0 zł
RAZEM	677	120	174	17	3	9 / 3 200 zł

Łącznie w ramach nadzoru sanitarnego skontrolowano **120 (17,7%)** obiektów użyteczności publicznej i przeprowadzono w nich **174** kontrole (w roku 2021 r. skontrolowano 86 obiektów, w których przeprowadzono 117 kontroli).

Wydano **17** decyzji nakazujących stronom usunięcie nieprawidłowości, **3** decyzje przedłużające termin wykonania zarządzeń. W **6** przypadkach wydano decyzje zmieniające

(3 postępowania administracyjne umorzono, 3 decyzje wygaszono). W związku ze stwierdzonymi uchybieniami higieniczno-sanitarnymi nałożono **9** mandatów karnych na łączną kwotę **3 200 zł**.

Ustępy publiczne i ogólnodostępne

Skontrolowane obiekty są wyposażone w oddzielne kabiny dla mężczyzn i kobiet oraz dla osób niepełnosprawnych, podłączone są do sieci wodno-kanalizacyjnej. Punkty wodne zapewniają bieżący dopływ zimnej i ciepłej wody. Przy umywalkach zamontowane są dozowniki z mydłem, podajniki z ręcznikami jednorazowego użytku i/lub suszarki nadmuchowe do rąk. Zapewnione są środki higieniczno-czystościowe i dezynfekcyjne.

Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach, które opróżniane są na bieżąco. Właściciele i zarządcy mają podpisane umowy na odbiór odpadów z firmami specjalistycznymi.

Pływalnie kryte i odkryte

PPIS w Gliwicach prowadzi stały nadzór sanitarny wraz z monitoringiem jakości wody nad 10 pływalniami (3 baseny szkolne, 6 basenów całorocznych, 1 basen sezonowy).

W 2022 r. przeprowadzono 20 kontroli sanitarnych pływalni, w tym:

- 10 kontroli planowanych;
- 7 kontroli sprawdzających usunięcie nieprawidłowości;
- kontrolę sprawdzającą w związku ze skażeniem bakteriami *Legionella sp.*;
- 2 kontrole w związku z wniesionymi wnioskami o interwencje.

Wydano 10 decyzji dotyczących zbiorczej rocznej oceny jakości wody na pływalni za 2022 r., 1 decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości w związku ze skażeniem bakteriami *Legionella sp.* instalacji ciepłej wody użytkowej, 1 decyzję nakazującą doprowadzić jakość fizykochemiczną wody w nieckach, 1 decyzję nakazującą usunięcie uchybień oraz 1 decyzję prolongującą. Ponadto 3 decyzje umarzające i 1 decyzję wygaszającą. Nałożono mandat karny.

Wszystkie pływalnie, na terenie nadzorowanym, ustaliły harmonogram pobierania próbek wody do badań z częstotliwością nie mniejszą niż określona w załączniku nr 3 oraz w zakresie obejmującym parametry ujęte w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230).

Ogółem do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej pobrano 731 próbek wody z pływalni. Większość nieprawidłowości, które wystąpiły to przekroczenia parametrów służących do oceny funkcjonowania systemu uzdatniania wody na pływalni i nie miały bezpośredniego wpływu na zdrowie użytkowników obiektów. Zarządcy pływalni podejmowali wszelkie działania zmierzające do poprawy jakości wody. Część nieprawidłowości nie jest możliwa do szybkiego usunięcia, z uwagi na potrzeby inwestycyjne.

Biorąc pod uwagę stosunek korzyści płynących z korzystania z tego typu obiektów do możliwych skutków zdrowotnych - nie ma przeszkód do ich funkcjonowania, mimo pojawiających się przekroczeń niektórych parametrów (zwłaszcza w przypadku systemów cyrkulacji).

		Liczba niecek/ cyrkulacji	Liczba pobranych próbek (niecka + cyrkulacja) (natryski)	Przekroczone parametry (ilość przekroczeń)
PŁYWALNIE SZKOLNE	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9 ul. Wrzosowa 14, Gliwice	1 / 1	34 (2)	CYRKULACJA: chlor związany (1), ogólna liczba mikroorganizmów 36±2°C (1)
	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14 ul. Strzody 4, Gliwice	1 / 1	33 (2)	NIECKA: redox (1)
	Zespół Szkół Ogólnokształcących Specjalnych nr 7 ul. Gierymskiego 7, Gliwice	1 / 1	32 (2)	NIECKA: redox (2)
PŁYWALNIE KRYTE	DELFIN ul. Warszawska 35, Gliwice	5 / 2	152 (5)	NIECKI/CYRKULACJA redox (3), chloroform (1), ogólna liczba mikroorganizmów 36±2°C (1), Pseudomonas aeruginosa (1)
	MEWA ul. Mewy 36, Gliwice	2 / 2	72 (4)	NIECKI: redox (6)
	OLIMPIJCZYK ul. Oriona 120, Gliwice	1 / 1	38 (6)	NIECKA redox (1)
	NEPTUN ul. Dzionkarzy, Gliwice	5 / 3	166 (5)	NIECKI/CYRKULACJE azotany (13), utlenialność (2), mętność (1), chlor związany (4), chloroform (3)
	Pływalnia JASNA. Sport i Rekreacja ul. Jasna 31, Gliwice	1 / 1	40 (5)	NIECKA: redox (1), chloroform (3) NATRYSK: Legionella sp. (2)
	Strefa Wellness JASNA. Sport i Rekreacja ul. Jasna 31, Gliwice	3 / 2	91 (5)	NATRYSKI: Legionella sp. (2)
PŁYWALNIA SEZONOWA	„Kąpielisko Leśne” ul. Toszecka, Gliwice	4 / 4	37 (0)	NIECKI/CYRKULACJE chloroform (30), ΣTHM (8), pH (6), redox (8), utlenialność (5), mętność (2), chlor związany (1)

Tab. 10. Pływalnie na terenie Miasta Gliwice.

Bakterie *P. aeruginosa* są wskaźnikiem prawidłowości przebiegu poszczególnych etapów procesu uzdatniania wody basenowej i ich obecność może świadczyć o niewłaściwej eksploatacji filtrów lub nieodpowiednim stanie technicznym instalacji basenowej. Wskaźnik ten służy do ogólnej oceny jakości wody i pośrednio oceny stanu sanitarno-higienicznego instalacji wodnej oraz skuteczności zabiegów czyszczenia i dezynfekcji. Bakterie *P. aeruginosa* są fakultatywnym patogenem

występującym powszechnie w środowisku, mogą powodować infekcje u osób o obniżonej odporności.

Ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ wskazuje na problem z dezynfekcją wody basenowej, której celem jest utrzymanie możliwie najniższej liczebności populacji tych drobnoustrojów.

Bakterie *Legionella* sp. są czynnikiem etiologicznym chorób układu oddechowego tzw. choroby legionistów i gorączki Pontiac. Do zakażenia może dojść na skutek wdychania skażonego aerozolu powietrzno-wodnego. Występują powszechnie w środowisku naturalnym człowieka, jednak w sprzyjających warunkach (temperatura 25°C - 45°C) bardzo szybko się namnażają. Czynnikiem zwiększającym ryzyko zakażenia jest ich wysoka koncentracja w instalacji ciepłej wody i możliwość przeniesienia przez inhalację oraz obniżona odporność osób narażonych na infekcję. Z uwagi na powyższe badania wody pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. wykonuje się w nieckach wytwarzających aerozol wodno-powietrzny oraz pod natryskami na pływalniach.

Standardowy system uzdatniania wody basenowej przewiduje w ogólnej technologii fazę oczyszczania wody poprzez filtrację, a następnie fazę chlorowania (dezynfekcji). Chlor, którego celem jest eliminacja drobnoustrojów wiąże się również z zanieczyszczeniami organicznymi wody tworząc chloroaminy (na bazie amoniaku - pot, mocz) oraz trichlorometany (THM), w tym chloroform. Są to składowe tzw. chloru związanego. Powstałe mono-, di-, tri-chloroaminy powodują zmianę jakości organoleptycznej wody basenowej - wyczuwalny charakterystyczny nieprzyjemny zapach „wody chlorowanej”, a także mogą być przyczyną zmian skórnych oraz podrażnienia błony śluzowej oczu i dróg oddechowych.

Azotany i utlenialność są parametrami fizykochemicznymi, dla których dopuszczalna wartość stanowi różnicę pomiędzy wartością tych wskaźników w niecce basenowej, a zawartością w wodzie doprowadzanej do pływalni. Mogą wskazywać na zużycie wody basenowej i potrzebę większego udziału świeżej wody.

Mętność jest wskaźnikiem procesu uzdatniania wody i może świadczyć o problemach z koagulacją podczas filtracji wody. Przy jej wzroście wskazane jest dodatkowe badanie żelaza lub glinu, w zależności od stosowanego koagulantu.

Parametry takie jak chlor związany, redox i pH zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni, a ich wartość zmienia się wielokrotnie w ciągu doby. Nie mają bezpośredniego znaczenia dla zdrowia ludzi, są jednak pomocne w ocenie funkcjonowania systemu uzdatniania wody basenowej.

Kryta pływalnia DELFIN ul. Warszawska 35, Gliwice posiada 5 niecek wyposażonych w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 2 systemy cyrkulacji.

W okresie od 16.08.2022 r. do 04.09.2022 r. trwała przerwa technologiczna podczas której niecki: 2 jacuzzi, brodzik oraz basen hamowny zjeżdżalni zostały opróżnione z wody, gruntownie wymyte, zdezynfekowane i napełnione świeżą wodą.

Ponadto wykonano szereg prac konserwacyjnych, remontowych m. in. wymianę płytek podłogowych oraz ściennych w strefie brodzika, uzupełnienie spoin pomiędzy płytkami, konserwację whirlpooli, uszczelnienie zjeżdżalni, malowanie przebieralni, holu, odnowienie szafek.

W 2022 r. z pływalni pobrano:

- 147 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 10 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Analiza próbek wody pobranych w październiku wykazała przekroczenia parametrów mikrobiologicznych – *Pseudomonas aeruginosa* i ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C oraz parametru fizykochemicznego tj. chloroform w systemie cyrkulacji, przy braku nieprawidłowości w niecce basenowej. W związku z powyższym niezwłocznie przystąpiono do wzmożonej dezynfekcji obiegu wody basenowej. Badania kontrolne potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań korygujących.

Prowadzone analizy wykazały obniżoną wartość potencjału redox w 3 próbkach pobranych w maju z niecki rekreacyjnej oraz jacuzzi prawego i lewego. Powyższe nieprawidłowości miały charakter incydentalny, co potwierdziły kolejne badanie. Nie miało to wpływu na bezpieczeństwo osób kąpiących się. Wartości tych parametrów zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni i zmieniają się wielokrotnie w ciągu doby.

Kryta pływalnia MEWA, ul. Mewy 36, Gliwice posiada nieckę basenową, nieckę wyposażoną w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 2 systemy cyrkulacji. W okresie od 27.06.2022 r. do 15.08.2022 r. trwała przerwa technologiczna podczas której wykonano następujące prace: wymieniono folię w nieckach basenowych, wyremontowano klatkę schodową zjeżdżalni (stopnie, podesty startowe, podchwyty poręczy, barierki, piaskowanie elementów, malowanie i zabezpieczenie antykorozyjne konstrukcji). Przed uruchomieniem wykonano badania kontrolne, w celu potwierdzenia odpowiedniej jakości wody.

W 2022 r. z krytej pływalni MEWA pobrano ogółem:

- 68 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 8 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Prowadzone analizy wykazały obniżoną wartość potencjału redox w 6 próbkach pobranych w styczniu, sierpniu i wrześniu z niecki sportowej oraz rekreacyjnej. Nie miało to wpływu na zdrowie osób korzystających z obiektu. Powyższe nieprawidłowości miały charakter incydentalny, co potwierdzały kolejne badanie.

Pozostałe parametry fizykochemiczne oraz wszystkie parametry mikrobiologiczne spełniały wymagania ujęte w załączniku nr 1 oraz w załączniku nr 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230). W 2022 r. nie stwierdzono braku przydatności wody do kąpieli.

W 2022 r. wniesiono interwencję dot. obiektu Pływalnia Mewa, ul. Mewy 36, Gliwice.

Wniosek dotyczył problemów skórnych występujących u dzieci uczęszczających na pływalnię.

Przeprowadzona kontrola doraźna wraz z pobraniem próbki wody do badań, nie wykazała nieprawidłowości, a analiza laboratoryjna pobranych prób wykazała zgodność z normatywem.

W związku z powyższym interwencję uznano za niezasadną.

Kryta pływalnia OLIMPIJCZYK, ul. Oriona 120, Gliwice posiada nieckę basenową wraz systemem cyrkulacji wody.

W okresie od 25.07.2022 r. do 14.08.2022 r. trwała przerwa technologiczna, podczas której zachowana była ciągłość uzdatniania wody i realizacji badań przez zarządcę obiektu zgodnie z ustalonym harmonogramem. Podczas przerwy wymieniono uszkodzone kafelki oraz silikonowe uszczelnienia umywalek w przebieralniach i pod prysznicami, uzupełniono ubytki w fugach, odkamieniono rynny przelewowe oraz wyczyszczono maskownice przelewów na plaży basenowej, wyczyszczono przeszklenia, uzupełniono złoże w filtrach.

Z pływalni pobrano ogółem:

- 39 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 5 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Prowadzone analizy wykazały obniżoną wartość potencjału redox w 1 próbce pobranej w sierpniu z niecki sportowej. Powyższa nieprawidłowość miała charakter incydentalny, co potwierdziło kolejne badanie. Nie miało to wpływu na bezpieczeństwo osób kąpiących się. Wartość tego parametru zależy w dużej mierze od obciążenia pływalni i zmienia się wielokrotnie w ciągu doby.

Przeprowadzona kontrola wykazała następujące nieprawidłowości:

- brak dziennika bieżącej obserwacji, zawierającego udokumentowane spostrzeżenia i podjęte czynności,
- pęknięte kafelki oraz ubytki w fugach na ścianie i podłodze w szatni męskiej pomiędzy przebieralnią a pomieszczeniem z natryskami,

- pękniętą kafelkę na ścianie w szatni damskiej – w pomieszczeniu z natryskami,
- zakamienione ryny odpływowe wokół niecki basenowej.

W związku z powyższym wydano zalecenia doraźne oraz zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, dot. wydania decyzji administracyjnej.

Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zaleceń doraźnych w zakresie prowadzenia dziennika bieżącej obserwacji. Kierownik pływalni poinformował, iż usunięto pozostałe nieprawidłowości, co potwierdziła druga kontrola sprawdzająca.

W związku z powyższym wydano decyzję umarzającą wszczęte postępowanie administracyjne.

Kryta pływalnia NEPTUN, ul. Dzionkarzy, Gliwice posiada nieckę basenową, 4 niecki wyposażone w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny (rekreacyjna, 3 jacuzzi) oraz 3 systemy cyrkulacji.

Od 28.08.2022 r. do 08.09.2022 r. obiekt był nieczynny ze względu na przerwę technologiczną, podczas której wszystkie niecki, po uprzednim wypuszczeniu wody, zostały dokładnie umyte i zdezynfekowane.

Z pływalni pobrano ogółem:

- 160 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 11 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Eksplatacja pływalni była prowadzona w sposób prawidłowy, pozwalający na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego osób korzystających z obiektu. Analizy jakości wody wykazały powtarzające się przekroczenie parametru fizykochemicznego tj. azotany we wszystkich nieckach basenowych oraz systemach cyrkulacji. Na przełomie analizowanego roku przekroczenie odnotowano w 13 próbkach (22 mg/l - 39 mg/l, przy wartości parametrycznej 20 mg/l). Zarządca każdorazowo podejmował działania naprawcze polegające na czyszczeniu filtrów i kraników, dopuszczeniu świeżej wody oraz zlecał badania kontrolne.

W kwietniu w dwóch próbkach pobranych z niecki rekreacyjnej oraz jacuzzi okrągłego prawego zaobserwowano podwyższoną wartość utlenialności (5,3 mg/l; 6,2 mg/l, przy wartości parametrycznej 4 mg/l). Wzrost mętności (0,49 NTU, przy wartości parametrycznej 0,3 NTU) stwierdzono w 1 próbce pobranej z systemu cyrkulacji we wrześniu. Nieprawidłowość miała charakter incydentalny, co potwierdziło przeprowadzone badanie kontrolne.

W próbkach pobranych w lipcu z niecki sportowej oraz systemu cyrkulacji basenu sportowego, rekreacji i jacuzzi zaobserwowano podwyższoną wartość chloru związanego.

Analizy laboratoryjne próbek wody pobranych przez pracowników PPIS w Gliwicach w kwietniu wykazały ponadnormatywną wartość parametru fizykochemicznego tj. chloroformu w jacuzzi

okrągłym lewym, prawym oraz w cyrkulacji powyższych niecek. Po otrzymaniu informacji o przekroczeniach zarządca natychmiastowo podjął działania naprawcze polegające na dopuszczeniu świeżej wody do jacuzzi oraz przepłukaniu wszystkich filtrów. W procedurze wewnętrznej obiektu zwiększono częstotliwość płukania filtrów w cyrkulacji jacuzzi. Zarządca zobowiązał się do pobrania dodatkowych próbek wody w ramach badań kontrolnych. Analiza laboratoryjna wykazała skuteczność podjętych działań naprawczych.

Pływalnia szkolna – Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9, ul. Wrzosowa 14, Gliwice posiada nieckę basenową wraz z systemem cyrkulacji wody.

W okresie wakacyjnym trwała przerwa technologiczna, podczas której niecka basenowa została opróżniona, zdezynfekowana, ponownie napełniona wodą, która została ogrzana do 28°C i przechlorowana. Przed uruchomieniem wykonano badania kontrolne, w celu potwierdzenia odpowiedniej jakości wody.

Z pływalni pobrano ogółem:

- 33 próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 3 próbki w ramach kontroli urzędowej.

Prowadzona analiza wykazała przekroczenie parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów $36 \pm 2^\circ\text{C}$ po 48h w październiku w cyrkulacji, przy braku nieprawidłowości w niecce basenowej. W związku z powyższym niezwłocznie przystąpiono do wzmożonej dezynfekcji obiegu wody basenowej. Badania kontrolne potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań korygujących.

W jednej próbce pobranej we wrześniu z systemu cyrkulacji zaobserwowano podwyższoną wartość chloru związanego.

W niecce basenowej wszystkie parametry fizykochemiczne oraz mikrobiologiczne spełniały wymagania ujęte w załączniku nr 1 oraz w załączniku nr 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230). W 2022 r. nie stwierdzono braku przydatności wody do kąpieli.

Pływalnia szkolna – Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14 ul. Strzody 4, Gliwice posiada nieckę basenową wraz z systemem cyrkulacji wody.

W okresie wakacyjnym trwała przerwa eksploatacyjna. Przed uruchomieniem wykonano badania kontrolne, w celu potwierdzenia odpowiedniej jakości wody. Podczas przerwy wykonano

następujące prace: wymiana wody w niecce, umycie i dezynfekcja niecki, wymiana złoża filtracyjnego.

Z pływalni pobrano ogółem:

- 32 próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 3 próbki w ramach kontroli urzędowej.

Prowadzone analizy wykazały obniżoną wartość potencjału redox w 1 próbce wody pobranej w październiku z niecki basenowej. Niezgodność miała charakter incydentalny, co potwierdziło kolejne badanie i nie miała wpływu na bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z pływalni.

Pozostałe parametry fizykochemiczne oraz wszystkie parametry mikrobiologiczne spełniały wymagania ujęte w załączniku nr 1 oraz w załączniku nr 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230). W 2022 r. nie stwierdzono braku przydatności wody do kąpieli.

W 2022 r. wniesiono interwencję dot. pływalni szkolnej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 14 przy ul. Strzody 4 w Gliwicach. Wniosek dotyczył nieodpowiednich warunków sanitarno-higienicznych na terenie pływalni. Przeprowadzona kontrola doraźna w zakresie stanu sanitarno-technicznego obiektu nie wykazała nieprawidłowości.

Podczas kontroli nie stwierdzono istotnych zaniedbań w zakresie utrzymania czystości pływalni (czyste kafle, podłogi, kratki odpływowe; brak starych zanieczyszczeń i zagrzybień). Pouczono stronę o konieczności wprowadzenia wzmożonego nadzoru nad szatniami i halą basenową w trakcie godzin lekcyjnych.

Pływalnia szkolna – Zespół Szkół Ogólnokształcących Specjalnych nr 7 ul. Gieryskiego 7, Gliwice posiada nieckę basenową wraz z systemem cyrkulacji wody.

Basen uruchomił się 15.03.2022 r., z uwagi na awarię wentylacji. Ponowne chwilowe zamknięcie pływalni nastąpiło w okresie od 22.03.2022 r. do 07.04.2022 r. z uwagi na podwyższone stężenie chloru w niecce. Wznowienie działalności nastąpiło po uzyskaniu wyników zgodnych z normatywem.

Z pływalni pobrano ogółem:

- 31 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 3 próbki w ramach kontroli urzędowej.

Prowadzone analizy wykazały obniżoną wartość potencjału redox w 2 próbkach pobranych w kwietniu oraz maju z niecki basenowej. Powyższe nieprawidłowości miały charakter

incydentalny, co potwierdziły kolejne badanie i nie miały wpływu na bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z pływalni.

Pozostałe parametry fizykochemiczne oraz wszystkie parametry mikrobiologiczne spełniały wymagania ujęte w załączniku nr 1 oraz w załączniku nr 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230). W 2022 r. nie stwierdzono braku przydatności wody do kąpieli.

Pływalnia Jasna Sport i Rekreacja, ul. Jasna 31, Gliwice posiada nieckę basenową udostępnianą do nauki pływania dla niemowląt i małych dzieci do lat 3 wraz z systemem cyrkulacji wody.

Z pływalni pobrano ogółem:

- 38 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 7 próbek w ramach kontroli urzędowej.

W niecce basenowej w badaniach przeprowadzonych w ramach kontroli urzędowej stwierdzono przekroczenia parametru chloroform w miesiącu luty i marzec, a w ramach kontroli wewnętrznej w miesiącu marcu (0,0303-0,048 mg/l, przy wartości parametrycznej 0,02 mg/l). Zarządca podjął działania naprawcze polegające na przeprowadzeniu dodatkowego filtrowania wody basenowej, wspomaganie dezynfekcji chemicznej wody utleniaczem – dwutlenkiem chloru oraz zwiększeniu częstotliwości płukania filtrów. Przeprowadzone w ramach kontroli wewnętrznej badanie kontrolne wykonane w maju nie wykazało nieprawidłowości.

Prowadzone analizy wykazały obniżoną wartość potencjału redox w 1 próbce pobranej w marcu z niecki basenowej. Powyższa nieprawidłowość miała charakter incydentalny, co potwierdziło kolejne badanie.

Analiza laboratoryjna próbki wody ciepłej pobranej w ramach kontroli urzędowej z natrysku pływalni wykazała obecność bakterii *Legionella* sp., w ilości świadczącej o średnim skażeniu. Strona poinformowała o podjętych działaniach naprawczych polegających na dezynfekcji chemicznej oraz płukaniu instalacji c.w.u. (przez prysznice). Badanie kontrolne wody z natrysku wykonane po upływie 4 tygodni od wystąpienia nieprawidłowości (zgodnie z postępowaniem ujętym w załączniku 3B do ww. rozporządzenia) wykazało wzrost liczby bakterii *Legionella* sp. do ilości świadczącej o wysokim skażeniu instalacji. W związku z powyższym, wydano decyzję nakazującą w trybie natychmiastowym wyłączyć z eksploatacji urządzenia wytwarzające aerozol w instalacji ciepłej wody użytkowej na terenie Pływalni Jasna Sport i Rekreacja, ul. Jasna 31, Gliwice, bezzwłocznie podjąć działania naprawcze mające na celu redukcję liczby bakterii *Legionella* sp. do wartości określonych w przepisach prawa oraz poinformować PPIS w Gliwicach o planowanym terminie zakończenia czyszczenia i dezynfekcji instalacji ciepłej wody użytkowej.

Zarządca poinformował, iż wyłączył z eksploatacji urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz wykonał działania korygujące polegające na ponownej dezynfekcji chemicznej oraz płukaniu instalacji c.w.u. (przez prysznice i krany). Badanie kontrolne nie wykazało nieprawidłowości.

W związku z powyższym zakończono prowadzone postępowanie administracyjne.

Przeprowadzona kontrola sanitarna wykazała następujące nieprawidłowości:

- pękniętą płytkę przy włączniku kontrolnym na hali basenowej,
- pękniętą kratkę przy rynnach przelewowych w prawym tylnym rogu niecki basenowej,
- część sprzętu do nauki pływania przechowywana na posadzce przy niecce basenowej,
- ubytki silikonu przy umywalce w szatniach,

co skutkowało wydaniem zaleceń doraźnych. W związku z powyższym przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która wykazała usunięcie powyższych nieprawidłowości oraz wykonanie zaleceń doraźnych.

Strefa Wellness. Jasna Sport i Rekreacja, ul. Jasna 31, Gliwice posiada 3 niecki wyposażone w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 2 cyrkulacje.

Ze Strefy Wellness pobrano ogółem:

- 87 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 9 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Analiza laboratoryjna próbek wody ciepłej pobranych w ramach kontroli urzędowej z natrysków Strefy Wellness wykazała obecność bakterii Legionella sp. w ilości świadczącej o skażeniu średnim. Strona poinformowała o podjętych działaniach naprawczych polegających na dezynfekcji chemicznej oraz płukaniu instalacji c.w.u. (przez prysznice). Badanie kontrolne wody z natrysku wykonane po upływie 4 tygodni od wystąpienia nieprawidłowości (zgodnie z postępowaniem ujętym w załączniku 3B do ww. rozporządzenia) potwierdziło skuteczność działań korygujących. W związku z powyższym wydana została decyzja umarzająca postępowanie administracyjne.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne i techniczne:

- niezgodną częstotliwość pobierania próbek wody na pływalni w zakresie wskaźników fizykochemicznych: temperatura, chlor wolny, pH, potencjał redox,
- brudne, zakurzone grzybki i kratki wentylacyjne w obiekcie,
- pękniętą płytkę przy włączniku kontrolnym przy jacuzzi,
- ubytki w fugach pomiędzy kafelkami na podłodze pod natryskami (deszczownice),

- popękany sufit ze złuszczącą się farbą nad jacuzzi oraz w łaźniach parowej i solankowej.

Nałożono mandat, wydano zalecenia doraźne oraz decyzję administracyjną.

Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zaleceń doraźnych. Wydano decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości do dnia 31.08.2022 r. Na wniosek strony przedłużono termin wykonania zarządzeń decyzji do dnia 30.11.2022 r. Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zarządzeń nałożonych ww. decyzją.

Dnia 01.10.2022 r., z uwagi na awarię, obiekt został zamknięty dla klientów, a badania wody zawieszono. Przed ponownym otwarciem strefy wykonano badania wody na pływalni (tj. 09.11.2022 r.).

„Kąpielisko Leśne” (pływalnia sezonowa), ul. Toszecka 137, Gliwice posiada 4 niecki wyposażone w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 4 systemy cyrkulacji.

W związku ze złą jakością fizykochemiczną wody (chloroform i Σ THM-ów) przed uruchomieniem pływalni Kąpielisko Leśne, ul. Toszecka 137, Gliwice w 2022 r. przeprowadzona została modernizacja stacji uzdatniania wody dla obiegu niecki dużej oraz średniej. Zakres prac obejmował m. in. skomputeryzowanie procesu dozowania podchlorynu sodu oraz pomiarów z nim związanych dla systemu cyrkulacji. W nieckach zamontowano instalację – system rur, mający na celu zwiększenie przepływu wody. Ponadto dla wyżej wymienionych obiegu postawiono kontenerowe magazyny chemii – korektora pH oraz podchlorynu sodu.

Z pływalni pobrano ogółem:

- 24 próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 13 próbek w ramach kontroli urzędowej.

W 32 próbkach wody pobranych z niecek basenowych i systemów cyrkulacji pływalni stwierdzono przekroczenie parametrów fizykochemicznych: chloroformu (30), Σ THM (8), pH (6), redox (8), utlenialności (5), mętności (2) oraz chloru związanego (1).

Z uwagi na utrzymujące się przekroczenia wartości parametrycznej ustalonej dla chloroformu, w badaniach wykonywanych w ramach kontroli urzędowej oraz wewnętrznej, PPIS w Gliwicach wydał decyzję nakazującą doprowadzić jakość fizykochemiczną wody w zakresie stężenia chloroformu do wartości określonych w przepisach prawa w niecce średniej, niecce małej oraz niecce brodzika Kąpieliska Leśnego przy ul. Toszeckiej 137 w Gliwicach do dnia 26.08.2022 r. Przedstawiciel Firmy SAB, ul. Wolności 22, 44-109 Gliwice oświadczył pisemnie, iż „Kąpielisko Leśne” w Gliwicach zakończyło swoją działalność w sezonie 2022 z dniem 27.08.2022 r. Po każdym sezonie kąpielowym niecki basenowe zostają opróżniane i napełniane świeżą wodą przed

ponownym otwarciem obiektu. W związku z powyższym nie było możliwości wykonania badań kontrolnych jakości wody w ww. obiekcie.

W związku z powyższym wydano decyzję wygaszającą. Prekursorami, które prowadzą do powstania THMów (m.in. chloroformu) w wodach basenowych, jako ubocznego produktu dezynfekcji podchlorynem sodu są związki organiczne najczęściej pochodzenia antropogenicznego (pot, mocz, naskórek, włosy). W przypadku pływalni odkrytych dodatkowo czynnikiem stanowią zanieczyszczenia środowiskowe wnoszone do niecek (pył, kurz, trawa, środki kosmetyczne z filtrami UV). Kąpielisko Leśne w Gliwicach charakteryzuje się nieckami o bardzo dużych objętościach, napełnianych wodą pochodzącą ze zbiorników retencyjnych o dużej zasobności w substancje organiczne. Z uwagi na powyższe odpowiedni system uzdatniania wody jest niezbędny do zapewnienia dobrej jakości wody. W przypadku THM'ów (m.in. chloroformu) narażenie następuje drogą pokarmową, poprzez wdychanie powietrza i kontakt przez skórę np. w trakcie kąpieli. Należy zaznaczyć, iż na przestrzeniach otwartych wchłanianie drogą wziewną jest w znacznej mierze ograniczone.

W 1 próbce pobranej z systemu cyrkulacji niecki średniej wykazano przekroczenie parametru mikrobiologicznego tj. *Legionella sp.* Badania kontrolne nie wykazały przekroczeń.

Podczas kontroli kompleksowej stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego dot. spełnienia wymagań nałożonych na zarządcę w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230):

- brak dziennika bieżącej obserwacji, zawierającego udokumentowane spostrzeżenia i podjęte czynności,
- niezgodną częstotliwość pobierania próbek wody na pływalni w zakresie wskaźników fizykochemicznych: temperatura, chlor wolny, chlor związany, pH, potencjał redox

co skutkowało wydaniem zaleceń doraźnych.

Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała nie usunięcie nieprawidłowości, co skutkowało wszczęciem postępowania administracyjnego w zakresie wydania decyzji administracyjnej. Ponowna przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie nieprawidłowości oraz wykonanie doraźnych zaleceń. W związku z powyższym wydana została decyzja umarzająca.

Z uwagi na utrzymujące się przekroczenie parametru chloroform została wydana „zbiorcza roczna ocena wody na pływalni” za 2022 r. ze stwierdzeniem uchybień podczas eksploatacji obiektu.

Domy pomocy społecznej, noclegownie i domy dla bezdomnych oraz inne jednostki pomocy społecznej

Szeroki wachlarz usług oferują domy pomocy społecznej, tj. opiekuńcze, socjalne, terapeutyczne, rehabilitacyjne czy edukacyjne. W większości obiektów mieszkańcy korzystają z rehabilitacji, a usługi pielęgnacyjne i zdrowotne zapewnione są całodobowo. Domy pomocy dysponują pokojami wyposażonymi w łazienki dostosowane dla osób niepełnosprawnych lub z możliwością skorzystania z łazienek ogólnodostępnych zlokalizowanych w korytarzach. Pokoje są umeblowane i w większości domów urządzone zgodnie z gustami pensjonariuszy. Wszystkie obiekty posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych, a te które posiadają gabinety lekarskie również ze specjalistycznymi firmami na odbiór i utylizację odpadów niebezpiecznych. Domy posiadają własne pralnie lub podpisane umowy z firmą zewnętrzną na usługi pralnicze.

W okresie sprawozdawczym dyrekcja *Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach* zwróciła się 2-krotnie z wnioskiem o prolongatę terminów decyzji dotyczących obiektów:

–*Dzienny dom pomocy społecznej w Gliwicach, ul. Kozielska 71;*

–*Ośrodek interwencji kryzysowej w Gliwicach, ul. Władysława Sikorskiego 134.*

Organ przychylił się do wniosków strony i przedłużył terminy wykonania nakazów. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały wykonanie wszystkich zarządzeń decyzji, tj. odnowienia powierzchni ściennych w pomieszczeniu jadalni dziennego domu pomocy oraz korytarzach komunikacji wewnętrznej i kuchni podręcznej w ośrodku interwencji kryzysowej.

Zakończono postępowanie administracyjne dotyczące *Schroniska św. Brata Alberta w Gliwicach przy ul. Św. Brata Alberta 63* – kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie decyzji wydanej w 2021 r. dotyczącej, odnowienia powierzchni ścian i sufitów w magazynach czystej i brudnej bielizny, zapewnienia gładkiej powierzchni drzwi do węzłów sanitarnych oraz doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego obudowy stanowiska śmietnikowego.

Obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie

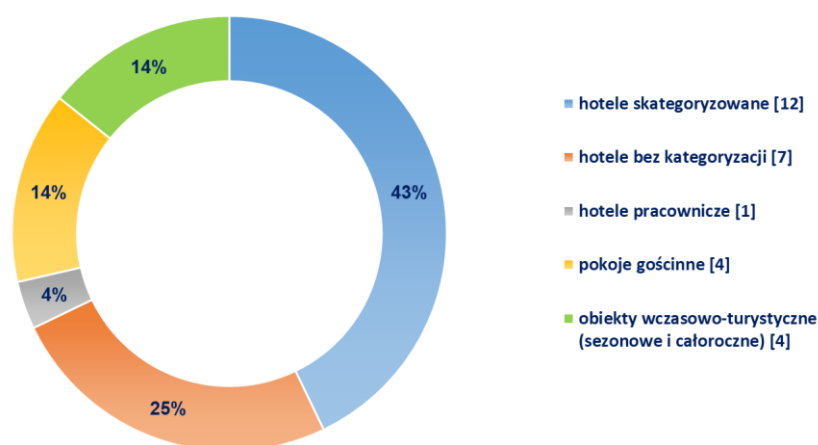
Obiekty hotelarskie są zróżnicowane pod względem wyposażenia i stanu sanitarno-technicznego oraz charakteru świadczonych usług. W tej grupie wyższy standard zapewniają hotele skategoryzowane. Stan sanitarny większości skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Hotele charakteryzują się wysokim standardem wyposażenia i poziomem świadczonych usług. Obiekty te przystosowane są dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Pokoje posiadają pełne węzły

sanitarne. Budynki są zadbane, a ich otoczenie uporządkowane i zagospodarowane. Gospodarka odpadami komunalnymi oraz postępowanie z bielizną prowadzone były prawidłowo.

W 3 obiektach przeprowadzono kontrole doraźne w związku z wydaniem opinii sanitarnych dotyczących spełnienia wymagań kategoryzacji obiektów hotelarskich. Obiekty uzyskały pozytywne opinie w zakresie spełnienia wymogów higienicznych i zdrowotnych dla prowadzenia usług hotelarskich.

W jednym hotelu stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne, tj.: brudne z ubytkami tynku oraz zaciekami powierzchnie malarskie na klatce schodowej.

W związku z powyższym wydano decyzję nakazującą stronie usunięcie nieprawidłowości. Zastosowano upomnienie przymuszające stronę do wykonania nakazów wydanej decyzji. Zarządzenia decyzji zostały wykonane w całości.

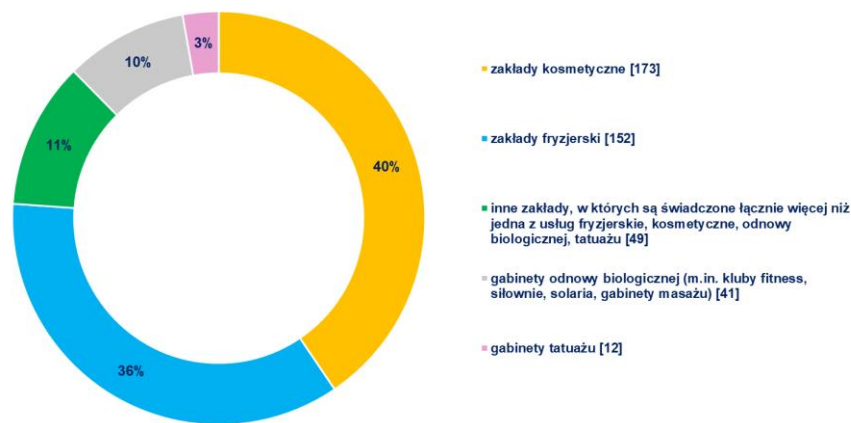
Ryc. 25. Podział obiektów świadczących usługi hotelarskie będące w ewidencji PPIS w Gliwicach.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakładu odnowy biologicznej, tatuażu i solaria oraz zakłady w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z ww. usług

Jest to najliczniejsza i najbardziej rozbudowa grupa obiektów usługowych.

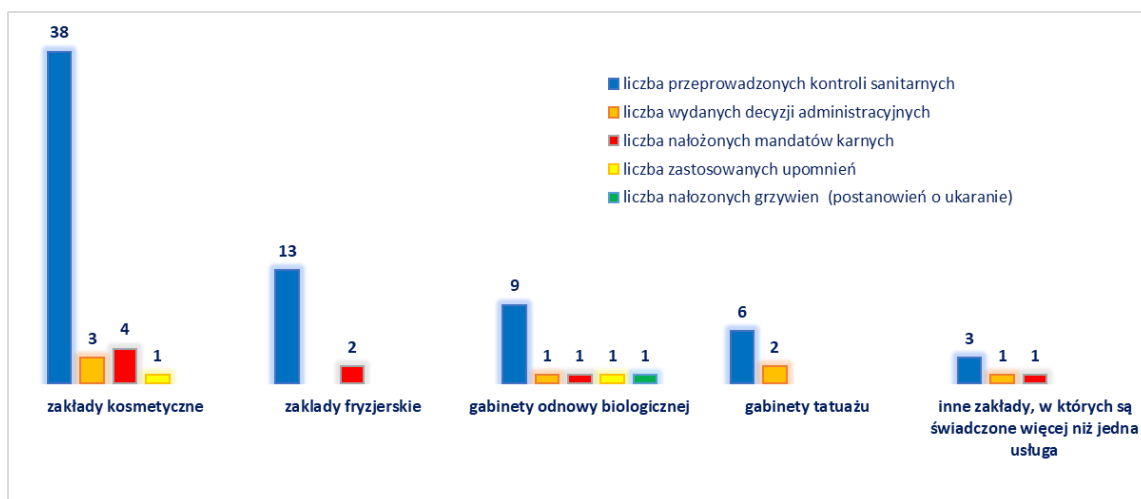
Zapewnione są w nich: pomieszczenia świadczenia usług, pomieszczenia lub miejsca do spożywania posiłków i napojów, szatnie lub miejsca do oddzielnego przechowywania odzieży, pomieszczenia higieniczno-sanitarne, w tym ustępy dla klientów i personelu (często wspólne dla obu grup). Wyposażenie zakładów dostosowane jest do rodzaju wykonywanych usług.

Ryc.

26. Podział obiektów sektora „beauty” będących w ewidencji PPIS w Gliwicach

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami higieniczno-sanitarnymi karano mandatami i wydawano zalecenia doraźne, a na nieprawidłowości sanitarno-techniczne wydawane były decyzje nakazujące. W celu przymuszenia stron do wykonania obowiązków wynikających z wydanych decyzji zastosowano 2-krotnie upomnienia oraz nałożono grzywnę.

Ryc. 27. Działalność kontrolno-represyjna prowadzona w roku 2022 w poszczególnych grupach obiektów sektora „beauty”

Najczęstsze powody nakładania mandatów:

- nieprzestrzeganie i/lub nieaktualizowanie opracowanych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi;
- brak lub stosowanie przeterminowanych preparatów do dezynfekcji narzędzi;
- wielokrotne stosowanie sprzętów jednorazowych;
- stosowanie do zabiegów z naruszeniem ciągłości tkanek narzędzi niesterylnych;

- przechowywanie materiałów oraz narzędzi stosowanych do zabiegów w warunkach niezabezpieczających ich przed zanieczyszczeniem lub uszkodzeniem;
- brak rozdziału brudnej i czystej odzieży roboczej;
- niezachowanie należytej czystości pomieszczeń i urządzeń.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości sanitarno-techniczne:

- brudne i/lub zniszczone powierzchnie ścian i sufitów;
- brak stanowiska do prowadzenia zabiegów dekontaminacji sprzętu;
- brak stanowiska do mycia i dezynfekcji rąk;
- brak punktu do higienicznego poboru wody do celów porządkowych;
- zniszczone wyposażenie meblowe.

W 2 obiektach aktualnie toczy się postępowanie administracyjne – na koniec 2022 r. obiekty zakwalifikowano jako złe pod względem sanitarno-technicznym. Wydane decyzje nakazują wydzielić stanowisko do mycia i dezynfekcji sprzętu wielorazowego użytku oraz usunąć ślady po zalaniu oraz odnowić powierzchnię ściany w pomieszczeniu socjalnym.

Zakończono 2 postępowania administracyjne wszczęte w roku 2021. W wyniku realizacji nakazów wydanych decyzji – stan sanitarny obiektów poprawił się. W jednym przypadku w celu przymuszenia strony do wykonania obowiązków wynikających z wydanej decyzji nakazującej, zastosowano upomnienie oraz nałożono grzywnę.

W związku z prośbami o interwencje przeprowadzono dodatkowo 20 kontroli doraźnych (wpłynęło 7 wniosków, dot. 6 obiektów usługowych). Większość wniesionych zarzutów potwierdziło się. Za stwierdzone podczas kontroli uchybienia higieniczno-sanitarne nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2700 zł (w jednym przypadku przedsiębiorca 2-krotnie był ukarany mandatem karnym za stosowanie do zabiegów z naruszeniem ciągłości tkanek narzędzi niesterylnych) oraz wydano 3 decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

Strony usunęły wszystkie nieprawidłowości, co potwierdziły kontrole sprawdzające,

OBIEKTY SŁUŻĄCE OBSŁUDZE PODRÓŻNYCH

Dworzec kolejowy

Dworzec przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych (schody ruchome, winda). Wejścia na perony prowadzą przez dwa tunele. W tunelu głównym wejście na perony prowadzi przez schody oraz schody ruchome, korytarz boczny wyposażony jest w windę i schody. Wszystkie perony

posiadają zadaszenie z zabezpieczeniem przed ptactwem, wyposażone są w ławki, kosze na odpady oraz punkty czerpania wody. Na terenie dworca wydzielona jest toaleta ogólnodostępna.

Przystanki kolejowe

Na peronach umieszczone są tablice informacyjne z rozkładem jazdy pociągów. Wszystkie obiekty zaopatrzone są w informacje o zakazie palenia papierosów.

Przystanki wyposażone są w betonowe kosze na odpady komunalne z wkładami metalowymi, wyłożonymi workami foliowymi. Perony i międzytorza sprzątane są systematycznie. Stan higieniczno-sanitarny monitorowany jest na bieżąco przez firmę sprzątającą. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Centrum przesiadkowe

W 2022 roku zakończono budowę centrum przesiadkowego, które składa się z zadaszonego dworca, budynku głównego oraz budynku pomocniczego. Na parterze 3-kondygnacyjnego budynku głównego dworca wydzielono hol główny z kasami, punktem obsługi mieszkańców i poczekalnią, zespół toalet damskich i męskich, toaletę dostosowaną dla osób z niepełnosprawnościami, pomieszczenia administracyjne i porządkowe oraz strefę gastronomiczną. Na I piętrze zapewniono pomieszczenia usługowe oraz pomieszczenia obsługi. Natomiast w pomieszczeniach piwnicy mieszczą się pomieszczenia techniczne i gospodarcze. Wszystkie budynki wyposażone są w instalację wodociągową, kanalizację sanitarną, grzewczą, elektryczną, odgromową i teletechniczną oraz w wentylację mechaniczną. Obiekt uzyskał pozytywną opinie sanitarną. Obiekt zostanie skontrolowany w 2023 r.

TERENY REKREACYJNE I WYPOCZYNKOWE

Piaskownice ogólnodostępne

Pracownicy Sekcji HK w ramach sprawowania nadzoru sanitarnego skontrolowali piaskownice ogólnodostępne w przestrzeni publicznej (w parkach, ogródkach jordanowskich, na osiedlowych i placach zabaw) administrowane przez MZUK w Gliwicach. Przedmiotem kontroli sanitarnej był stan sanitarno-techniczny piaskownic, a także czystości piasku sprawdzany pod kątem obecności widocznych zanieczyszczeń stanowiących zagrożenie dla ludzi, szczególnie dzieci.

Skontrolowane piaskownice posiadały wymieniony piasek przed i w trakcie sezonu. Podczas kontroli nie stwierdzono zanieczyszczeń piasku. Konstrukcje piaskownic (wykonane m.in. z drewna, betonu lub z płyt MDF) utrzymane były w dobrym stanie higieniczno-sanitarnym. Place zabaw, na których znajdowały się piaskownice były ogrodzone siatką lub płótem metalowym. Na placach zabaw umieszczone były ławki dla opiekunów oraz pojemniki do zbierania odpadów.

W pobliżu piaskownic ustawiono również tablice informacyjne (regulaminy), określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego oraz informujące o zakazie wprowadzania zwierząt na teren placu zabaw.

Teren wokół piaskownic utrzymany był w należytym porządku.

Ze względu na brak przepisów prawnych nakazujących zabezpieczać piasek przed zanieczyszczeniami (piaskownice ogólnodostępne nie posiadają osłon, np. pokryw, czy plandek), zalecano administratorowi aby szybko interweniował w razie zanieczyszczenia piasku odchodami psów, kotów lub dziko żyjących ptaków i gryzoni oraz usuwali odpady, zwłaszcza te które mogące przyciągać okoliczne zwierzęta (resztki żywności). Jednocześnie przypomniano o przestrzeganiu wymiany piasku w piaskownicach, co najmniej przed oraz w trakcie sezonu letniego, a także każdorazowo po stwierdzeniu w nim obecności widocznych zanieczyszczeń (odpadów, odchodów zwierzęcych i innych) stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzi, szczególnie dzieci, z uwagi na ich słabo rozwinięty układ odpornościowy. Obowiązek wymiany piasku w piaskownicach wynika z potrzeby zminimalizowania zagrożenia chorobami pasożytniczymi, odzwierzęcymi, zakaźnymi.

Kąpielisko Czechowice

Organizatorem kąpieliska znajdującego się na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Czechowice był Miejski Zarząd Usług Komunalnych (dalej: MZUK) przy ul. Strzelców Bytomskich 25c w Gliwicach. Sezon kąpielowy określony został uchwałą Rady Miasta Gliwice nr XXXIV/712/2022 z dnia 10 marca 2022 r. w sprawie określenia sezonu kąpielowego oraz wykazu kąpielisk na terenie miasta Gliwice w 2022 r. i obejmował okres od 11.06.2022 r. do 04.09.2022 r.

Przeprowadzono kontrole stanu sanitarnego obiektu (przed i w trakcie trwania sezonu kąpielowego), podczas których stwierdzono, iż teren jest ogrodzony i uporządkowany, piasek na plaży utrzymany w należytej czystości (uzupełniony przed sezonem). Kąpielisko wydzielone jest bojami przy głębokości 1,2 m oraz 3 m (126 m linii brzegowej), wydzielono przeszłami strefę dla najmłodszych dzieci (12 m x 5 m, max. głębokość 40 cm).

Podczas kontroli przeprowadzonej w trakcie trwania sezonu kąpielowego stwierdzono nieprawidłowości w postaci pękniętych i uszczerbionych płytek w toalecie ogólnodostępnej damskiej oraz męskiej, ubytków silikonu przy umywalkach w toalecie damskiej oraz męskiej, a także złuszczającej się farby na poręczy w toalecie damskiej i męskiej w WC dla osób niepełnosprawnych, co skutkowało wydaniem zaleceń doraźnych. W związku z nieusunięciem części nieprawidłowości, co zostało stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli

sprawdzających wydano decyzję administracyjną nakazującą stronie wykonanie obowiązków w terminie do dnia 31.05.2023 r.

Wyznaczony został punkt pobierania próbek z kąpieliska pozwalający na pobór 30 centymetrów pod powierzchnią wody, w wodzie o głębokości powyżej 1 metra – przy pomoście.

Organizator kąpieliska oznakował kąpielisko odpowiednią tablicą zgodnie z wymaganiami zawartymi w § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz. U. z 2018 r., poz. 2476).

Ponadto MZUK dopełnił wszelkich niezbędnych formalności zawartych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255) tj.:

- opracowano harmonogram poboru próbek wody,
- przestrzegano ustalonych w harmonogramie terminów poboru próbek wody,
- regularnie przekazywano sprawozdania z badań prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej,
- umieszczano bieżące informacje o jakości wody w kąpielisku na tablicy usytuowanej w obrębie kąpieliska, ponadto regularnie uaktualniano dane na temat temperatury wody oraz powietrza w serwisie kąpieliskowym (sk.gis.gov.pl),
- systematycznie wizualnie nadzorowano wodę pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie dla zdrowia kąpiących się osób,
- zapewniono aktualny profil wody w kąpielisku.

Ustalony harmonogram poborów próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatora kąpieliska obejmował 4 terminy rozłożone równomiernie w czasie trwania całego sezonu kąpielowego tj. 20.06, 11.07, 25.07 i 16.08.2022 r. (4 próbki), tak aby przerwa między badaniami nie przekraczała miesiąca, co jest związane z koniecznością zagwarantowania bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpiących się, za które odpowiedzialny jest organizator kąpieliska. Dodatkowo w ramach kontroli urzędowej pobrano 1 próbkę przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego (06.06.2022 r.). Przy każdym poborze dokonywano również oceny wizualnej wody w kąpielisku. Badania mikrobiologiczne próbek pobranych w ramach kontroli urzędowej, jak i próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzone zostały przez Oddział Laboratoryjny Sekcję Badań Środowiskowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gliwicach. Badania prowadzono zgodnie z metodami referencyjnymi, określonymi w zał. nr 1 część A. Tabela I. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie

nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2019 r., 255), a pobranie i transport próbek zrealizowano zgodnie z aktualnym wydaniem Instrukcji Roboczej obowiązującej w województwie śląskim.

Każdorazowo po przekazaniu przez organizatora wyników badania wody dokonywano bieżącej oceny jakości wody i informowano Prezydenta Miasta Gliwice o przydatności wody do kąpeli. Dane na temat jakości wody były na bieżąco uaktualniane w serwisie kąpieliskowym (*sk.gis.gov.pl*).

W trakcie trwania sezonu nie stwierdzono pogorszenia jakości wody w kąpielisku i nie zarejestrowano zanieczyszczeń w wodzie, mogących mieć wpływ na jej jakość oraz zdrowie osób kąpiących się. W sezonie kąpielowym 2022 r. ze zbiornika w Gliwicach-Czechowicach pobrano 5 próbek wody do badań laboratoryjnych mikrobiologicznych, dla których wydano bieżące oceny jakości wody w kąpielisku stwierdzające przydatność wody do kąpeli. Na ich podstawie stwierdza się, że woda w kąpielisku zlokalizowanym na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Czechowice w sezonie kąpielowym 2022 **spełniała** wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255).

W sezonach kąpielowych 2019 – 2022 r. ogółem ze zbiornika w Gliwicach-Czechowicach pobrano 19 próbek wody do badań laboratoryjnych. Analizując oceny sezonowe, wyniki badań z ww. okresu oraz wartości percentyla dla wyliczenia mikrobiologicznego zaklasyfikowano jakość wody w kąpielisku jako **doskonałą** w ocenie czteroletniej.

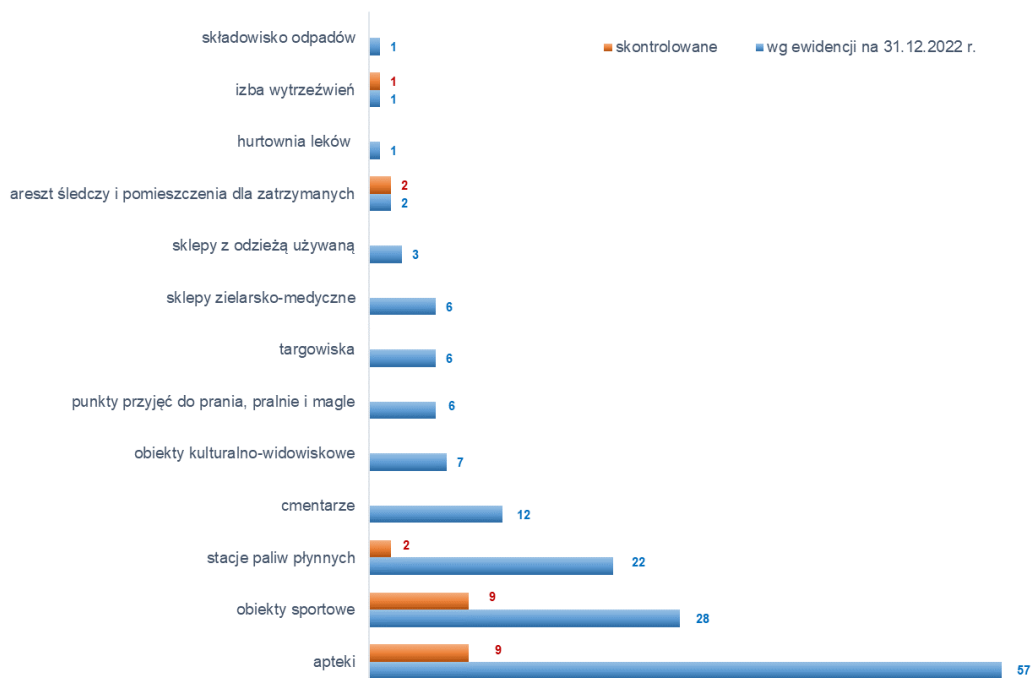
INNE OBIEKTY UŻYTKU PUBLICZNEGO

Obiekty sportowe

W skład obiektów sportowych wchodzi: boiska sportowe (czynne w okresie od wiosny do później jesieni), hale sportowe, korty tenisowe oraz lodowisko kryte.

W 2022 r. jako złe pod względem higieniczno-sanitarnym oceniono 3 boiska sportowe:

- kompleks boisk wielofunkcyjnych „ORLIK 2012” w Gliwicach, ul. Jasna 3;
- boisko sportowe w Gliwicach, ul. Niezapominajki;
- boisko sportowe w Gliwicach, ul. Sportowa 21.

Ryc. 28. Inne obiekty użyteczności publicznej będące pod nadzorem PPIS w Gliwicach.

O zastanym stanie technicznym *boiska sportowego w Gliwicach, ul. Sportowa 21* poinformowano dodatkowo Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Gliwicach.

Stwierdzone nieprawidłowości higieniczno-sanitarne:

- przepełnione kosze do gromadzenia odpadów (zaleganie odpadów na płycie boiska oraz w jego otoczeniu);
- zalegające siano po koszeniu boiska (stos siana na płycie boiska);
- znaczną ilość potłuczonego szkła w otoczeniu płyty boiska (przy trybunach oraz miejscach dla zawodników);
- awaria WC w szatni dla zawodników (wyciek wody spowodowany zepsutą spłuczką);
- brak siedzisk na trybunie oraz niezabezpieczone miejsca po brakujących siedziskach na trybunach, tj. wystające metalowe, ostre elementy montażowe (śruby);
- brak doprowadzonej ciepłej wody w toalecie;
- zniszczone ogrodzenie boiska (przy strefie z trybunami);
- zniszczone powłoki ścian i sufitów w pomieszczeniach obiektu (pęknięcia i odpryski farb);
- zniszczona wykładzina podłogowa;
- zniszczone wyposażenie meblowe;
- zniszczone i skorodowane grzejniki w szatniach dla zawodników;
- zniszczone kratki wentylacyjne oraz kratki ściekowe w szatniach dla zawodników.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano zalecenia doraźne oraz decyzje nakazujące (wszystkie w trakcie realizacji). Jedno postępowanie administracyjne wygaszono – strona poinformowała o zamknięciu obiektu na czas nieokreślony.

Apteki

Kontrole sanitarne wykazały nieprawidłowości higieniczno-sanitarne w 2 aptekach ogólnodostępnych, tj.:

- zniszczone, brudne powierzchnie ścian i sufitów w pomieszczeniach aptek;
- zniszczone wyposażenie aptek.

W związku z powyższym w aptekach wszczęto postępowania administracyjne przed wydaniem decyzji administracyjnych nakazujących stronom usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych.

Areszt śledczy i pomieszczenia dla zatrzymanych

Podczas kontroli kompleksowych w obiektach stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, tj.:

- zniszczone powierzchnie wykładziny podłogowej w magazynach bielizny czystej i brudnej (w obiekcie *dla zatrzymanych przy ul. Powstańców Warszawy 12*);
- zawilgocenie, z odpadającymi powłokami malarskimi sufitów i ścian w pomieszczeniach łaźni, świetlicy, w jednym z korytarzy komunikacji wewnętrznej oraz w niektórych celach (w *areszcie śledczym przy ul. Siemińskiego 10*);

W związku z powyższym wydano decyzje nakazujące (w trakcie realizacji).

Ponadto wpłynęło 7 wniosków o interwencję od osób osadzonych w areszcie, które dotyczyły, m.in.:

- zimnych grzejników;
- zniszczonych ręczników wydawanych w łaźni,
- braku światła na korytarzu,
- brudnych, zanieczyszczonych kocy,
- nieopróżnianych kontenerów na odpady,
- złej jakości wody,
- złego stanu łaźni oraz krat na polach spacerowych;
- zagrzybienia cel i łaźni;
- występowanie gryzoni na polach spacerowych;

- zanieczyszczania terenu produktami spożywczymi celem dokarmiania gołębi.

Potwierdziły się zarzuty dotyczące zagrzybienia cel i łaźni (nakaz usunięcia nieprawidłowości zapisano w decyzji nakazującej po przeprowadzonej w tym samym czasie kontroli kompleksowej).

STAN SANITARNY ŚRODKÓW TRANSPORTU

Środki komunikacji publicznej

Skontrolowano 10 autobusów komunikacji publicznej oraz 26 wagonów tramwajowych.

Stan sanitarno-porządkowy wszystkich skontrolowanych środków był zadowalający – podłogi zamiecione, szyby w oknach, poręcze i siedziska czyste. Wszystkie pojazdy posiadały informacje o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych.

W okresie sprawozdawczym wpłynęła skarga dotycząca naruszenia norm sanitarnych dotyczących przewozu osób w publicznym transporcie zbiorowym wagonów tramwajowych stacjonujących w zajezdni w *Gliwicach przy ul. Chorzowskiej 150* oraz warunków pracy.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała uchybień w zakresie stanu sanitarnego wagonów.

Środki transportu do przewozu zwłok

Zostało skontrolowanych 9 specjalistycznych samochodów do przewozu zwłok w ramach kontroli zakładu pogrzebowego oraz 5 specjalistycznych samochodów do przewozu zwłok w ramach wydania opinii sanitarnych. Wszystkie skontrolowane środki do transportu zwłok spełniają wszelkie wymogi higieniczno-sanitarne i techniczne. Kabiny kierowców są odizolowane od przestrzeni przeznaczonej do umieszczenia zwłok. Samochody posiadają zabezpieczenie przed przesuwaniem się trumny podczas przewozu. Podłogi w części przeznaczonej do przewozu trumny wyłożone są materiałami łatwo zmywalnymi i odpornymi na działanie środków dezynfekcyjnych. Pojazdy oznakowane są w sposób trwały wskazujący na jego przeznaczenie.

JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA

Miasto Gliwice

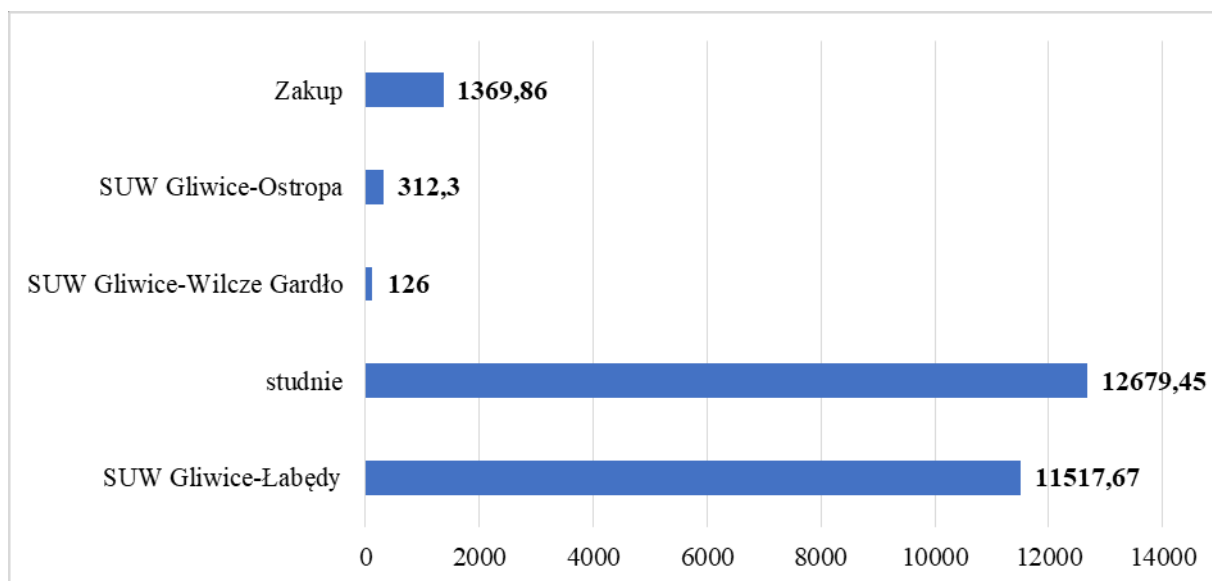
- ludność zaopatrywana w wodę - ok. 159 659 osób.
- zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 26005,28 m³/d.
- dystrybucją wody na terenie miasta zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Rybnickiej 47 w Gliwicach.

- producentami wody są: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach oraz Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągowe S.A. z siedzibą przy ul. Wojewódzkiej 19 w Katowicach.

Lp.	Ujęcie wody/ Zakup	[m ³ /dobę]	Ludność	Zaopatrywane strefy
1.	SUW Gliwice-Łabędy	11517,67	138 654	Gliwice
2.	Studnie (8a, 10a, 11, 12a, 13)	12679,45		
3.	SUW Gliwice-Wilcze Gardło	126,0	1 118	Dzielnica Ostropa
4.	SUW Gliwice-Ostropa	312,3	3 034	Dzielnica Wilcze Gardło
5.	Zakup od GPW SA / woda mieszana	1369,86	16 853	Dzielnica Sośnica

Tab. 11. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie miasta Gliwice.

Mieszkańcy Gliwic zaopatrywani są w wodę przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Dostarczana woda pochodzi z ujęć własnych wód podziemnych. Niedobory uzupełniane są wodą pochodzącą z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Woda z zakupu dopływa do Gliwic z dwóch kierunków: Zawady (ujęcie głębinowe) i Goczałkowic (ujęcie powierzchniowe).

Ryc. 29. Udział wody produkowanej oraz pochodzącej z zakupu na terenie miasta Gliwice [m³/dobę].

Gliwickie ujęcia obejmują 19 czynnych studni głębinowych. Do Stacji Uzdatniania Wody Łabędy zlokalizowanej przy ul. Kanałowej w Gliwicach trafia woda ze studni zlokalizowanych na terenie miasta Gliwice (studnie nr 1CZ przy ul. Ziemięcickiej, nr 2CZ przy ul. Strzelców Bytomskich, nr 4CZ przy ul. Borówkowej) oraz w gminie Rudziniec w miejscowości Ligota Łabędzka (studnie nr 4a, nr 5, nr 5a) oraz w miejscowościach Rzeczyce (studnia 6b), Kleszczów (studnia 7). Woda surowa tłoczona jest na aeratory, w celu utlenienia związków żelaza oraz usunięcia poprzez napowietrzenie rozpuszczalnych gazów. Następnie poddawana jest procesowi filtracji (odżelaziacze) na filtrach piaskowo-żwirowych. Woda uzdatniona po I° filtracji mieszana jest z wodą ozonowaną w mieszaczu statycznym i podawana na kolumny kontaktowe. Ozonator zapewnia wymaganą dawkę ozonu, niezbędną do utlenienia zawartych w wodzie zanieczyszczeń organicznych i nieorganicznych. Z kolumn kontaktowych woda kierowana jest na II° filtracji w celu usunięcia m.in. manganu. Woda uzdatniona poddawana jest dezynfekcji końcowej przy użyciu lamp UV. W celu zabezpieczenia wody przed skażeniem wtórnym istnieje możliwość chlorowania końcowego. Podchloryn sodu stosowany do dezynfekcji wytwarzany jest na miejscu. Woda uzdatniona magazynowana jest w 4 zbiornikach po 3000 m³ pojemności każdy.

Woda z 4 studni zlokalizowanych na terenie miasta (studnia nr 8a przy ul. Wiertniczej, studnie nr 11 i nr 12a przy ul. Toszeckiej, studnia nr 13 przy ul. Jałowcowej) spełnia warunki rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), dzięki czemu może być włączana bezpośrednio do sieci wodociągowej. Studnia nr 10a przy ul. Tarnogórskiej posiada kontenerową stację uzdatniania wody ze względu na ponadnormatywną wartość manganu – studnia od sierpnia jest wyłączona z eksploatacji z uwagi na prace serwisowe. Uzdatnianie oparte jest na aeracji, filtracji (5 filtrów ciśnieniowych) oraz dodatkowej dezynfekcji podchlorynem sodu. Studnia nr 16 przy ul. Granicznej w Gliwicach pozostaje wyłączona od 2016 r. ze względu na ponadnormatywną zawartość manganu i planowaną budowę stacji uzdatniania.

Stacja Uzdatniania Wody w Wilczym Gardle (ul. Konwalii) obejmuje dwie studnie (ujęcie trzeciorzędowe) i wyposażona jest w filtry węglowe, które mają na celu poprawę właściwości organoleptycznych wody oraz w przypadku pojawienia się fenoli ich eliminację.

W Ostropie od 2018 r. funkcjonuje stacja uzdatniania wody, która została wybudowana z uwagi na przekroczenia wartości parametrycznych określonych dla sumy trichloroetenu i tetrachloroetenu oraz tetrachlorometanu w dwóch z czterech studni głębinowych i pozwoliła na ponowne włączenie ich do eksploatacji. Woda surowa tłoczona jest do wielostopniowych kolumn kontaktowych, gdzie

poddawana jest procesowi ozonowania (utlenianie i częściowa dezynfekcja). Proces filtracji odbywa się na filtrach węglowych pracujących w dwóch równoległych ciągach. Następnie woda dezynfekowana jest za pomocą lamp UV działających w technologii niskociśnieniowej. Po dezynfekcji woda kierowana jest do dwóch zbiorników wody uzdatnionej po 40m³ każdy. Przed zbiornikami wody uzdatnionej oraz przed wprowadzeniem wody do sieci znajdują się miejsca umożliwiające dezynfekcję wody za pomocą podchlorynu sodu.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem pobierało próbki wody do badań mikrobiologicznych oraz do badań fizykochemicznych z obszaru miasta Gliwice. Badania wody prowadzone były m. in. w 42 punktach zgodności wytypowanych na stałe w celu odzwierciedlenia jakości wody w całej sieci wodociągowej oraz 17 hydroforowniach sieciowych. Pobrano łącznie:

- 597 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 597 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Prowadzone były również badania wody w punktach alternatywnych w ramach monitoringu operacyjnego, a także w celu potwierdzenia skuteczności prowadzonych działań naprawczych po wystąpieniu awarii instalacji wodociągowych.

Ponadto w ramach kontroli urzędowej upoważnieni Przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działań oraz w ramach wzmożonego nadzoru nad jakością wody pobrali:

- 106 próbek wody do badań mikrobiologicznych
- 118 próbek do badań fizykochemicznych.

Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów wykazała kontrola urzędowa przeprowadzona w punktach zlokalizowanych przy ul. Elsnera oraz ul. Górnej w Gliwicach. Ponadto analiza z punktu przy ul. Górnej wykazała obecność pojedynczych bakterii grupy coli. Przedsiębiorstwo niezwłocznie podjęło działania naprawcze polegające na dezynfekcji oraz płukaniu sieci wodociągowej. Zdarzenie miało charakter incydentalny, co potwierdziły przeprowadzone badania kontrolne. Prawdopodobną przyczyną przekroczenia w punkcie przy ul. Elsnera był mały rozbiór wody w okresie wakacyjnym, natomiast w punkcie przy ul. Górnej wymiana kranu, który uniemożliwił przeprowadzenie odpowiedniej dezynfekcji przed poborem wody.

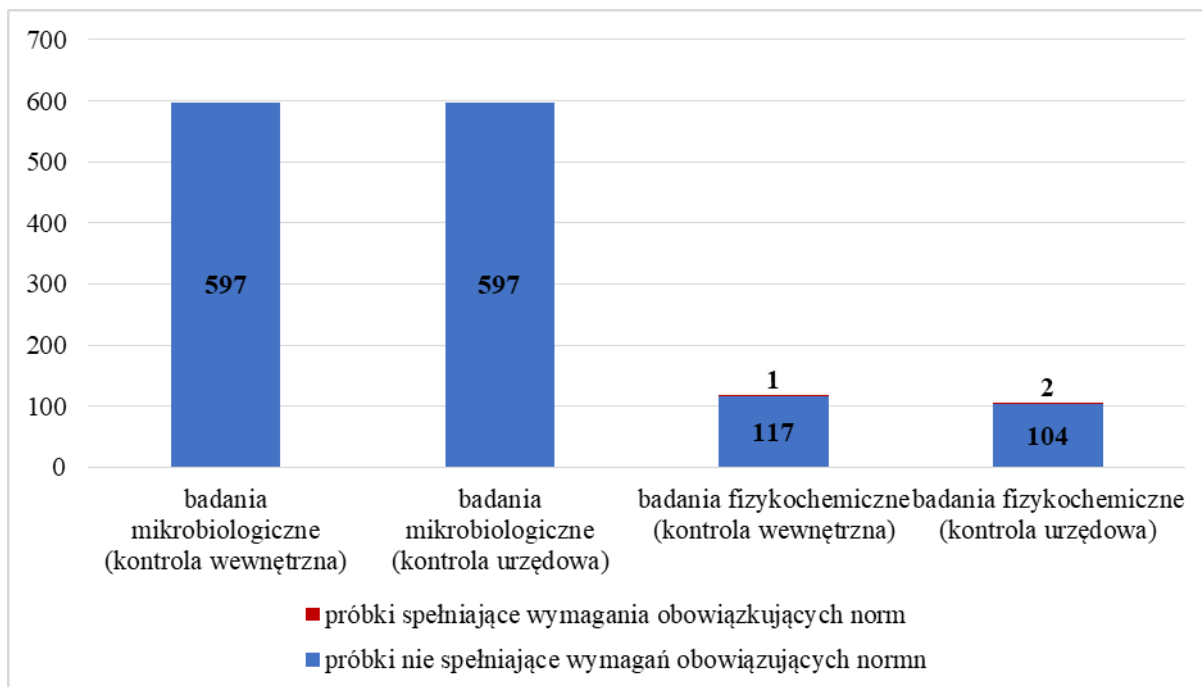
Bakterie grupy coli oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72h są wskaźnikami mikrobiologicznymi niemającymi bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, natomiast wzrost ich wartości może świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody wodociągowej np. materiałem roślinnym lub glebą, dużej zasobności wody w organiczną substancję

pokarmową bądź o złym stanie instalacji sieci wodociągowej. Parametry te mogą być przydatne w ocenie czystości i szczelności systemów dystrybucji wody, potencjalnej obecności biofilmu, a także skuteczności dezynfekcji.

W próbce wody pobranej w sierpniu z punktu zgodności przy ul. Wawelskiej, zaopatrywanego w wodę pochodzącą z zakupu od GPW S.A. zaobserwowano przekroczenie dopuszczalnej wartości chloroformu oraz bromodichlorometanu. Z uwagi na nieodpowiednią jakość wody zakupowej Przedsiębiorstwo zamknęło zasilanie Dzielnicy Sośnica i od dnia 31.08.2022 r. mieszkańcom udostępniania jest woda z SUW Łabędy. Przeprowadzone badanie kontrolne, wykonane po zmianie kierunku nie wykazało nieprawidłowości. W przypadku wody do spożycia narażenie na działanie chloroformu następuje drogą pokarmową, poprzez wdychanie powietrza i kontakt przez skórę np. w trakcie kąpieli. W chwili obecnej brak jest dowodów na genotoksyczność chloroformu. Został on zakwalifikowany jako przypuszczalnie rakotwórczy dla ludzi. Najszerzej obserwowanym efektem jego toksyczności w wyższych stężeniach jest uszkodzenie wątroby.

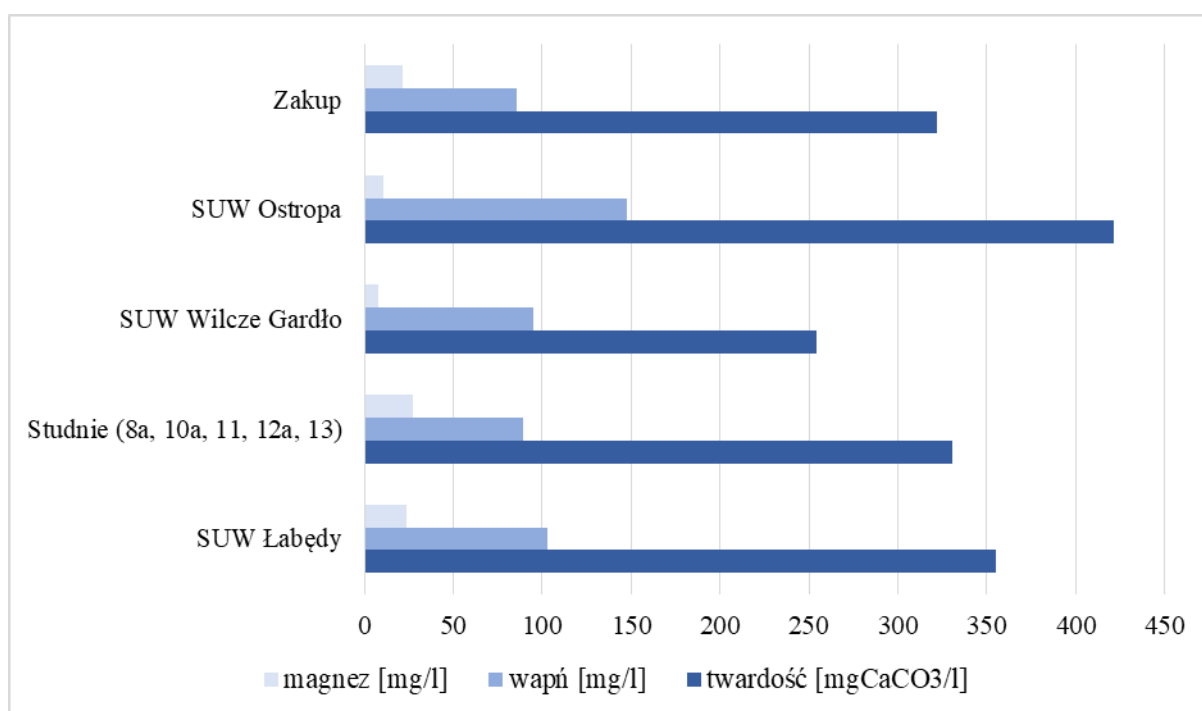
Pozostałe analizy laboratoryjne pobranych próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych, wskaźnikowych mikrobiologicznych, chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1., załącznika nr 1 część C. tabela 1. nr 1 część C. tabela 2, załącznika nr 1 część B. oraz załącznika nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Woda pochodząca ze Stacji Uzdatniania Wody dostarczana mieszkańcom Wilczego Gardła charakteryzuje się średnią twardością ogólną, natomiast pozostałe strefy zasilania w wodę o wysokiej twardości ogólnej. W badanych próbkach wody nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie twardości wody. Zalecana wartość tego wskaźnika (60-500 mg CaCO₃/l) określona została ze względów zdrowotnych, jako wartość pożądana dla zdrowia ludzkiego. Twardość wody jest skutkiem obecności rozpuszczonych w niej jonów metali wielowartościowych, zwłaszcza kationów magnezu i wapnia. Stopień twardości wody jest ważny z perspektywy jej organoleptycznej akceptowalności przez konsumentów, ale też ze względów ekonomicznych i technicznych.

Ryc. 30. Porównanie ilości próbek wody spełniających wymagania obowiązujących norm pod względem parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych do ilości próbek niespełniających obowiązujących norm na terenie miasta Gliwice.

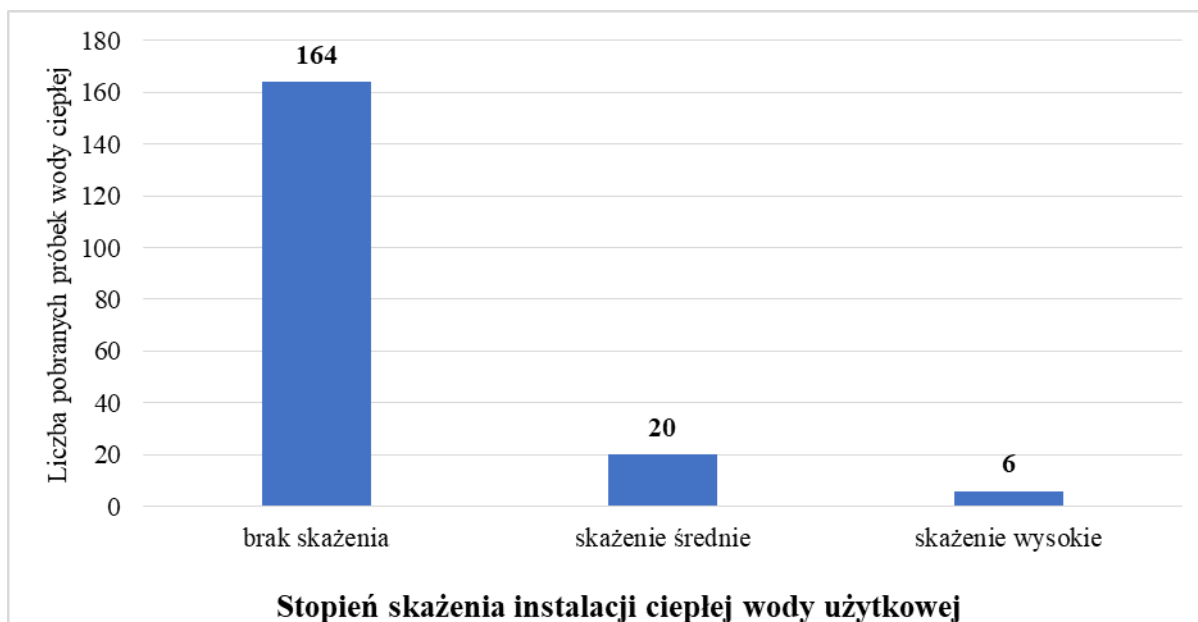
Woda do spożycia ma istotny udział w dostarczaniu organizmowi wapnia i magnezu, co ma duże znaczenie dla osób, które przyjmują graniczne ilości tych pierwiastków. Zalecana wartość dla magnezu wynosi 7–125 mg/l, wartość dla wapnia nie została określona w przepisach. Należy zaznaczyć, iż rozporządzenie MZ nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości omawianych związków.

Ryc. 31. Średnie wartości twardości, magnezu i wapnia na terenie miasta Gliwice.

W 2022 r. wniesiono jedną interwencję dotyczącą pogorszenia jakości wody przy ul. Harcerskiej w Gliwicach. Z uwagi na powyższe dnia 08.09.2022 r. pobrano próbki wody do badań w dwóch lokalach mieszkalnych przy ul. Harcerskiej 8A w Gliwicach. Podczas kontroli stwierdzono nieakceptowalną, intensywną zieloną barwę wody, co wskazywało na przedostawanie się wody z instalacji grzewczej do instalacji wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Pojawiły się dodatkowo zgłoszenia o zmianie barwy wody w budynku przy ul. Harcerskiej 11. Pracownicy sieci Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach poinformowali ponadto o zielonej barwie wody z hydrantu od ul. Toszeckiej. W związku z powyższym po ustaleniach z pracownikami pogotowia wodociągowego sprowadzono pracowników sieci PWiK Sp. z o.o. oraz PEC. W wyniku przeprowadzonej inspekcji sieci stwierdzono, iż zanieczyszczenie pochodzi z budynku przy ul. Harcerskiej 8 (część A-B). Odcięto od wody wszystkie budynki mieszkalne (niska zabudowa) zlokalizowane przy ww. ulicy. Po przyjeździe przedstawiciela ROM 10 w Gliwicach ustalono, iż przyczyną nieprawidłowości był zawór łączący obydwie instalacje w lokalu mieszkalnym przy ul. Harcerskiej 8B. Przedstawiciel PWiK sp. o. o. w Gliwicach poinformował, iż w budynkach nr 6, 8 oraz 11 brak jest zaworów antyskażeniowych i do czasu ich zainstalowania nie ma możliwości dostarczania wody. Przedstawiciel ROM zobowiązał się do ich instalacji. Wodociąg został zamknięty i poddany dezynfekcji chemicznej. W kolejnym dniu odpuszczono wodę z nitki oraz przeprowadzono dezynfekcję instalacji budynków. Po zakończeniu działań naprawczych zostały przeprowadzone badania kontrolne, które umożliwiły dostarczenie wody do spożycia do powyższych lokali mieszkalnych. Do czasu uzyskania wyników badań zgodnych z obowiązującymi przepisami woda nie nadawała się do spożycia, a przedsiębiorstwo udostępniło zastępcze źródło wody w postaci beczkowitzu oraz woreczków z wodą konfekcjonowaną.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności.

Ryc. 32. Zestawienie liczby przebadanych próbek wody ciepłej na terenie Gliwic pod względem parametru mikrobiologicznego *Legionella sp.* w zależności od oceny skażenia.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców oraz w ramach kontroli urzędowej pobrano 190 próbek wody w 31 obiektach. Analiza wyników badań wody ciepłej pobranej w 22 obiektach nie wykazała nieprawidłowości.

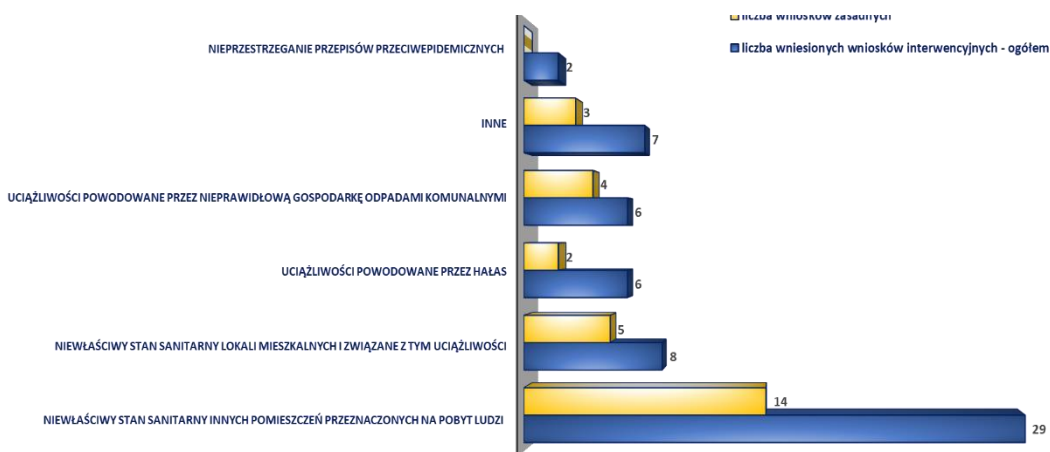
Natomiast w 9 obiektach stwierdzono niezgodności z wymaganiami ujętymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), w zakresie wartości parametru mikrobiologicznego *Legionella sp.* Właściciele oraz zarządcy obiektów podjęli natychmiastowe działania korygujące zmierzające do redukcji ww. parametru do wartości określonych w przepisach prawa.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu miasta Gliwice oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2022 r.

INTERWENCJE WPŁYWAJĄCE DO PPIS W GLIWICACH

W 2022 r. wpłynęło **58** wniosków interwencyjnych, z czego 4 nie zostały rozpatrzone: w przypadku 1 interwencji stwierdzono, iż dotyczy ona sprawy pozostającej poza kompetencjami PPIS w Gliwicach i w całości przekazano ją do załatwienia innemu organowi, w przypadku 3 pozostałych – informowano strony o alternatywnych rozwiązaniach spraw.

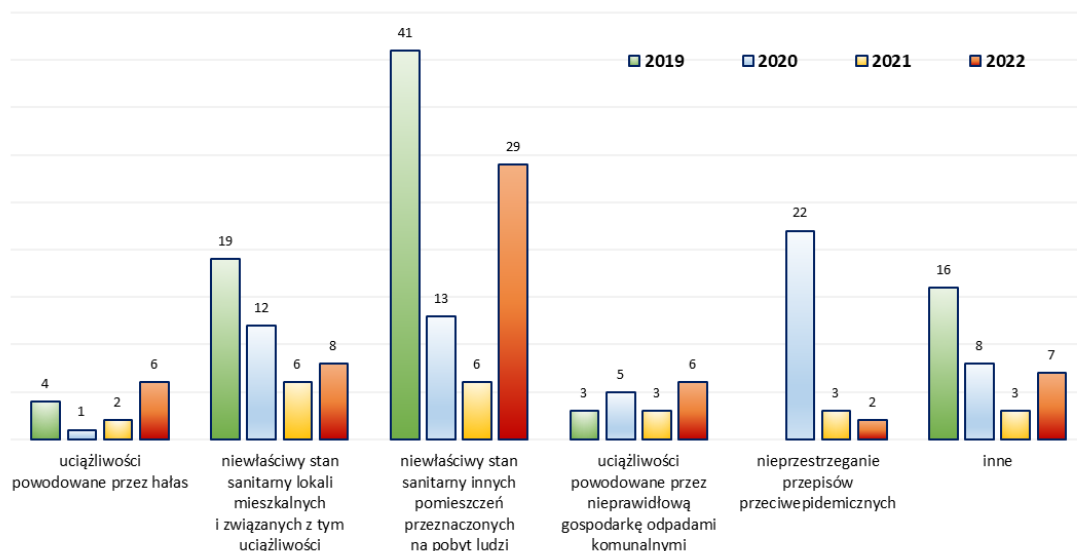
W związku z 54 interwencjami rozpatrywanymi w zakresie własnych kompetencji (z czego 28 spraw uznano za zasadne), upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach ogółem przeprowadzili 59 kontroli sanitarnych interwencyjnych oraz uczestniczyli w 13 wizjach lokalnych. W wyniku przeprowadzonych działań wydano 6 decyzji administracyjnych nakazujących stronom usunięcie stwierdzonych podczas kontroli uchybień oraz nałożono 7 mandatów karnych na łączną kwotę 2 700 zł.

Ryc. 33. Liczba wniosków o interwencje wniesionych przez mieszkańców Miasta Gliwice w roku 2022 uznanych za zasadne.

Interwencje, które wpływały od mieszkańców Miasta Gliwice dotyczyły m.in.:

- uciążliwości powodowanych przez hałas;
- występowania gryzoni, insektów oraz zanieczyszczeń związanych z bytowaniem gołębi;
- zaniedbanych posesji oraz lokali mieszkalnych i pomieszczeń ogólnodostępnych;
- niewłaściwej lokalizacji i przepełnienia kontenerów zbiorczych do zbierania odpadów i związanych z tym uciążliwości zapachowych.

Ryc. 34. Liczba wniesionych wniosków o interwencję przez mieszkańców Miasta Gliwice w latach 2019-2022.

W porównaniu z poprzednimi latami, wzrosła liczba wniesionych wniosków dotyczących uciążliwości spowodowanych przez hałas przenikający do lokali mieszkalnych emitowany przez urządzenia instalacyjne. Znaczna część wniosków okazała się niezasadna.

Przedmiot interwencji	Interwencje rozpatrywane przez PPIS w Gliwicach (w ramach kompetencji)						Działania innego typu
	Liczba wniesionych interwencji - ogółem	liczba interwencji rozpatrzonych przez PPIS	liczba wykonanych w związku z tym kontroli sanitarnych	Liczba wydanych w związku z tym decyzji nakazujących	mandaty nałożone w trakcie kontroli [liczba / kwota zł]	liczba interwencji częściowo lub całkowicie zasadnych	
uciążliwości powodowane przez hałas	6	6	7	-	-	2	✓ zlecono 5 pomiarów hałasu;
niewłaściwy stan sanitarny lokali mieszkalnych i związane z tym uciążliwości	8	7	3	-	-	5	✓ przeprowadzono 1 wizję lokalną; ✓ pobrano próbki wody do badań; ✓ 1 sprawa nie rozpatrzono – wystosowano pismo do zarządcy o konieczność zorganizowania wizji lokalnej przy współudziale innych służb
niewłaściwy stan sanitarny innych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi	29	29	41	6	7 / 2 700 zł	14	✓ pobrano próbki wody do badań; ✓ zastosowano upomnienie przymuszające Stronę do wykonania nakazu decyzji;
uciążliwości powodowane przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi	6	4	1	-	-	4	✓ przeprowadzono 9 wizji lokalnych; ✓ wysłano pismo do Prezydenta Miasta Gliwice; ✓ 2 sprawy nierozpatrzone – przekazano do NS-HZZiPU, tut. Stacji; pismo do Strony wyjaśniające, iż rozpatrzenie nie leży w kompetencji PPIS;
nieprzestrzeganie przepisów przeciwepidemicznych	2	2	-	-	-	-	✓ przeprowadzono 1 wizję lokalną;
inne	7	6	7	-	-	3	✓ przeprowadzono 2 wizje lokalne; ✓ 1 sprawę przekazano do PPIS w Rybniku;

Tab. 12. Załatwianie interwencji wpływających do PPIS w Gliwicach w roku 2022.

Ponownie (jak w roku ubiegłym) mieszkańcy wnioskowali o interwencje w sprawach występowania gryzoni w budynkach i ich otoczeniu oraz niewłaściwego stanu pomieszczeń

przeznaczonych na pobyt ludzi, w szczególności niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń ogólnodostępnych (piwnice, klatki schodowe, strychy), jak również zaniedbanych lokali mieszkalnych, których rozpatrywanie stanowiło problem.

W roku 2022 wpłynęło **16** wniosków interwencyjnych dotyczących **10** obiektów użyteczności publicznej, z których **8** wniosków uznano za zasadne, tj. potwierdziły się wniesione zarzuty, | w związku z czym nałożono mandaty karne, wydawano zalecenia doraźne oraz wydano 5 decyzji administracyjnych nakazujących stronom usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Grupa obiektów	Liczba wniosków interwencyjnych			Wniesione zarzuty	Podjęte działania kontrolno-represyjne
	wniesionych	rozpatrzonych przez PPIS w Gliwicach	zasadnych		
zakłady „beauty”	7	7	6	→ niezachowanie warunków higieniczno-sanitarnych przy świadczeniu usług fryzjerskich, kosmetycznych;	<ul style="list-style-type: none"> ✓ przeprowadzono 20 kontroli interwencyjnych; ✓ nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2 500 zł; ✓ wydano zalecenia doraźne; ✓ wydano 3 decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości; ✓ zastosowano upomnienie;
areszt śledczy	6	6	1	<ul style="list-style-type: none"> → zimne grzejniki w celi; → zniszczone ręczniki kąpielowe; → brudne, zanieczyszczone koce; → zła jakość wody; → zagrzybienie cel i łaźni; → występowanie gryzoni na polach spacerowych; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ przeprowadzono 3 kontrole interwencyjne; ✓ wydano zalecenia doraźne; ✓ pobrano próbki wody do badań; ✓ wydano decyzję nakazującą;
pływalnie	2	2	-	<ul style="list-style-type: none"> → niezachowanie należytej czystości w pływalni; → problemy skórne klienta po pobycie w pływalni; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne; ✓ pobrano próbki wody do badań;
obiekt sportowy	1	1	1	<ul style="list-style-type: none"> → niezachowanie warunków higieniczno-sanitarnych w obiekcie; → nieprzestrzeganie limitu osób mogących korzystać z obiektu w czasie trwania epidemii COVID-19; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne; ✓ wydano decyzję nakazującą oraz wygaszającą;

Tab. 13. Interwencje wpływające do PPIS w Gliwicach w roku 2022 dotyczące obiektów użyteczności publicznej.

W dalszym ciągu prośby o interwencje składają osoby zatrzymane w Areszcie śledczym w Gliwicach – złożono łącznie 6 wniosków (z czego 4 złożone były przez jednego aresztowanego). Potwierdziły się zarzuty dotyczące zagrzybienia cel i łaźni – wydano decyzję nakazującą oraz w sprawie występowanie gryzoni – Kwatermistrz podjął działania polegające na przeprowadzaniu w areszcie zabiegów deratyzacyjnych.

W roku sprawozdawczym rozpatrzono 2 wnioski interwencyjne, dot. nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych – żadnej ze spraw nie uznano za zasadną.

Interwencje dotyczyły:

- nieprzestrzeganie obostrzeń w autobusach miejskich, dot. limitu osób oraz stosowania maseczek celem zasłonięcia ust i nosa przez podróżujących w godzinach nocnych –

w powyższej sprawie interweniowano w Wydziale Organizacji Przewozów Zarządu Transportu Metropolitalnego w Katowicach i uzyskano stosowne wyjaśnienia;

→ brudnych i niedezynfekowanych parkometrów ustawionych przy sklepie spożywczym – przeprowadzona wizja lokalna nie potwierdziła zasadności wniesionej interwencji.

INNE DZIAŁANIA SANITARNE PROWADZONE NA TERENIE MIASTA

Działania doraźne prowadzone na Odrze

W związku z informacją dotyczącą stwierdzenia śniętych ryb w zbiorniku retencyjnym zasilającym w wodę pływalnię sezonową *Kąpielisko Leśne w Gliwicach, ul. Toszecka 137*, w okresie 14.08.2022 r. ÷ 22.08.2022 r. codziennie pobierane były próbki wody z 4 niecek basenowych. Przeprowadzona analiza ryzyka nie wykazała bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia osób kąpiących się. Od 11.08.2022 r. pływalnia nie uzupełniała niecek basenowych wodą ze zbiornika.

Działania doraźne dotyczące zatruc denaturatem

Ze względu na sytuację kryzysową w woj. śląskim, dot. zatruc denaturatem zawierającym w swoim składzie metanol, w okresie 14.04.2022 r. ÷ 21.04.2022 r. przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych obiektów zlokalizowanych na terenie miasta Gliwice, które wprowadzały do obrotu denaturat. Ze względu na podejrzenie, że zastane w trakcie kontroli produkty (143 szt.) nie spełniały obowiązujących wymagań zdrowotnych i mogły stanowić wysokie ryzyko bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi (konsumenta), zarządzano zabezpieczyć produkty na zapleczach sklepów (do czasu uzyskania wyników badań). Pobrano 10 prób celem przeprowadzenia badań pod kątem zawartości alkoholu metylowego. Zawartość metanolu w zabezpieczonych produktach mieściła się w zakresie dopuszczalnej wartości.

Nadzór nad ekshumacjami oraz przewozami zwłok i szczątków ludzkich

W roku 2022 podobnie jak w latach ubiegłych opiniowano i wydawano zgody na przywozy (42), wywozy (3) oraz ekshumacje (39) zwłok i spopielonych szczątków ludzkich (36 ekshumacji nadzorowano, w tym postępowania ekshumacyjne rozpoczęte w latach ubiegłych: 2021 r.– 8, 2020 r.– 1 i 2018 r.– 2).

Na wniosek strony 1 postępowanie ekshumacyjne zostało umorzone – wnioskodawca zrezygnował.

Nadzór nad imprezami masowymi

Wydano łącznie 49 opinii sanitarnych związanych z imprezami masowymi organizowanymi na terenie miasta. Najwięcej opinii sanitarnych (45 opinii) dotyczyło imprez zorganizowanych w *Hali ARENA przy ul. Akademickiej*.

Warunkiem uzyskania pozytywnej opinii sanitarnej jest zapewnienie przez organizatora uczestnikom imprezy odpowiednich warunków sanitarnych, m.in.:

- dostęp do odpowiedniej ilości sanitariatów, w tym również dla osób niepełnosprawnych;
- zapewnienie odpowiedniej ilości pojemników na odpady;
- zapewnienie odpowiedniego stanu sanitarno-porządkowego terenu zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu imprezy.

	Ewidencja	Skontrolowane
Żłobki/kluby malucha	25	22
Przedszkola/punkty przedszkolne	28	25
Szkoły Podstawowe	12	9
Licea Ogólnokształcące	5	5
Szkoły Policealne	1	1
Zespoły Szkół w tym specjalne	34	26
Szkoły Wyższe	11	10
Domy Studenckie	11	8
Placówki Wychowania Pozaszkolnego	5	5
Młodzieżowy Dom Kultury	1	1
Dom Dziecka	3	3
Placówki opiekuńczo-wychowawcze z pobytem całodobowym	2	2
Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego	1	1

Ryc. 36 Liczba skontrolowanych obiektów na terenie miasta Gliwice

W roku sprawozdawczym przedmiotem kontroli było:

1. egzekwowanie bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny,
2. nadzór nad stanem technicznym sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, sal zajęć, boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach,

3. nadzór nad pracownikami chemicznymi,
4. higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych,
5. ocena warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami,
6. bieżąca ocena stanu sanitarno – technicznego piaskownic,
7. ocena prowadzonego dożywiania dzieci i młodzieży,
8. zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych,
9. nadzór nad przestrzeganiem ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
10. nadzór nad dostosowaniem mebli edukacyjnych do zasad ergonomii.

OCENA STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH

W bieżącym roku sprawozdawczym nałożono 4 grzywny w drodze mandatu karnego w niżej wymienionych obiektach:

1. Półkolonie letnie Sala Zabaw „Alegra” Gliwice, ul. Chorzowska 56 – brak bieżącej ciepłej wody w pomieszczeniach sanitarnych,
2. Żłobek „Akademia Malucha” Gliwice, ul. Tarnogórska 233 – piaskownica niezabezpieczona przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi,
3. Przedszkole Miejskie z Oddziałami Integracyjnymi Nr 28 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 4 Gliwice, ul. Obrońców Pokoju 4 – niezabezpieczona chemia gospodarcza i środki czyszczące przed dostępem dzieci,
4. I Społeczna Szkoła Podstawowa GTS Gliwice, ul. Robotnicza 4 – nocniki w pomieszczeniu sanitarnym grupy przedszkolnej.

We wszystkich obiektach rekontrole wykazały poprawę.

W związku z niewykonaniem zaleceń z lat ubiegłych w 2022 r. wydano 6 decyzji administracyjnych zmieniających termin:

1. Wydział Chemiczny Politechniki Śląskiej Gliwice, ul. Strzody 9 (2016 r.),
2. Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 14 Gliwice, ul. Strzody 4 (2012 r.),
3. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 8 Gliwice, ul. Syriusza 30 (2021 r.),
4. Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 16 Gliwice, ul. Sikornik 1 (2021 r.),
5. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 4 Gliwice, ul. Orłat Śląskich 25 (2021 r.),
6. Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki Politechniki Śląskiej Gliwice, ul. Akademicka 16 (2012 r.).

W 2022 r. wszczęto 2 nowe postępowania administracyjne:

1. Zespół Szkół Łączności Gliwice, ul. Warszawska 35,
2. Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 6 Gliwice, ul. Robotnicza 6.

CIEPŁA BIEŻĄCA WODA W POMIESZCZENIACH SANITARNYCH DLA UCZNIÓW

Na terenie miasta Gliwice we wszystkich obiektach zapewniono bieżącą ciepłą wodę oraz środki higieny osobistej w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów. Przechowywanie środków czystości i dezynfekcyjnych prawidłowe.

ZAPEWNIENIE UCZNIOM MIEJSCA NA POZOSTAWIENIE W SZKOLE CZĘŚCI PODRĘCZNIKÓW I PRZYBORÓW SZKOLNYCH

W roku sprawozdawczym na terenie Gliwic w związku z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz. U. 2020 poz. 1604) dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych przeprowadzone kontrole w szkołach podstawowych funkcjonujących samodzielnie i w zespołach szkół wykazały, że wszystkie skontrolowane szkoły zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem.

WARUNKI REALIZACJI PROFILAKTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ NAD UCZNIAMI W SZKOŁACH

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad gabinetami profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami na terenie Gliwic stwierdzono, że wszystkie (32) skontrolowane obiekty posiadały gabinety do własnej dyspozycji, aczkolwiek w czterech placówkach nie ma zatrudnionej pielęgniarki (I Społeczna Szkoła Podstawowa im. J. Korczaka Gliwice, ul. Robotnicza 4, Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 12 Gliwice, ul. Lipowa 29, Górnośląskie Centrum Edukacyjne im. Marii Skłodowskiej-Curie Gliwice, ul. Okrzei 20, Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 8 Gliwice, ul. Okrzei 16).

OCENA STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PIASKOWNIC

W roku 2022 Sekcja HDM, podczas kontroli w żłobkach i przedszkolach, w dalszym ciągu zwracała szczególną uwagę na stan techniczny piaskownic, zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami oraz terminowość wymiany piasku.

OCENA DOSTOSOWANIA MEBLI PRZEDSZKOLNYCH I SZKOLNYCH DO WZROSTU DZIECI

W roku 2022 przeprowadzono ocenę dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii w 7 placówkach:

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 Gliwice, ul. Partyzantów 25

Badaniem objęto 66 uczniów w 4 oddziałach, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/siedzących nieprawidłowo: 41 uczniów w 4 oddziałach.

2. Szkoła Podstawowa Nr 8 Gliwice, ul. Spacerowa 6

Badaniem objęto 93 uczniów w 6 oddziałach, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/siedzących nieprawidłowo: 24 uczniów w 5 oddziałach.

3. Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 7 Gliwice, ul. Ligonia 36

Badaniem objęto 158 uczniów w 10 oddziałach, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/siedzących nieprawidłowo 53 uczniów w 10 oddziałach.

4. Szkoła Podstawowa Nr 11 Gliwice, ul. Poczтовая 31

Badaniem objęto 55 uczniów w 3 oddziałach, wszyscy uczniowie korzystali z mebli dostosowanych do wzrostu.

5. Szkoła Podstawowa Nr 2 Gliwice, ul. Lewkonii 2

Badaniem objęto 59 uczniów w 3 oddziałach, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/siedzących nieprawidłowo 16 uczniów w 3 oddziałach.

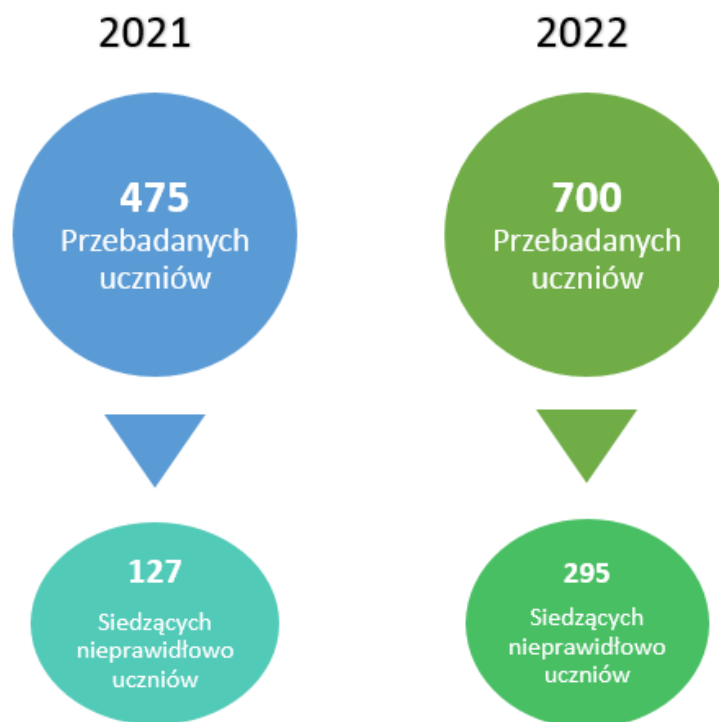
6. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 14 Gliwice, ul. Przedwiośnie 2

Badaniem objęto 128 uczniów w 7 oddziałach, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/siedzących nieprawidłowo 81 uczniów w 7 oddziałach.

7. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 4 Gliwice, ul. Orłat Śląskich 25

Badaniem objęto 141 uczniów w 8 oddziałach, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/siedzących nieprawidłowo 80 uczniów w 7 oddziałach.

Ogółem przebadano 700 uczniów, z mebli niedostosowanych do ich wzrostu korzysta 295 uczniów.

Ryc. 37 Ocena dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci

HIGIENICZNA OCENA ROZKŁADÓW ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie Gliwic dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych w 13 szkołach funkcjonujących samodzielnie oraz w 25 zespołach szkół. We wszystkich placówkach, skontrolowanych podczas kontroli bieżących, rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny. Nieprawidłowe rozkłady zajęć stwierdzono jedynie w 5 oddziałach w Szkole Podstawowej Nr 21 Gliwice, ul. Reymonta 18a.

NADZÓR NAD STOSOWANIEM NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad pracowniami chemicznymi stwierdzono, że w 23 szkołach znajduje się 922,759 kg niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Nie stwierdzono substancji przeterminowanych.

Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach.

W części skontrolowanych szkół zajęcia z chemii prowadzi się wyłącznie teoretycznie

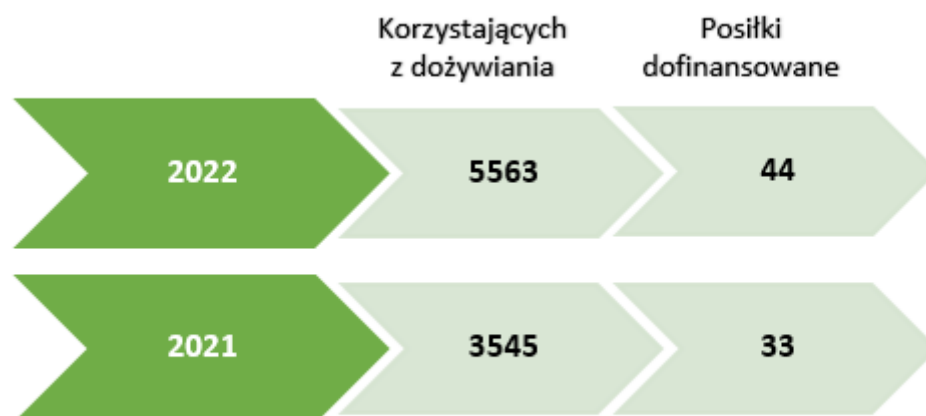
DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

W roku sprawozdawczym na terenie Gliwic 27 szkół prowadziło dożywianie.

Z obiadów dwudaniowych w 27 placówkach korzystało ogółem 5563 uczniów. Liczba dzieci korzystających z posiłków dofinansowanych wyniosła 44. W porównaniu do roku ubiegłego nieznacznie zwiększyła się liczba posiłków dotowanych.

Akcję „Szlanka mleka” w roku 2022 prowadziło 7 placówek i skorzystało z niej 1853 uczniów.

W porównaniu do roku ubiegłego zmalała liczba dzieci biorących udział w tej akcji.

Ryc. 38 Liczba dzieci korzystających z dożywiania.

POMIARY NATĘŻENIA OŚWIETLENIA

W 2022 roku na terenie Gliwic przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia w 3 placówkach, tj.:

1. Szkoła Podstawowa Nr 13 Gliwice, ul. Elsnera 25

Przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia w 19 salach szkolnych. Natężenie oświetlenia nie spełnia wymagań normy w 16 salach, natomiast równomierność oświetlenia spełnia wymagania normy we wszystkich salach lekcyjnych.

2. Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 6 Gliwice, ul. Robotnicza 6

Przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia w 6 salach przedszkolnych i w 16 salach lekcyjnych w szkole podstawowej. Natężenie oświetlenia nie spełnia wymagań normy w 18 salach, natomiast równomierność oświetlenia nie spełnia wymagań normy w 1 sali.

3. Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 8 Gliwice, ul. Okrzei 16

Przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia w 6 salach przedszkolnych i 15 salach lekcyjnych w szkole podstawowej. Natężenie oświetlenia nie spełnia wymagań normy w 9 salach, natomiast równomierność oświetlenia nie spełnia wymagań normy w 1 sali

INTERWENCJE

W 2022 roku do PPIS wpłynęły 2 zgłoszenia w sprawie interwencji na terenie Gliwic:

1. Niepubliczny Żłobek „Kraina Odkrywcy” Gliwice, ul. Paderewskiego 65 c

Skarga dotycząca złych warunków sanitarno – higienicznych w salach zabaw, nieoznakowanych nocników, uszkodzonych mebli i nie opróżniania koszy na śmieci. Przeprowadzona kontrola sanitarna nie potwierdziła nieprawidłowości z zakresu stanu sanitarno-higienicznego. Interwencja bezzasadna.

2. Żłobek „Akademia Malucha” Gliwice, ul. Tarnogórska 233

Skarga dotycząca przechowywania nocników w sali zabaw, gdzie spożywane są posiłki. W placówce została przeprowadzona kontrola sanitarna, która nie wykazała nieprawidłowości, stwierdzono dostateczną ilość nocników, właściwie oznakowane i przechowywane. Interwencja bezzasadna.

ZAMIERZENIA ZREALIZOWANE ZGODNIE Z WYTYCZNYMI GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO

Wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży

Na terenie miasta Gliwice w okresie ferii zimowych przeprowadzono 21 kontroli turnusów półkolonii, w których wzięło udział 778 dzieci. W czasie trwania półkolonii 722 dzieci skorzystało z posiłków (19 półkolonii).

Natomiast w czasie wakacji skontrolowano 29 turnusów wypoczynku dla dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 837 dzieci. Z posiłków skorzystały wszystkie dzieci.

Kontrole wypoczynku letniego na terenie Gliwic wykazały brak bieżącej ciepłej wody na terenie 1 obiektu, zastosowano karanie mandatowe. Ponowna kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego 2022/2023

Pracownicy Sekcji HDM na terenie miasta Gliwice przeprowadzili 4 kontrole planowe, dotyczące przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego:

1. Szkoła Podstawowa Nr 8 Gliwice, ul. Spacerowa 8,
2. Szkoła Podstawowa Nr 13 Gliwice, ul. Elsnera 25,
3. Szkoła Podstawowa Nr 29 Gliwice, ul. Staromiejska 24,
4. Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 Gliwice, ul. Kilińskiego 1.

Zakres prac remontowych przeprowadzonych w placówkach przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2022/2023 obejmował:

- naprawę ławek na zewnątrz budynku, naprawę schodów zewnętrznych,
- przebudowę poddasza na sale lekcyjne, wymianę drzwi w salach lekcyjnych, dostosowanie oddziałów przedszkolnych do wymogów p/poż.

Reasumując, obiekty szkolne w większości zostały prawidłowo przygotowane do rozpoczęcia roku szkolnego 2022/2023.

DODATKOWE INFORMACJE

W 2022 roku na terenie miasta Gliwice dokonano następujących zmian w bazie lokalowej:

1. uruchomiono dodatkowy oddział dla dzieci z Ukrainy w Przedszkolu Miejskim Nr 34 w Gliwicach, ul. Chatka Puchatka 9 wchodzącym w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 9 w Gliwicach,
2. rozbudowano budynek Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 8 w Gliwicach, ul. Okrzei 16 dla 6 oddziałów przedszkolnych Przedszkola Miejskiego Nr 8,
3. uruchomiono Oddziały „0” dla 75 dzieci w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 14 w Gliwicach, ul. Jedności 35.

Ponadto zostały uruchomione nowe obiekty:

1. Przedszkole Rodzinne „Węgielek” Gliwice, ul. Kozielska 115,
2. Żłobek „Gwiazdolandia” Gliwice, ul. Liliowa 3.

Ponadto przeprowadzono modernizację budynku i przebudowę sali koncertowej dla Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Gliwicach przy ul. Ziemowita 12.

Ze względu na potrzebę społeczną zwiększono limity w niżej wymienionych obiektach:

1. Żłobek „Gwiazdolandia” Gliwice, ul. Paderewskiego 56 (24 dzieci),
2. Żłobek „Gwiazdolandia” Gliwice, ul. Bernardyńska 46 (56 dzieci),
3. Żłobek „Gwiazdolandia” Gliwice, ul. Jagiellońska 39 (60 dzieci),
4. Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Lokomotywa” Gliwice, ul. Portowa 16.

PODSUMOWANIE

Na terenie Gliwic stan techniczny placówek oświatowych ulega sukcesywnej poprawie m.in. w związku z realizacją decyzji wydanych przez PPIS w Gliwicach. Ponadto przeprowadzane są kapitalne remonty bloków sportowych, pomieszczeń zajęć lekcyjnych, pomieszczeń sanitarnych oraz boisk szkolnych.

Trudności, jakie odnotowano w roku 2022 podczas sprawowania bieżącego nadzoru nad placówkami oświatowymi na terenie Gliwic to przede wszystkim opieszałość w realizacji zaleceń pokontrolnych dotyczących remontów szatni przy blokach sportowych, pomieszczeń sanitarnych, korytarzy, sal lekcyjnych.

Problemem, który utrudnia pracę Inspekcji Sanitarnej jest brak zapewnienia dzieciom właściwych, zgodnych z Polską Normą, higienicznych warunków dotyczących dostosowania mebli edukacyjnych (krzeseł, stolików) do zasad ergonomii. W części placówek w dalszym ciągu meble są niedostosowane do wzrostu dzieci mimo, iż placówki nabywają nowe ergonomiczne wyposażenie do sal lekcyjnych. Narastającym problemem jest również brak zapewnionej opieki pielęgniarstwa szkolnej pomimo posiadania przez placówki gabinetów podstawowej opieki zdrowotnej.

OCENA STANU SANITARNEGO
TERENU DZIAŁANIA PAŃSTWOWEGO POWIATOWEGO INSPEKTORA
SANITARNEGO W GLIWICACH Z ZAKRESU ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU
SANITARNEGO – OBSZAR MIASTA GLIWICE

I. Zagadnienia dotyczące opiniowania planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W mieście Gliwice w roku 2022 wydano **6** opinii sanitarnych dla projektów dokumentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W Gliwicach niemalże w **99%** powierzchni objętych jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Wydane opinie dotyczyły łącznej powierzchni **140,63 ha**. Powyższe opinie obejmowały m. in.:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego przy ul. Chorzowskiej w rejonie dawnego Zameczka Leśnego,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice obejmujący część dzielnicy Bojków położonej pomiędzy ul. Bojkowską a autostradą A1 i A4 - etap I,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego przy ul. Fredry, obejmującego Domek Ogrodnika.

Dla miasta Gliwice, w roku 2022 wydano **5** uzgodnień określających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

II. Zagadnienia dotyczące uzgadniania przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych – postępowania dla zakresu raportu.

Dla miasta Gliwice wydano **48** opinii sanitarnych dotyczących uwarunkowań środowiskowych, dla następujących zagadnień:

- budowa, rozbudowa i przebudowa hal produkcyjnych i produkcyjno-magazynowych głównie na terenach strefy ekonomicznej,
- budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych z garażami podziemnymi,
- budowa dróg publicznych,
- budowa ciągu pieszo-rowerowego,
- zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne,
- budowa stacji paliw płynnych i gazowych wraz z myjnią samochodową,

- przebudowa i rozbudowa Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Gliwicach.

Tematyka wydawanych opinii sanitarnych dotyczyła w przeważającej części utworzenia hal magazynowo-produkcyjnych w strefie specjalnej KSSE podstrefa Gliwice. Stwierdza się, że wpływające wnioski w treści załączonej dokumentacji uwzględniają w coraz większym stopniu wpływ na otoczenie. We wszystkich opracowaniach gwarantuje się, że zakres oddziaływania realizacji pozostaje w granicach terenu, do którego Inwestor ma prawo.

W trakcie uzgodnienia inwestycji brano pod uwagę następujące zagadnienia: emisja zanieczyszczeń, ochronę powietrza, usytuowanie terenów mieszkaniowych i kierunków oddziaływania transgranicznego, a także poziom emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych.

Wszystkie przedsięwzięcia były zgodne z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla ww. opinii nie odnotowano protestów.

III. Zagadnienia związane z uzgadnianiem dokumentacji projektowej

W roku 2022 dla miasta Gliwice uzgodniono 7 projektów przedłożonych przez wnioskodawców. Dokumentacja dotyczyła głównie utworzenia gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej, budynku mieszkalnego jednorodzinnego (w zakresie lokalizacji w zasięgu strefy pośredniej ochrony cmentarza), obiektu socjalno-biurowego, a także uzgodnienie lokalizacji wyrzutni terenowej przy Zespole Radiostacji w Gliwicach.

Projekty obiektów nowych przedkładane były wraz projektami branżowymi instalacji wentylacji oraz wod-kan. Niektóre z przedłożonych projektów wymagały uzupełnień i wyjaśnień. Wydawanie opinii sanitarnych do projektów odbywało się na podstawie wniosków Inwestorów.

IV. Zagadnienia dotyczące uczestnictwa w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

W roku 2022 wydano 133 opinie/decyzje w tym 22 opinie i 1 decyzja z art. 56 Prawa Budowlanego (obiekty produkcyjno-magazynowe, handlowo-usługowe, lokale gastronomiczne, obiekty służby zdrowia, obiekty oświatowe, budynki inwentarskie itp.), 2 zaświadczenia potwierdzające spełnienie wymagań sanitarnych do prowadzenia działalności w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz dwie opinie negatywne. Wszystkie obiekty zgłaszane do odbioru z art. 56 Prawa Budowlanego zostały odebrane po pierwszych oględzinach. Większość Inwestorów przystosowała obiekty zgodnie z projektem uzgodnionym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, choć w niektórych przypadkach przekazano Inwestorowi zalecenia do wykonania. Wskazówki nie miały wpływu na procedurę odbiorową związaną z koniecznością wydania decyzji sprzeciwu. Sprawy te

dotyczyły nieprawidłowego wykonawstwa i przygotowania pomieszczeń oraz innych drobnych usterek. Zdarzały się także sytuacje samowolnych zmian dokonywanych przez Inwestorów, które uznawano, jeżeli nie miały większego wpływu na zachowanie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

V. Zagadnienia odnośnie współpracy z innymi organami

Współpraca przebiegała bez zarzutów, polegała na kontaktach telefonicznych oraz spotkaniach.

VI. Współpraca z nadzorem bieżącym

Współpraca między działami polegała głównie na udziale sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w zakresie doradztwa merytorycznego w poszczególnych sprawach oraz uczestniczenia w interwencjach.

VII. Wnioski w formie opisowej

Teren miasta Gliwice objęty jest w 99% obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Tereny nie objęte planem to tereny leśne, kolejowe i były wojskowe.

W postępowaniach do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nadal dominującą rolę odgrywają inwestycje przemysłowe, magazynowe i drogowe.

Wnioski Prezydenta Miasta Gliwice przygotowywane są prawidłowo i zawierają niezbędne załączniki. Coraz częściej stosowana jest w obiektach wentylacja mechaniczna nawiewno – wywiewna z rekuperacją wykonana na podstawie dokumentacji projektowej uzgodnionej w zakresie sanitarnym. Podczas odbiorów przedkładane są protokoły skuteczności wentylacji lub opinie kominiarskie. Przy uzgodnieniach dokumentacji projektowej obiektów gastronomicznych z konsumpcją na miejscu wymagana jest toaleta dla klientów.

Z roku na rok daje się zauważyć podnoszenie standardów w zakresie wykonawstwa i stosowanych materiałów budowlanych wykończeniowych, nowoczesnego wyposażenia technologicznego. Duża część lokali gastronomicznych i placówek handlowych modernizuje się, usprawniając swoją funkcję.

Dużą uwagę zwraca się na prawidłowe rozwiązania wentylacji tak, aby wyeliminować uciążliwość dla otoczenia.

DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA I PROMOCJI ZDROWIA

PPIS w Gliwicach w ramach prowadzonej działalności inicjuje, organizuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo-zdrowotną w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz social mediach, zakładach opieki zdrowotnej, innych zakładach, instytucjach i organizacjach oraz udziela im pomocy w prowadzeniu tej działalności. Realizowane są zadania dotyczących bieżących potrzeb zdrowotnych społeczeństwa wynikających z ustawy o PIS, wytycznych GIS, sytuacji epidemiologicznej, zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia.

W roku 2022 zagadnienia edukacyjne realizowane były poprzez interwencje programowe i nieprogramowe oraz całoroczne akcje informacyjno -edukacyjne.

Całoroczne akcje informacyjno -edukacyjne

W Przedszkolu Miejskim nr 41 w Gliwicach odbyło się uroczyste wręczenie nagród w postaci bonów upominkowych. Nagrody zostały ufundowane przez PPIS w Gliwicach dla koordynatora oraz dzieci biorących udział w akcji oraz konkursie Wirusochrona. Praca została wyróżniona z prac nadesłanych do PSSE Gliwice.

W ZSO nr V, SP Nr 13, LO nr V w Gliwicach przeprowadzono zajęcia informacyjno –edukacyjne dotyczące zasad bezpieczeństwa podczas pandemii Koronawirusa (DDM). Funkcjonariusze Policji w Gliwicach podczas zajęć rozdysponowali materiały edukacyjne Koronawirus-przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa otrzymane przez PSSE Gliwice- liczba uczestników 315.

Podczas ferii zimowych między innymi w Miejskim Ośrodku Kultury wyeksponowano oraz rozdysponowano podczas zajęć dla dzieci i młodzieży materiały dotyczące koronawirusa.- 900 osób.

Lodowisko Tafla oraz Hale Widowiskowo Sportowe Arena- 2300 osób:

W Szkole Podstawowej Nr 14 w Gliwicach odbyła się akcja informacyjno –edukacyjna dotycząca bezpieczeństwa dzieci oraz profilaktyki palenia tytoniu. Szkoła realizuje program „Czyste powietrze wokół nas”. Poruszano tematykę związaną z zdrowym stylem życia, bezpieczeństwem dzieci w ruchu drogowym. Liczba uczestników 85 osób.

Piknik Rodzinny w Gliwicach na ul. Bojkowskiej. Podczas akcji z okazji **Dnia Świadomości Autyzmu**, zapewniono dzieciom atrakcje, uczono bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz poruszano tematykę profilaktyki dopalaczy. Odbyły się zajęcia pokazowe zwracano szczególną uwagę na zdrowy styl życia. Liczba uczestników ok 250 osób.

Targi Edukacyjne w Hali Sportowej przy CKZiU w Gliwicach. Tegoroczne Targi zorganizowane były dla uczniów klas mundurowych. Oferta ZSE-T na rok szkolny 2022/23 obejmuje kierunki artystyczne: Technika Reklamy, Technika Grafiki i Poligrafii Cyfrowej oraz Technika Fotografii i Multimediów, a także Technika Logistyka ze specjalnością wojskową i Technika Ekonomisty ze specjalnością prawnopolicijną. Podczas Targów poruszano tematykę dopalaczy oraz niebezpieczeństw wynikających z ich stosowania. Liczba uczestników ok 600 osób.

Światowy Dzień Higieny Rąk

Z okazji Światowego Dnia Higieny Rąk, który przypadał na 05.05.2022 r. Placówki edukacyjne z terenu Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gliwicach, przygotowały zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży na terenie swoich placówek. Wszystkie działania zostały zamieszczone na Facebooku PSSE Gliwice. Łączna liczba placówek biorących udział w akcji – 35, liczba odbiorców Facebooka – 4165

V Bieg Charytatywny Św. Goara odbył się 14 maja 2022 w Lesie Komunalnym w Gliwicach- Chorzowska Szymanowskiego.

Jak co roku Gliwickie Centrum Edukacyjno – Rehabilitacyjne „GOAR”, jest organizatorem Biegu Charytatywnego. Akcja cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród społeczności lokalnej. Prócz biegu nie zabrakło atrakcji dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych (gry, zabawy, pokazy, pogadanki) Poruszana szeroka tematyka prozdrowotna w szczególności dotycząca dzieci, które uczęszczają do Ośrodka. Nie zabrakło również działań związanych z bezpieczeństwem, w tym dopalaczy, szczepień oraz wszelkiej tematyki dotyczącej profilaktyki zdrowia. Liczba uczestników – ok 1300 osób.

28 Maj Piknik Oświatowy Sońnica

W dniu 28 maja 2022 r. na terenie dzielnicy Sońnica został zorganizowany Piknik Oświatowy przez Radę osiedlową Sońnica oraz placówki szkolne i przedszkolne z terenu dzielnicy.

Mnóstwo dobrej zabawy oraz profilaktyki i edukacji zdrowotnej. Liczba odbiorców ok 500 osób.

Piknik „Dzień Bezpieczeństwa” Szkoła Podstawowa Nr 39 w Gliwicach

W dniu 15.06.22 r. w Szkole Podstawowej Nr 39 w Gliwicach, odbył się Piknik „Dzień Bezpieczeństwa”. Uczniowie szkoły oraz przedszkola dowiedzieli się jak bezpiecznie zachowywać się podczas różnych sytuacji w czasie wakacji i odpoczynku letniego (omówiono zasady bezpiecznej kąpieli, bezpiecznego opalania, dbania o zdrowie i higienę).

Przedstawiciele KMP w Gliwicach wraz ze sznupkiem i jego przyjaciółmi opowiadali o bezpieczeństwie na drodze i podczas podróży. Nie zabrakło tematyki dotyczącej używek, przemocy oraz udzielania pierwszej pomocy. Wszyscy uczestnicy otrzymali odbłaski oraz materiały informacyjno - edukacyjne dotyczące bezpiecznych wakacji. Liczba uczestników ok 300 osób.

Na terenie Szkoły Podstawowej Nr 15 w Gliwicach, odbyły się zajęcia informacyjno - edukacyjne przygotowane przez PPIS w Gliwicach oraz Komendę Miejską Policji w Gliwicach dla dzieci biorących udział w półkolonii letniej. Podczas zajęć prócz dobrej zabawy nie zabrakło edukacji dotyczącej bezpiecznych wakacji (bezpiecznego opalania, aktywnego wypoczynku, bezpieczeństwa nad morzem i górach, dbania o zdrowie i higienę). Poruszano również tematykę bezpieczeństwa spędzania wakacji w mieście, bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz przekazano dzieciom cenne wskazówki dotyczące zachowań podczas kontaktu z osobami, których nie znają. Były gry i zabawy, uczestnicy mogli zobaczyć wóz policyjny oraz motorówkę, poznali również techniki kryminalistyki

poprzez pobieranie odcisków palców. Dzieci były zachwycone zajęciami uśmiech nie schodził z ich buziek, wykazały się również dużą wiedzą na poruszaną w/w tematykę zajęć. na koniec zajęć otrzymały nagrody. Liczba dzieci biorących udział w półkolonii – 30 osób.

Przy współpracy z Sekcją HDM rozdysponowano materiały informacyjno – edukacyjne podczas kontroli półkolonii letnich dotyczące bezpiecznych wakacji, bezpiecznego opalania, dopalaczy oraz szczepień ochronnych. Liczba skontrolowanych placówek 44, liczba uczestników – 1536.

Pracownicy PSSE w Gliwicach wraz z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach, odwiedzili dzieci z Przedszkola Miejskiego Nr 29 w Gliwicach. Podczas spotkania odbyła się edukacja najmłodszych dotycząca: bezpiecznych wakacji, profilaktyki palenia tytoniu związaną z realizacją programu "Czyste powietrze Wokół Nas", wirusoochrony, profilaktyki szczepień ochronnych. Dzieci rozwiązywały zagadki, krzyżówki, quizy, były gry i zabawy. Dzieci posiadały bardzo dużą wiedzę z zakresu profilaktyki zdrowia. Było dużo dobrej zabawy oraz jeszcze więcej edukacji i uśmiechu. Liczba dzieci biorących udział w zajęciach – 100 osób.

PSSE w Gliwicach nawiązała współpracę z przedstawicielem sieci sklepów Rossmann na terenie miasta Gliwice oraz powiatu gliwickiego dotyczącą akcji "Brązowo, ale czy zdrowo?". W sklepach zostały wyeksponowane plakaty profilaktyczne związane z bezpiecznym opalaniem - promieniowaniem UV.

11 października 2022 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Gliwicach odbyło się szkolenie organizowane przez pracowników Promocji Zdrowia PSSE w Gliwicach, dotyczące IV edycji akcji "Wirusoochrona". Szkolenie skierowane było do koordynatorów szkół podstawowych, w szczególności klas III, którzy zostali wytypowani do pilotażu -modułu „Szkoła Mycia Rąk Maxa i Elli”. Podczas szkolenia omówiono cele oraz założenia programu, przedstawiono materiały edukacyjne oraz prezentację multimedialną. W szkoleniu towarzyszyła Firma TORK-partner programu.

Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 5 w Gliwicach nadesłał relacje z akcji "Wirusochrona" oraz "Szkoła mycia rąk Maxa i Elli". W ubiegłym tygodniu (17.10-21.10), uczniowie klas III wzięli udział w zajęciach edukacyjnych w ramach akcji profilaktycznej „Szkoła mycia rąk Maxa i Elli”. Dzieci zapoznały się z bohaterami akcji, którzy tak jak oni są uczniami szkoły podstawowej i uczą innych, jak dbać o właściwą higienę rąk.

Uczniowie przećwiczyli cztery kroki prawidłowego mycia rąk:

1. Zmocz ręce czystą, ciepłą wodą.
2. Użyj mydła w płynie, energicznie rozprowadź je na rękach i wyczyść wszystkie powierzchnie rąk (nie zapomnij o kciukach).
3. Spłucz ręce czystą, ciepłą wodą.
4. Starannie wytrzyj ręce ręcznikiem papierowym.

Po zadaniach praktycznych uczniowie zapoznali się z prezentacją multimedialną oraz bezbłędnie rozwiązywali test, w którym mieli za zadanie zaznaczyć prawidłowe odpowiedzi na tematy: Kiedy należy myć ręce? Czy Max i jego przyjaciele postępują właściwie? Czym jest właściwa higiena rąk? Dlaczego należy wycierać ręce?

Zwieńczeniem zajęć było wykonanie kolorowych plakatów przedstawiających bohaterów akcji – Maxa i Ellę oraz propagujących higienę mycia rąk.

Wszyscy uczestnicy otrzymali dyplomy ukończenia „Szkoly mycia rąk Maxa i Elli” oraz kolorowe zakładki do książek.

W sali Sejmu Śląskiego w Katowicach, odbyła się dzisiaj VII Wojewódzka Konferencja pt. "Nowe substancje psychoaktywne. Nowe trendy. Nowe zagrożenia ". Wzięło w niej udział ponad 200 osób w tym pracownicy Promocji Zdrowia PSSE w Gliwicach. Wszystkich zgromadzonych gości powitali: Pani Izabela Domogała, członek Zarządu Województwa 6 kadencji oraz Pan dr n.med Grzegorz Hudzik, Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.

Organizatorzy:

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego , Śląskie. Pozytywna energia

Otrzymaliśmy relację z zajęć w klasach trzecich w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr2 w Gliwicach, prowadzonych we współpracy z PSSE w Gliwicach, w ramach programu "WIRUSOCHRONA" oraz "Szkola mycia rąk Maxa i Elli"

Uczniowie w trakcie zajęć odświeżyli wcześniej zdobyte informacje z zakresu higieny oraz przeciwdziałania chorobom zakaźnym.

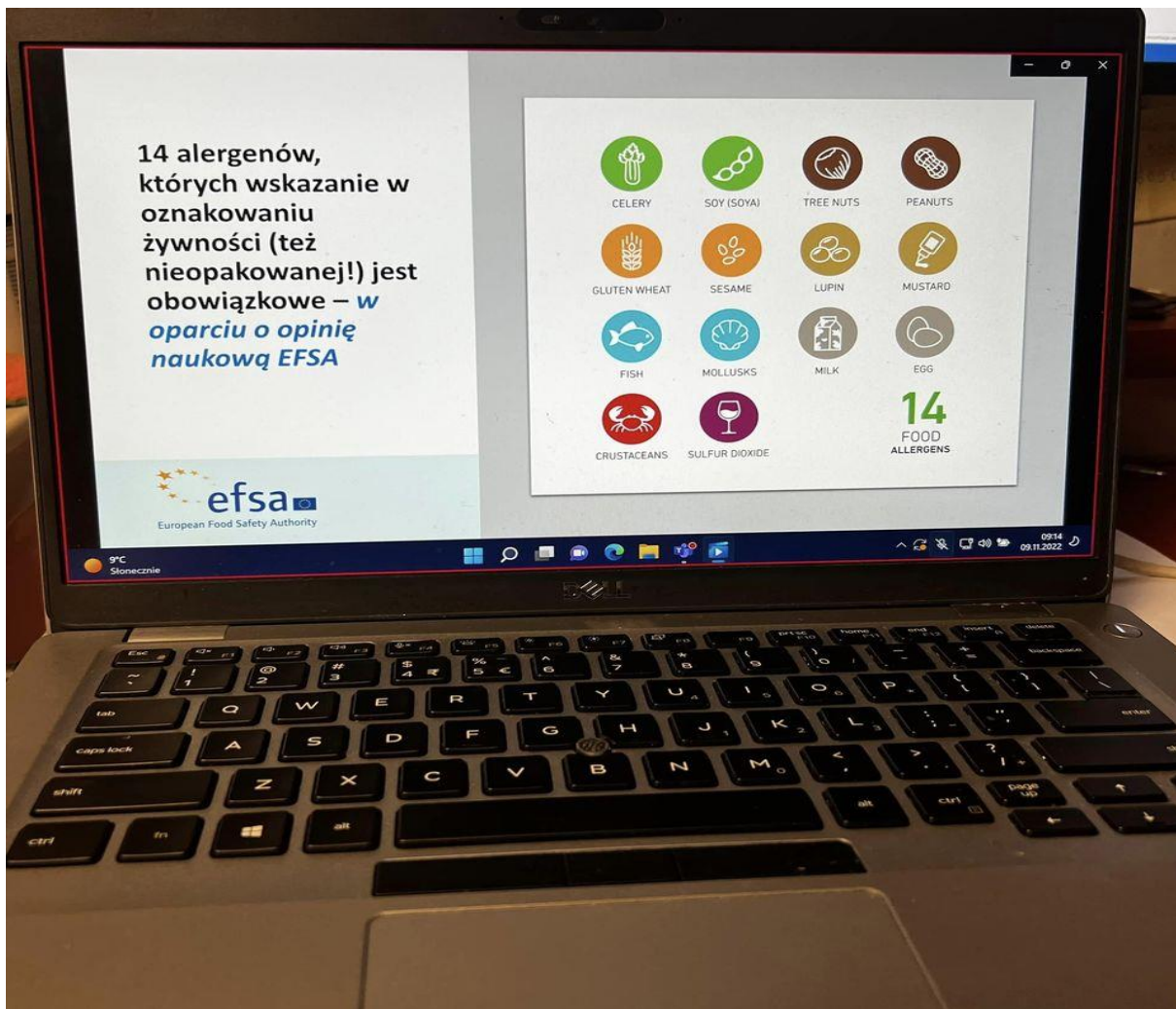
Odbyli również trening właściwego mycia rąk.

Na koniec wykonali prace plastyczne związane z prawidłowymi zachowaniami w zakresie zachowywania higieny i dbania o zdrowie.

W PSSE w Gliwicach odbył się webinar prowadzony przez pracowników Promocji Zdrowia dotyczący Kampanii EFSA "Wybieraj Bezpieczną Żywność". Prezentacje dotyczyły alergenów oraz instrukcji czytania etykiet, zanieczyszczeń w łańcuchu żywnościowym, bezpiecznego rozmrażania żywności oraz bezpieczeństwa mięsa w Europie.

Odbiorcy kampanii to ogół społeczeństwa w przedziale wiekowym 25-45lat.

Zanieczyszczenia w łańcuchu żywnościowym

Poziomy zanieczyszczeń w żywności i paszach są zwykle zbyt niskie, by zaszkodzić konsumentom i zwierzętom, ale mogą wywołać skutki, takie jak zatrucia pokarmowe, a ich występowanie lub gromadzenie z biegiem czasu może wpłynąć na zdrowie zwierząt i ludzi.

JAKIE RODZAJE ZANIECZYSZCZEŃ ZNAJDUJĄ SIĘ W ŻYWNOCI I PASZACH?

Naturalne toksyny
Z grzybów, glonów lub roślin, w tym niektórych chwastów i planktonu morskiego

Metale i substancje nieorganiczne
Ołów, rtęć i takie substancje, jak azotany lub fluor

Produkty lecznicze weterynaryjne niedopuszczone do obrotu
Zabronione stosowanie u zwierząt służących do produkcji żywności

Zanieczyszczenia środowiskowe
Przemysłowe substancje chemiczne i chemia konsumencka obecne w powietrzu, glebie i wodzie

Zanieczyszczenia procesowe
Powstałe podczas obróbki termicznej

JAK CHRONI SIĘ KONSUMENTÓW ORAZ ZWIERZĘTA?

ZBIERANIE DANYCH
Państwa członkowskie informują nas o zanieczyszczeniu żywności i jego poziomie

OCENA RYZYKA
Naukowcy oceniają narażenie ludzi i zwierząt na substancje zanieczyszczające oraz potencjalne ryzyka

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM
Dane i porady zapewniają podstawy naukowe decyzji podejmowanych przez osoby zarządzające ryzykiem

Zapraszamy na stronę tematyczną EFSA: www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/contaminantsfoodfeed

© European Food Safety Authority, 2017. Reproduction is authorised, except for commercial purposes, provided that the source is acknowledged.
ISBN 978-92-9499-292-2 | doi:10.2805/986 | TM-04-17-039-PL-N

W PSSE w Gliwicach odbył się webinar prowadzony przez pracowników Promocji Zdrowia dotyczący Kampanii EFSA "Wybieraj Bezpieczną Żywność". Prezentacje dotyczyły alergenów oraz instrukcji czytania etykiet, zanieczyszczeń w łańcuchu żywnościowym, bezpiecznego rozmrażania żywności oraz bezpieczeństwa mięsa w Europie.

Odbiorcy kampanii to ogół społeczeństwa w przedziale wiekowym 25-45lat.

SUPLEMENTY

TO NIE LEKI

TO UZUPEŁNIENIE DIETY

Suplementy diety to środki spożywcze przeznaczone do uzupełnienia codziennej diety. Nie myl ich z lekami, których przeznaczenie jest zupełnie inne.

BĄDŹ ŚWIADOMYM KONSUMENTEM

Nie istnieje uniwersalny suplement diety dla wszystkich. Każdorazowo zweryfikuj, czy dany produkt może być przez ciebie spożywany. Przykładowo, niektóre suplementy diety nie mogą być stosowane u dzieci, a innych nie zaleca się kobietom w ciąży.

Kampania informacyjna:
Wybieraj bezpieczną żywność: #EUChooseSafeFood

Uczniowie kl.3 wzięli udział w zajęciach edukacyjnych pod hasłem „Szkoła mycia rąk Elli i Maxa” w ramach akcji informacyjno-edukacyjnej „WIRUSOOCHRONA”

Podczas zajęć dzieci poznały rodzeństwo: Maxa i Elli, które wszystkim uświadomiło jak, kiedy i dlaczego należy myć ręce. Poza tym uczniowie dowiedzieli się co to są drobnoustroje i jak można chronić siebie oraz najbliższych przed chorobami

Po prawidłowym wykonaniu testu oraz praktycznym sprawdzeniu jak należy myć ręce, dzieci otrzymały dyplomy ukończenia tych ciekawych zajęć oraz zakładkę do książki

Kiedy należy myć ręce?

1

Zaznaczcie czynności, które wymagają mycia rąk, i wyjaśnijcie, dlaczego.

Przed jedzeniem

Po skorzystaniu z toalety

Po zabawie na podwórku

Pomyślcie o wszystkich swoich dzisiejszych zajęciach. Ile razy umyliście ręce?

Czy Max i jego przyjaciele postępują właściwie?

2

1.
Max bawi się z psem w ogrodzie. Gdy mama woła go na kolację, zdaje sobie sprawę, jaki jest głodny, i biegnie prosto do nakrytego stołu. „Pyszności” – myśli sobie i od razu sięga po kanapkę. Czy Max postępuje właściwie?

Tak

Nie

2.
Po zabawie na szkolnym podwórku Max zaproponował koleżce „gryza” ze swojej kanapki. Czy dobrze zrobił?

Tak

Nie

3.
Który obrazek pokazuje właściwy sposób kichania? Połącz łapkę z właściwym obrazkiem.

Dlaczego?

Spójrzcie na obrazki i sami zdecydujcie!

W ramach akcji #Wirusochrona w klasach 3a, 3b i 3c przeprowadzono zajęcia edukacyjne pt. „Szkoła mycia rąk Elli i Maxa”. W trakcie zajęć uczniowie wspólnie z bohaterami akcji Ellą

i Maxem uczyli się, jak dbać o właściwą higienę rąk. Każdy trzecioklasista po sprawdzeniu swojej wiedzy z omawianego zakresu otrzymał pamiątkowy dyplom oraz kolorową zakładkę do książki.

W ramach akcji „Wirusochrona” w Szkole Podstawowej nr 2 w Gliwicach przeprowadzono zajęcia edukacyjne. Uczniowie realizowali całodniowy projekt – dzielenie się wiedzą zdobytą podczas ubiegłorocznej edycji akcji, rozwiązywanie zadań i wykonywanie doświadczeń z wykorzystaniem materiałów otrzymanych od organizatora akcji, wykonanie plakatów promujących troskę o higienę i zdrowie, wyjście do Miejskiej Biblioteki Osiedlowej, umieszczenie plakatów w widocznych miejscach biblioteki w celu propagowania tematyki wśród mieszkańców osiedla, dzielenie się swoją wiedzą i praktycznymi radami z pierwszoklasistami, wręczenie uczniom dyplomów za udział w projekcie.

Nie poznasz świata, jeśli nie ubrudzisz sobie rąk. Małe

rączki wszędzie grzebią i wszystkiego dotykają

Przedszkolaki przeszły „kurs” prawidłowego mycia rąk!

Przedszkolaki obejrzały film edukacyjny, który pokazał im jak prawidłowo myć swoje ręce oraz dowiedziały się dlaczego higiena rąk jest dla nas ważna.

Należy wiedzieć nie tylko jak myć ręce, ale także kiedy je myć i przedszkolaki już doskonale to wiedzą!

PSSE w Gliwicach w ramach kampanii GoBlueforAMR Noś jasnoniebieski kolor ubrań podczas WAAW i EAAD w dniach 18-24 listopada.

Konkurs „Wirusochrona”

1. Szkoła Podstawowa nr 6 w Zabrze, ul. Klonowa 23 wygrała Konkurs na 30 sekundowy spot edukacyjny zachęcający do mycia rąk w ramach Wojewódzkiej Akcji informacyjno-edukacyjnej pt. „WIRUSOCHRONA”.
2. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 w Gliwicach, ul. Żwirki i Wigury 85 otrzymał wyróżnienie za spoty edukacyjne zachęcające do mycia rąk w ramach Wojewódzkiej Akcji informacyjno-edukacyjnej pt. „WIRUSOCHRONA”.

3. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 w Gliwicach, ul. Żwirki i Wigury 85 otrzymał wyróżnienie za spoty edukacyjne zachęcające do mycia rąk w ramach Wojewódzkiej Akcji informacyjno-edukacyjnej pt. „WIRUSOCHRONA”

Szpital Miejski nr 4 w Gliwicach Sp. z o.o włączył się w akcję "Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach" eksponując materiały edukacyjno-informacyjne dla pacjentów oraz personelu szpitala.

Na terenie PSSE w Gliwicach został zorganizowane punkty informacyjno-edukacyjne dla petentów stacji oraz pracowników, dotyczące profilaktyki i promocji zdrowia.

„Dzień Pluszowego Misia” Listopad

Główny Inspektorat Sanitarny wraz Narodowym Instytutem Onkologii – Państwowym Instytutem Badawczym, przystąpił do realizacji kolejnej edycji ogólnopolskiego badania ankietowego „Światowe badanie postaw wobec palenia tytoniu wśród młodzieży szkolnej” (Global Youth Tobacco Survey - GYTS), na reprezentatywnej ogólnopolskiej grupie uczniów w wieku 13-15 lat. Na terenie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gliwicach zostały wytypowane trzy placówki szkolne.

Z okazji Światowego Dnia AIDS na FB PSSE Gliwice zostały obszernie zamieszczone informacje dotyczące statystyk, testowania zamieszczono symbol czerwonej kokardki, który ma na celu solidaryzowanie się z osobami żyjącymi z HIV, chorymi na AIDS ich rodzinami oraz bliskimi.

Na terenie PSSE w Gliwicach został zorganizowane punkty informacyjno-edukacyjne dla pacjentów stacji oraz pracowników, dotyczące profilaktyki i promocji zdrowia. Między innymi wiedzy na temat HIV/AIDS. Punkt cieszył się dużym zainteresowaniem zarówno pracowników jak i pacjentów.

Interwencje Programowe realizowane na obszarze pod nadzorem PPIS w Gliwicach

1. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS

Głównym celem programu było, przekazanie rzetelnych informacji na temat zakażeń wirusem HIV oraz dostarczenie wiedzy i kształtowanie właściwych postaw wobec osób żyjących z HIV i chorych na AIDS. W ramach profilaktyki HIV/AIDS realizowano również kampanie edukacyjne, podczas których prowadzono działania edukacyjno-informacyjne w placówkach nauczania i wychowania. Działaniami objęto 16 054 osób w 49 placówkach, ponadto informacje umieszczono na stronie internetowej PSSE w Gliwicach i Facebook.

2. Bieg po zdrowie

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla IV klas szkół podstawowych, którego głównym celem jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży. Realizowany we współpracy z dyrektorami szkół podstawowych program zrealizowano w 32 szkołach podstawowych. W programie wzięło udział 1012 odbiorców.

3. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu innych środków psychoaktywnych.

Jednym z głównych celów jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym. Realizowany głównie poprzez kampanię społeczną, „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”, której istotą był przekaz edukacyjny wsparty materiałami promocyjnymi akcja realizowana poprzez rozmowy indywidualne, dystrybucję materiałów edukacyjnych. Realizowano w 71 zakładach opieki zdrowotnej, liczba odbiorców 6660.

W ramach Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu innych środków psychoaktywnych oprócz kampanii realizowano również program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość” adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, w programie brało udział, 41 szkół - 2803 odbiorców.

4. Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”.

Celem programu było zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Program adresowany był przede wszystkim do dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do przedszkoli. W 2022 roku do programu przystąpiło 8 przedszkoli. Łącznie działaniami objęto 440 odbiorców.

5. Czyste powietrze wokół Nas

Celem programów była ochrona dzieci przed szkodliwością biernego palenia tytoniu, adresatami programu były dzieci przedszkolne oraz ich rodzice.

W programie brało udział 113 przedszkoli. Łącznie działaniami objęto 13946 odbiorców.

6. „Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu A,B i C.

Celem programu było upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C, przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń wynikających z zakażenia i zasad profilaktyki w tym zakresie, pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi.

Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych. Do programu przystąpiły 43 placówki. Łącznie działaniami objęto 30785 odbiorców.

7. Znamie! Znam je?

Celem programu było budowanie wśród młodzieży świadomości w zakresie profilaktyki czerniaka, upowszechnienie wiedzy o nowotworze złośliwym skóry, zwłaszcza czynników ryzyka zachorowania; uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki (m.in. samobadanie skóry); uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw (złote zasady ochrony). Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych. Do programu przystąpiły 43 placówki. Łącznie działaniami objęto 32737 odbiorców.

8. Klub zdrowego przedszkolaka.

Celem programu było promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców, zwrócenie szczególnej uwagi na walory odżywcze i zdrowotne owoców, warzyw oraz mleka w diecie dzieci, podkreślenie właściwości zdrowotnych codziennego picia odpowiedniej

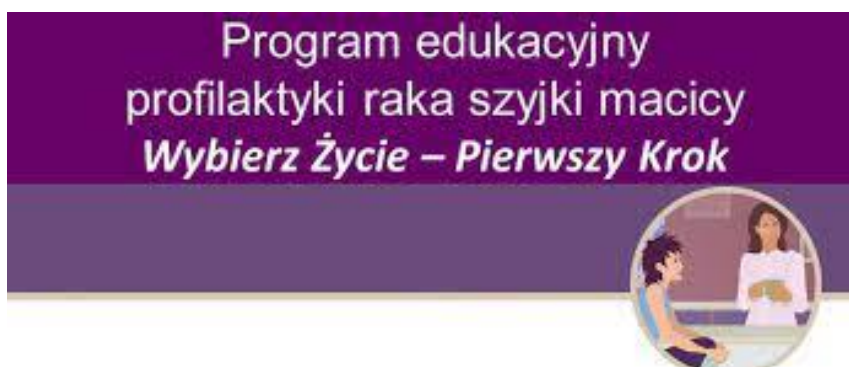
ilości wody, zachęcenie dzieci do codziennej aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania, budowanie i wyrabianie wśród dzieci potrzeby i nawyków dbania o higienę rąk, nauczanie dzieci prawidłowego mycia rąk, zapoznanie dzieci z tematem bezpiecznego korzystania z kąpielii słonecznych, rozróżnianie dymów, ich źródeł oraz właściwości niekorzystnych dla zdrowia. Do programu przystąpiło 113 przedszkoli. Łącznie działaniami objęto 23063 odbiorców.

9. Smak życia, czyli debata o dopalaczach.

Celem programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. Program skierowany do uczniów w wieku 13-15 lat, ich rodziców i opiekunów. Do programu przystąpiło 83 placówki. Łącznie działaniami objęto 17518 odbiorców.

10. Program Wybierz Życie Pierwszy Krok

Celem programu było podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Motywowanie młodzieży do podjęcia

roli liderów edukacji zdrowotnej w ich środowisku oraz wpływanie na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi (na przykład badaniami cytologicznymi). Do programu przystąpiło 24 placówki. Łącznie działaniami objęto 5375 odbiorców.

Interwencje Nieprogramowe- social media

Profilaktyka palenia tytoniu- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 1124.

Profilaktyka używania alkoholu- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 31442.

Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych- - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 805.

Światowy Dzień Zdrowia- - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 209.

Profilaktyka cukrzycy - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 862.

Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 3500.

Profilaktyka zatruc grzybami - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 2696.

Profilaktyka grypy - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 2479.

Profilaktyka chorób nowotworowych - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 8122.

Profilaktyka wszawicy- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 95.

Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych- gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B, C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 5026.

Promocja zdrowia psychicznego- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 925.

Profilaktyka zakażeń wirusem Sars-CoV-2, zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 1170.

Interwencje Nieprogramowe – akcje informacyjno -edukacyjne

Promocja szczepień ochronnych („Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”)- skierowana do ogółu społeczeństwa, dzieci, młodzieży, dorosłych, osób starszych przy współpracy z placówkami ochrony zdrowia. Do interwencji przystąpiło 641 placówek. Łącznie działaniami objęto 117812 odbiorców.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Dzień Walki z Antybiotykami- skierowana do ogółu społeczeństwa, służb medycznych. Do interwencji przystąpiło 110 placówek. Łącznie działaniami objęto 22513 odbiorców.

Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży- Dopalacze Wypalacze” groźne narkotyki” – skierowana do młodzieży, rodziców, opiekunów oraz kadry pedagogicznej. Do interwencji przystąpiło 105 placówek. Łącznie działaniami objęto 12838 odbiorców.

Bezpieczne Ferie 2022- skierowana do dzieci i młodzieży, organizatorów wypoczynku zimowego, organizatorów półkolonii, rodziców oraz opiekunów. Do interwencji przystąpiło 37 placówek. Łącznie działaniami objęto 5178 odbiorców.

Bezpieczne Wakacje 2022- skierowana do dzieci i młodzieży, organizatorów wypoczynku letniego, organizatorów półkolonii, rodziców oraz opiekunów. Do interwencji przystąpiło 75 placówek. Łącznie działaniami objęto 22129 odbiorców.

Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV – „Brązowo, ale czy zdrowo?” – skierowana do dzieci i młodzieży, organizatorów wypoczynku letniego, organizatorów półkolonii, rodziców oraz opiekunów, ogółu

społeczeństwa. Do interwencji przystąpiło 155 placówek. Łącznie działaniami objęto 47954 odbiorców.

Profilaktyka Wad Postawy ph. „Lekki Tornister”- skierowana do uczniów klas od I-III, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej. Do interwencji przystąpiło 68 placówek. Łącznie działaniami objęto 18207 odbiorców.

Akcja informacyjno - edukacyjna „Wirusoochrona”- skierowana do dzieci przedszkolnych, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej. Do interwencji przystąpiło 77 placówek. Łącznie działaniami objęto 24447 odbiorców.

Akcja informacyjno - edukacyjna „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”- skierowana do ogółu społeczeństwa. Do interwencji przystąpiło 9 partnerów. Łącznie działaniami objęto 6110 odbiorców.

Kampania informacyjna ”Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood- skierowana do konsumenta w wieku 25-45 lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców. Interwencje zrealizowano w ramach 4 webinarów. Łącznie działaniami objęto 6277 odbiorców.

Działalność w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej realizowana była zgodnie z celami Narodowego Programu Zdrowia oraz Planem Zasadniczych Przedsięwzięć. Realizowano programy ogólnopolskie, programy wojewódzkie oraz interwencje nieprogramowe. Odbiorcami naszych działań profilaktycznych były zróżnicowane grupy społeczeństwa. Nasze przedsięwzięcia miały na celu poszerzenie wiedzy poprzez edukację prowadzoną różnorodnymi metodami dostosowanymi do potrzeb i oczekiwań odbiorców, zachęcanie do właściwych zachowań prozdrowotnych, dążenie do kształtowania pozytywnych zmian postaw, propagowanie zdrowego stylu życia i motywowanie do podwyższenia jakości życia społeczności.